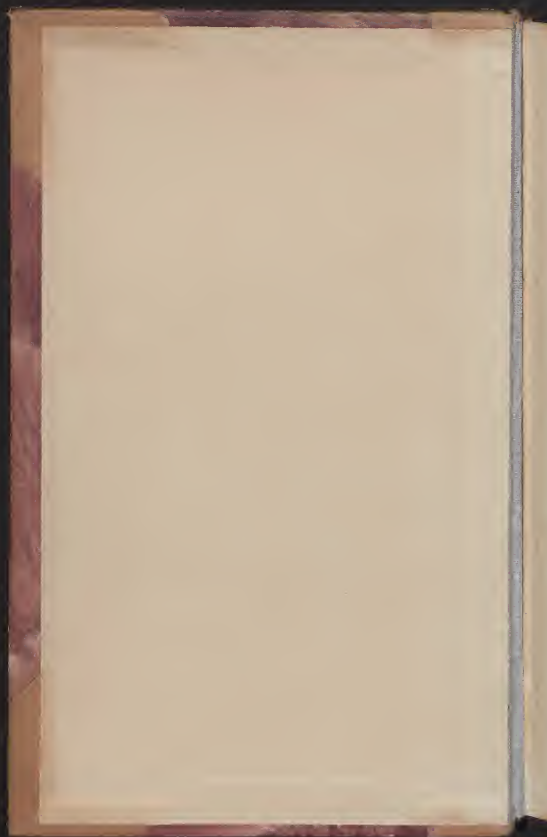
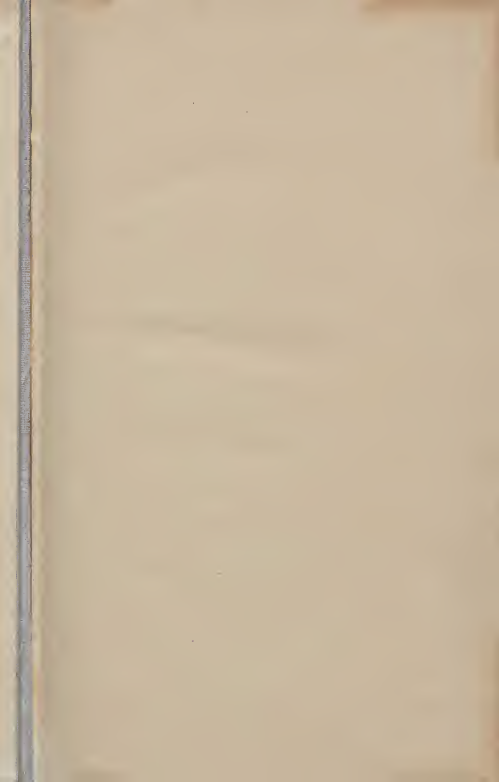

819.1

Sno

SNORRE STURLESONS

Edda

SAMT

Skalda

ÖFVERSÄTTNING

FRÅN

SKANDINAVISKA FÖRN-SPRÅKET.

STOCKHOLM,
ELMÉNS och GRANBERGS Tryckeri,
1819.

Flest frumsmíð stendr till umbóta.

KONUNGENS
HÖGTBETRODDE MAN,
GENERAL-LÖJTNANTEN,
KAPTEN-LÖJTNANTEN
VID KONGL. MAJ:TS LIFDRABANTS-CORPS,
RIDDAREN OCH KOMMENDÖREN AF KONGL. MAJ:TS
ORDEN,
RIDDAREN AF KÖNUNG CARL XIII:s ORDEN,
HÖGVÄLBORNE HERR GREFVEN
JACOB PONTUSSON DE LA GARDIE,

Hvars vidtfräjdade FarFars-FarBroder, den oför-
gätlige Riks-Kansleren m. m. H. Herr Grefve M. G.
DE LA GARDIE, skänkt till Sveriges största Bibliothek

Den Codex; som; jemte andra, vid redaktionen af
pärvarande arbete, blifvit lagd till grund;

Hvars eget nådiga hägn gjort utgifvandet af
detta verk möjligt;

Hvars varma Fosterlandskänsla och patriotiska
verksamhet jemnliknar Dess odödlige Förfäders,
tillegnas detta försök
med djupaste vördnad

af

ÖFVERSÄTTAREN.

FÖRETAL.

*V*idlöftigt och besynnerligt tvistade man i förra seklet om det verk, hvaraf en öfversättning, enligt Herr Professor RASKS redaktion af Isländska Texten, härmedelst lemnas i Allmänhetens händer. Med det förökade ljus denna upplaga skall sprida öfver våra Förfäders tro, vishet och idrotter, skall den äfven tydligare framställa beskaffenheten af sjelfva denna urkund, som hittills endast styckevis, efter enskildta Codices, aldrig fullständigt eller med kritisk noggrannhet varit utgifven. Man skall deraf allmänare inse sannolikheten af den mening, Textens utgifvare i sitt Företal yttrat, att nemligen denna samling bär tydeliga spår af flere författares särskildta arbeten; att den odödlige Häfdatecknaren SNORRE STURLESON (född 1178, död 1241) visserligen sjelf deruti haft någon del, men att denna varit inskränkt endast till ett utkast af Gylfaginning, hvars fullkomliga ordnande han ej sjelf hunnit upplefva, och att ändteligen detta utkast, lemnadt, efter hans död, i hans släkt, småningom erhållit de tillsatser, som nu tillsammans utgöra detta verk, utan att man med full säkerhet kan bestämma, huru långt hvarje bearbetares åtgärder sträckt sig. Författaren till Gylfaginning synes hafva ämnat, att

framställa förfädrens Religionsbegrepp, endast så vidt grannligheten det tillät; deremot har den, som skref Brages Samtal, i afsigt att tillägga hvad som ännu syntes honom bristande, ej varit så noggrann i valet af ämnen. Detta utgör nu hvad som egenteligen förstås med SNOBRE STURLESONS Edda, äfven kallad den Prosaiska eller yngre Eddan, i anseende till dess obundna föredrag och sednare uppkomst än den Samling af Skaldernas Sånger, som är känd under namn af Sämunds eller Poetiska och äldre Eddan. Och emedan här var handladt om Skaldekonstens ursprung och forntro i allmänhet, hvilken, sedan Kristendomen på Island, år 1000, lagligen och allmänneligen blifvit antagen, endast i anseende till det forna skaldskapet var tåld och ansedd värd att känna; föll det den tredje ägaren in, att denna samling vore en förträfflig grundval för Skaldskaps-vettenskapen, hvars framställande han, ehuru oredigt, företog sig, läggande dertill ännu flere berättelser om de Gudar och kämpar, Skalderna mest besjungit. Så uppkom den delen, som så träffande blifvit kallad Skald, innehållande: först en afhandling om Skaldespråket, de af Skalderna brukade omskrifningar (Kenningar), äfvensom omskrifna namn (ökend heiti), eller orden i deras enkla, naturliga bemärkelser: med få ord, Skaldernas särskildta, poetiska uttryck och benämningar, hvaraf Skandinaviska Fornspråket ägde en rikedom, som i intet annat känt språk finnes, — samt slutligen en öfversigt af Isländska Skaldekonstens alla

versslag, Bragarheitir, efter SNORRE STURLESONS Håttalyekil (*Clavis rhythmica*), en äredikt om Konung HAKON den gamle och SKULE Jarl, i Norrige. Med denna sång har STURLESON velat vindicera sig den uppfinningen, att författa en dikt i alla versslag, så att den innehåller en vers (strof) af hvarje slag, och hvarmed han likasom velat bevisa, att hans hjeltars bragder voro så utmärkte, att de passade lika väl, och frambjödo lika rikt och skönt ämne för dem alla. Dock äro icke alla af dessa 100 särskildta versformer den Isländska Poesien annorlunda än genom denna sång tillhörande; emedan STURLESON, enligt OLAPSEN, sjelf synes hafva uppfunnit flera, som, i anseende till förändringarne, äro obetydliga och måhända annars aldrig brukade, aldraminst af de äldre Skalder, af hvilka någre lefde 200 år förut. Det är klart, att STURLESON sjelf lika litet kunnat författa den häröfver förhandenvarande förklaringen, som det öfriga af Skalda, hvilket, utom annat, sjelfva det anstötliga och obildade i språket, de besynnerliga sönderdelningarne och spörsmålen, bevisa; — fel, från hvilka Heimskringlas vidtfräjdade Författare lätteligen bör kunna frikännas.

Sista delen af Prosaiska Eddan innehåller flere grammatikaliska undersökningar om Isländska alfabetet, runorna, uttalet och språkets grunddelar, samt slutligen om de dialektiska figurerna i talet, med exempel af Isländska Skalder: således, med den korta Titel Prof. RASK gifvit: Afhandlingar rö-

rande Isländska Språk-kunskapen (Ritgjörðir hinna Islensku Málfræði viðvikjandi), och som synas vara af olika Författare. SNORRE STURLESONS Brorsson, OLOF THORDSSON Hvitaskald, anses hafva lagt första och mesta handen härvid; men att han ensamt derpå arbetat, är så mycket otroligare, som man mot slutet hänvisas till denne Olofs afhandling, hvilket han naturligtvis icke sjelf med desse ord kan hafva gjort. Dessa afhandlingar äro föröfrigt alla yngre än sjelfva Eddan och Skalda, och således att betrakta, såsom ett sednare tillfogadt bihang. De äro upptagne i upplagan af texten, emedan de finnas utförligen i Codex Wormianus i Köpenhamn, äfvensom betydliga spår af dem i den De-la-Gardieska Codex, som förvaras på Universitets-Bibliotheket i Upsala, och hvarest de kallas Hljóðsgreinir (Afh. om ljuden), en benämning, som icke fullt öfverensstämmer med innehållet, — samt slutligen emedan de många fragmenter af versar; som anföras såsom exempel, äga, i flere afseenden, ett kritiskt värde. Såsom ett viktigt bihang har utgifvaren meddelat ett utdrag ur Olof Trygvasons Saga (Skalhólts uppl. 2 Del. tr. 1690) om Brisingasmycket, samt, ur Codex Flateyensis, den, genom Björners öfversättning, efter en dålig redaktion af texten, i dess Nordiska Kämpadater, kända Fundinn Noregr; den förra, emedan den tjenar till att supplera forntidens mythen-cyclus, den sednare emedan den ingriper i fäderneslandets äldsta historie, som länge blifvit börjad

med en, på detta mythiska fragment, grundad Konungalängd, den Fornjoterska kallad, hvars rígtíghet eller orígtíghet nu, genom textens kriticala utgífvande, láttare torde kunna afgöras.

Svenska Litteraturen har väl redan tillegnat sig en del af detta viktiga verk, dels genom framl. Prosten GÖRANSONS började öfversättning af Gylfaginning (Stockh. 1746), dels i synnerhet genom den öfversättning af Herr Prof. NYERUPS i Köpenhamn 1808 utgífna tolkning af Gylfaginning, Brages Samtal samt 17:e, 18:e och 35:e st. af Skaldepråket, som utkom i Stockholm, först 1811 och i en ny upplaga 1816, genom Hr. Expeditions-Sekreteraren Baron J. ADLÉRBETHS försorg. Då Förläggaren af texten till Sn. Eddan och Skalda fordrade en derefter bearbetad öfversättning, trodde sig Öfversättaren, efter fleråriga sysselsättningar med hithörande ämnen, så mycket mindre böra neka den, som, vid företagets början, textens utgífvare ännu vistades i Stockholm och man således i honom hade en lika kunnig rådgífvare, som för sakens framgång interesserad Vän. Utom det biträde Öfversättaren, enär han det begärt, sålunda haft af denne grundelige Språk-kännare, har han äfven rådfrågat Prof. NYERUPS ofvannämnde öfversättning, så vidt den sträcker sig, äfvensom Herr Justitiæ-Rådet THORLACII kriticala bearbetning af Thorsdråpa, Höstlånga och Grottesången, ehuru Hans parafras af dessa mörka, nästan ööfversätteliga skaldeväden icke sällan täflar med originalerne i dunkelhet.

Af den nu för första gången utgående, fullständiga öfversättningen af Skalda, lemnas i detta band endast dess förra del, eller om Skaldespråket. Af de många i dess text förekommande småvers, som der blifvit anförde, för att visa de angifne poetiska omskrifningarna, har man endast öfversatt de betydligare och sådane, som varit af ett mera sammanhängande intresse; hvaremot man trott det vara tillräckligt, att endast uttaga det omskrifvande uttrycket, vid sådane verser, som, ryckte ur sitt sammanhang i större, nu mera okända skaldeqväden, synas vara anförde för den enda orsaken, att visa den ifrågavarande omskrifningen: man har således, af helu den anförda strofen, blöit lemnat det för tillfället nödiga poetiska uttrycket, utan att äfventyra en tolkning, som alltid blifvit arbiträr, då nästan hvarenda af dessa strofer står der utan allt inre sammanhang och de fleste af de qväden, de tillhöra, för oss äro förlorade. Kanhända skall detta förfarande klandras af dem, hvilka, okunnige i Språket, icke äro i stånd att bedömma vanskligheterna vid ettsådant försök; men så hoppas man, å andra sidan, ett billigare omdöme af verkliga sakkännare.

Af Skaldas sednare del, eller om Vers-slagen; meddelar Öfversättaren, denna gång, icke sin redan färdiga tolkning deraf, äfven i hopp, att kunnige Läsare skola gilla detta uppskof. Oaktadt nemligen all den variation, som en, i så många särskildta versformer, författad sång, framställer, måste den dock alltid blifva otydlig, så länge vi icke känna
de

de besjungne Prinsarnes lefverne och bragder så noga, att vi kunna urskilja de många olika händelser, som beskrivas, eller förstå de fina händelser, som den tiden voro hvar och en, i Norge, bekanta och tydliga. En ganska stor del af sångens skönheter måste således för oss vara förlorade, om icke femte delen af Konunga-Sagorna, som nyligen blifvit utgifven i Köpenhamn, men ännu icke kommit Öfversättaren tillhanda, skall kunna upplysa mycket häruti. Man önskar dessutom, att kunna lemna denna svåra sång, jemte den prosaiska förklaringen af sjelfva vers-mekanismen, så kritiskt bearbetad och fullständigt framställd, att hvarje läsare fullt må kunna sentera, både det poetiska, som tillhör sjelfva ämnet, och det endast formella, som här, mer än annorstädes, är af så mycken vikt, för att rätt kunna värdera det hela. Med dessa upplysningar, beredda genom ett fortsatt begagnande af alla hithörande hjelpredor, hoppas man således gifva denna Skaldas vigtiga del mera intresse, än blotta öfversättningen förmår åstadkomma.

Då, i sednare titler, flere Nordiske Språk-forskare behandlat de ämnen, som innehållas i Prosaiska Eddans sista del, eller Språk-afdelningarne, på ett mera systematiskt och fullständigt sätt, än Författarne till dessa i texten införda stycken; tror man det vara tillräckligt, att deraf endast anföra det viktigaste och intressantaste. Dere-

mot ämnar Öfversättaren lemna en, så mycket möjligt, fullständig förteckning, på de båda Eddornas poetiska namn, omskrifningar och epitheter, som konner att ersätta den högst ofullständiga, hvilket i texten förefinnes pag. 208, och som här, af detta skäl, blifvit utelemnad -- jemte ett innehållsregister, som, till någon del, kan fylla den hos oss kända bristen af en nödvändig och brukbar Ordbok öfver Nordiska Mythologien. Detta allt, jemte öfversättning af det Texten bifogade bihanget, skall då utgöra Skaldas sednare del, hvilken man, så fort möjligt ske kan, skall söka lemna i Allmänhetens händer.

Öfversättarens behandling af Prosaiska Eddans Nomina Propria torde förefalla mången Läsare nog vågad och besynnerlig. Oaktadt några inkonsekvenser, som undfallit Öfversättaren, och hvilka Läsaren täcktes rätta efter Namn-Registret, har man städse sökt att följa Prof. RASKS regler för deras stafning, framställda i Svensk Litteratur-Tidning N:o 18 för år 1817, samt i den nya Svenska upplagan af dess Anvisning till Isländska eller Nordiska Fornspråket pag. 54--57. Härifrån undantagas dock några få namn, som skulde erhållit ett mot Svenska språkbruket alltför besynnerligt utseende, om de, efter detta system, blifvit behandlade, t. ex. Hler, (Äger) Hlin m. fl. hvilka, enligt RASK, bort stafvas Ler, Län o. s. v. Äfven om de flesta Mythiska namnens uppkomst, sammansättning och betydelse symboliskt och histo-

riskt kan förklaras, hvartill, för att ej på ett sådant försök stranda, erfordras lika mycken bekant-
skap med Historiens och Norröna-Litteraturens my-
sterier, som filosofisk bildning och takt, har likväl
icke här varit stället, att, efter mer eller mindre
riktiga hypoteser, hårdraga dem och påbörda dem
en mening, som de kanske icke äga. Likväl har Öf-
versättaren icke kunnat underlåta, att, på några
få ställen, i parentheses, antyda åtskilliga namns sä-
kra betydelse, der antingen, sådant ansetts nödigt
till rätt förstånd af sjelfva meningen, eller en gam-
mal förvridning gjort rättelse nödig. Sådan är
t. ex. händelsen med Odens Korpars namn: Hugen
(Förnuft) och Munen (Fri vilja), hvilka man hit-
tills tolkat med: Håg och Minne, ehuru lika mot-
stridigt språkets fordran, som den djupare menin-
gen med dessa Odens (den intellektuella förmågans)
tjensteandar. Med anledning häraf, samt flere stäl-
len af Skalda, har Öfversättaren, pag. 152, före-
slagit ofvan anförda tolkning.

Sluteligen torde böra nämnas, att Prof. RASK, vid
Redaktionen af Isländska Texten, begagnat 9 sär-
skildta Codices, nemligen: den så kallade Kongs-Ed-
dan eller Codex Regius och Orms-Eddan eller Codex
Vormianus, begge i Köpenhamn: Upsala-Eddan eller
De la Gardieska Codex, skänkt d. 8 Jan. 1669 af
RiksKansleren Grefve MAGN. GABR. DE LA GARDIE
till Universitets-Bibliotheket i Upsala, samt Sex Co-
dices på Kongl. Allmänna Bibliotheket i Stockholm,
af hvilka den märkeligaste är den så kallade Sparf-

venfeldts Edda; hvarom se *Iduna* 2 häftet pag. 97. Tvänne andra kända, i Köpenhamn varande Codices, en tillhörig Arna-Magneanska Kommissionen samt den andra en afskrift af Orms-Eddan, gjord af OLAFSEN, hafva ej blifvit begagnade. Föröfrigt kan den, som söker vidsträcktare underrättelse om *Studium af Nordiska Mythologien*, dess källor, samt äldre och nyare hjelpredor, finna en noggrann teckning deraf i Prof. NYERÜPS sakrika inledning till dess *Wörterbuch d. Scand. Mythologie*, Köpenhamn 1816. Ett billigt, afseende på Förläggarens fordringar har här måst inskränka alla anmärkningar innom det nödvändigaste för mängden af Läsare. Af de i noterna under texten befintlige varianter och konjekturer har Öfversättaren begagnat dem han ansett lämpligast. De historiska upplysningar, som der finnas, och ej i detta företal blifvit upptagna, samt kunna anses tillhörande en öfversättning, skola, jemte flera andra, dem Öfversättaren anser behöfliga, bifogas Skaldas sednare del.

Uvad föröfrigt öfversättningen i det hela angår, öfverlemnas den åt Litteraturens vänner i den säkra förhoppning att blifva bedömd med billighet. Att, med afseende på närvarande tids fordringar, bibehålla den anda, som dikterade Originalen, återgifva den halfsatiriska, naiva ton, som råder i *Gylfaginning*; jemna den enfaldiga, förvirrade stil, som utmärker Förespråkets och Efterspråkens Författare; ordna det osammanhängande, ofta vårds-

*lösa, som uppenbarar sig i Skaldespråket, -- se der de svårigheter, Öfversättaren haft att bekämpa; med hvad främgång tillhör ej honom att bedömma. Anspråkslöst frambärande detta offer på Fäder-
neslandets altare, önskar Öfversättaren, att, genom upplysande rättelser; som han utbeder sig, och genom en mera odelad sysselsättning med denna del af Litteraturen, kunna i framtiden gifva detta försök mera fullkomning, än hans tid, upptagen af helt olikartade, men för honom angelägnå göromål, för närvarande tillåtit.*

Stockholm d. 20 Mars 1819.

Öfversättaren.

Innehåll.

Snorre Sturlesons Edda.

Förespråk	-	-	-	-	sid. 1.
Gylfaginning	-	-	-	-	15.
Efterspråk	-	-	-	-	78.
Brages Samtal (Bragarædur)	-	-	-	-	79.
Efterspråk till Edda	-	-	-	-	87.

Skalda.

Förre delen eller Skaldespråket.

Omskrifningar	-	-	-	-	92.
Omskrifna namn	-	-	-	-	148.

Namn-Register till Edda och I. Del. af Skalda - 165.

E D D A.

THE D. D. D.

SNORRE STURLESONS EDDA.

FÖRESPRÅK.

1. Gud allsmäktig skapade i begynnelsen himmel och jord och allt hvad der finnes: och sist skapade han två menniskor, Adam och Eva, från hvilka alla släkter härstamma: deras efterkommande förökades och utspriddes öfver all land. Men efter någon tid blef människoslägtet olika: några voro goda och rättrogna; men än flera lefde efter verldsliga begärelser, och vanvårdade Guds budord: derföre dränkte Gud i en vattenflod jorden och alla dess kreatur, förutan dem, som voro i Arken tillika med Noach. Efter Noachs flod lefde 8 menniskor, som bebyggde jorden, och från hvilka alla släkter härstamma: och hände nu som förut, att när människoslägtet ökades och verlden bebyggdes, var dock större delen intagen af girighet, rikedomar och högmod och afvek från Guds lydnad: gick detta så långt, att ingen villenämna Gud; och hvem skulle väl då för deras efterkommande förtälja Guds under? Så hände, att de förglömde Guds namn, och på få ställen fanns någon, som rätt kände sin skapare: men icke desto mindre tilldelade Gud dem jordiska häfvor, rikedom och sällhet, som följde dem på jorden: meddelade han dem ock så visheten, att de förstodo alla jordiska ting

och de ting, som synas uti lufien och på jorden. Detta ofvervägde de, och undrade huru det kunde förenas, att jorden och djuren och foglarne hade samma natur i åtskilliga afseenden: så olika de dock voro till utseendet. Det var en jordens beskaffenhet, att när man gräfde på höga fjällar, så framkom der vatten: ej längre behöfde man att der gräfva efter vatten än i djupa dalar: så förhåller det sig ock med djur och foglar, att det är lika långt till blodet i hufvudet, som i fötterne. En annan jordens beskaffenhet är den, att hvarje år växer på jorden gräs och blommor, och samma år affaller allt detta och förvissnar: likaledes med djur och foglar, på hvilka växa hår och fjadrar, som hvarje år affalla. Det är jordens tredje beskaffenhet, att, då hon är öppnad och grafven, gör gräs i den mullen, som är ofverst på jorden. Berg och stenar liknade de vid kreaturs tänder och ben. Af detta förstodo de, att jorden i åtskilliga afseenden var lefvande: de visste ock, att hon var af en förunderligt hög ålder, och mäktig till sin natur. Hon födde allt lefvande och emottog allt det, som dog: derföre gifvo de henne namn och räknade sin härkomst från henne. Det samma sporde de af sina gamla fränder, att sedan många hundra år tillbaka hade himmelskropparnes gång varit ojämn: någre ägde längre omloppstid än andre. Af dylika ting förstodo de, att någon måste vara himmelskropparnes styresman, som ledde deras gång efter sin egen vilja, och måste han vara stor och mäktig: de förmodade, att, då han styrde elementerna, måste han äfven hafva varit till före himmelskropparne: de insågo, att, om han rådde ofver himmelskropparnes gång, måste

han äfven råda öfver solens sken, och himmelens nederbörd och jordens gröda, som deraf kommer: desslikes ock öfver luftens vindar samt hafvets stormar. De visste icke hvar hans rike var: men de trodde dock, att han styrde all ting på jorden och i luften, himmelen och himmelskropparne, hafvet och vädren. Och på det att de bättre skulle kunna förtälja eller i minnet fästa detta, gäfvö de honom sina egna namn, och hafver denna tron blifvit ändrad på mångahanda sätt, allt såsom folkslagen utspriddes, och tungomålen åtskildes.

2. På sin ålderdom delade Noach jorden mellan sina söner: åt Cham bestämde han dess vestrade: åt Japheth den norra, och åt Sem den södra delen, med den indelning, som skall förklaras, när jag kommer att tala om världens fördelning i trenne delar. Begäret efter rikedomar och högmodet tilltog hos desse mäns efterkommande deraf, att man då kände många konster, som förut icke varit uppfunne: hvar och en yfdes af sin konst, och så långt gingo de i öfvermod, att Afrikanerne, som härstammade från Cham, härjade i den delen af världen, som deras fränder, Sems afkomlingar, bebodde. När de nu hade besegrat dem, tyckte de att världen icke var dem tillräcklig, utan uppreste på slätten Sinear ett torn af tegel och sten, som de beslöto skulle räcka ända upp till himmelen. Och när detta arbetet hade kunnit så långt, att det nådde upp öfver vädren, och de icke dess mindre hade lust, att fortsätta det, och då Gud fann, huru högt deras öfvermod steg, såg Han äfven att Han på något sätt måste dämpa det. Den samme Guden, som är allsvåldig, och i ett ögonblick förmådde nedslå allt de-

ras verk, och låta dem varda till stoft; Han ville hellre, på det att de måtte vidkännas sin svaghet, på det sättet omintetgöra deras beslut, att ingen af dem skulle förstå hvad en annan talte: då nu ingen visste hvad hvar och en bjöd den andre, så bröt den ene ned, hvad den andre ville uppressa, till dess de slutligen kommo i strid sins emellan, och förstördes så deras företag med den påbörjade tornbyggnaden. Men den förnämste bland dem var Zoroaster: han log förrän han grät, när han föddes. Byggmästarne voro 72, och lika många tungomål hafva sedan utbredt sig i världen, sedan resarne utspriddo sig öfver all land och folkslagen förökades. På samma ställe var en den berömdaste stad, kallad af tornets namn, Babylon. Efter tungomåls förbistringen förökades namnen på människorna och andra ting: äfven Zoroaster hade många namn: och ehuru han förstod, att hans högmod blifvit förödmjukadt af det omtalta arbetet, så trängde han sig dock fram till verldslig värdighet, och lät taga sig till Konung öfver många Assyriska folkslag: från honom kom afguderiets villa, och sedan man hade offrat till honom blef han kallad Baal, hvilken vi kalla Bel. Han hade ock många flere namn: men när namnen förökades, så förlorades sanningen, och af denna första villa dyrkade hvarje efterkommande människa sin föregångare, djur eller foglar, luften och himmelskropparne och allehanda timliga ting, till dess denna villfarelse utspriddes öfver hela världen, och så fullkomligt utplånade sanningen, att ingen kände sin Skapare, utom det folk, som talade hebreiska språket, hvilket var brukligt före tornbyggnaden. Dock förlorade de icke

de lekamliga häfvor, som voro dem gifna; och derföre domde de om all ting efter verldsligt förstånd, emedan den andliga visheten icke var dem gifven. Sålunda begrepo de, att all ting var skapadt af något ämne.

3. Verlden var skiftad i trenne delar: från söder, vester ut, ända till Medelhafvet, hvilken del kallades Afrika: den södra delen deraf är het och förbränd af solen. Den andra delen från vester och till norr allt intill hafvet kallades Europa eller Enea: dess norra del är så kall, att gräs icke växer der, och att ingen kan den bebo. Från norr och omkring den östra delen ända till södern är Asia. I denna del af verlden är all fågring och prydnad, samt rikedom på jordens fruktbarhet, guld och ädla stenar: der är verldens medelpunkt: och såsom landet der är vackrare och jorden af bättre beskaffenhet än på andra ställen, så var ock menniskosläktet der utrustadt med alla förmåner, vishet och styrka, skönhet och alla kunskaper.

4. Nära verldens medelpunkt var den skönaste stad och hemvist, som någonsin varit uppbyggd, nemligen Troja, i det land, som vi kalla Turkland. Denna stad var mycket större byggd än andra: med mera konst i många afseenden och med stor kostnad, som ställets tillgångar medgäfvö. Der voro 12 konungadömen och en öfverkonung: flere nationer tillhörde hvarje rike: i staden voro 12 höfdingar. Desse höfdingar hafva uti all manlig skicklighet varit utmärkte framför andra män, som varit i verlden, hvilket sist blifvit underkastadt någon motsägelse af de historiefkrifvare, som berättat om dem; alldenstund alla Nördens förnämsta män derifrån räkna sin här-

komst, och sätta bland Gudarnes antal alla dem, som varit stadens Förstar: ja! de sätta Priamus i stället för Oden, och må detta icke anses underligt, emedan Priamus härstammade från Saturnus, hvilken sjelf länge i Norden troddes hafva varit Gud.

5. Denne Saturnus uppväxte på den ö i Archipelagen som kallas Kreta: han var större, starkare och skönare än andre män: äfvenså utmärkt i förstånd, som andra naturgåfvor, framför andra: han uppfann ock många konster, som förut icke varit kände: han var ock så öfvad i svartkonst, att han kände förut tillkommande ting: han fann ock malmarter i jorden, som han arbetade till gull, och härigenom blef han snart mäktig. Han förespådde ock årväxter och många andra fördolda ting; och för slikt, samt mycket annat, togo de honom till höfding öfver öen: och när han hade liten tid styrt den, blef der ymnighet i alla afseenden. Der brukades ock inga andra penningar än gullpenningar: så stor tillgång var det deraf. Och fast det var missväxt i andra länder, kom der likväl alldrig ond tid: derföre kunde man derifrån hämta alla de ting, som man behöfde. Af denna, samt många andra obegripliga, undergörande gåfvor, som han hade, trodde de honom vara Gud: och häraf uppkom en annan villa mellan Kretenser och Macedonier, så som förut hos Assyrierne och Chaldeerne af Zoroaster. Men när Saturnus märkte huru mycket gagn folket tycktes hafva af honom, så sade han sig vara Gud och Styresman öfver himmelen och alla ting.

6. En gång seglade han till Grekland: emedan der var en konungadotter, till hvilken han hade fat-

fåt kärlek. Henne fick han på det sätt, att en dag, då hon var ute med sina hofffruntimmer, påtog han sig en tjurs skepnad, och låg före henne i skogen, och var så fager att gullfärg var på hvarje hår. Då prinsessan såg honom, klappade hon honom på mulen; han springer upp och kastar af sig tjurs skepnaden: tog henne i sin famn, bar henne till skepps och seglade hem till Kreta. Detta förebrår honom hans maka Juno: då förvandlade han prinsessan i en qvigas skepnad och sände henne öster i Nilmyningarne och lät henne förvaras hos en träl, som hette Argulus. Der var hon i 12 månader innan han omskapade henne. Många ting gjorde han lika dessa och ännu underbarare. Han hade 3 söner: en het Jupiter, den andre Neptunus och den tredje Pluto. De voro alle ganska dråplige män: dock öfverträffade dem Jupiter mycket: han var en stridsman och vann många konungariket: han var ock konstig, som hans fader: och påtog sig många djurs skepnader, hvarigenom han utförde många saker, som annars äro omöjliga för den menskliga naturen: och af slikt samt annat fruktades han af alla folkslag, så att Jupiter sattes i stället för Thor, efter alla onda väsenden frukta honom.

7. Saturnus lät uppbygga på Kreta 72 städer, och när han trodde sig vara säker i sitt rike, då skiftade han det mellan sina söner. Dem gjorde han till Gudar och tilldelade Jupiter himmelen, Neptunus jorden, och Pluto, underverlden, hvilken del syntes honom minst begärlig: derföre gaf han honom sin hund, som han kallade Cerberus, för att vakta underverlden: denne Cerberus säga Grekerne att Hercu-

Ies hafver dragit upp ur underverlden på jorden; Och ehuru Saturnus tilldelat Jupiter himmelen, så åtrådde han icke dess mindre att äfven besitta jorden, och härjade nu i sin faders rike. Det berättas, att han lät taga och snöpa honom: och för dylika storverk säger han sig vara Gud. Macedonierne berättas, att han lät taga testiklarne, och utkasta dem i sjön; länge trodde de, att deraf hade blifvit en kvinna, som de kallade Venus, och hvilken de sätte bland Gudarnes antal: och derföre har Venus alltid blifvit kallad Kärleksgudinna, emedan de trodde, att hon kunde beveka alla, både männens och kvinnors hjertan till kärlek. När Saturnus var snöpt af sin son, flydde han östan från Kreta och hitåt till Italien: der bodde då sådane folkslag, som icke arbetade, utan lefde af ekollon och gräs, samt lågo i grottor och jordhålor: och när Saturnus ditkom, skiftade han namn och kallade sig Njord, emedan han förmodade, att Jupiter, hans son, då icke så lätt skulle få reda på honom. Först af alla lärde han der att plöja och plantera vingårdar: der var god, fastän ouppodlad jord: snart blef årsväxten god: derföre togo de honom till höfding. Så kom han i besittning af alla dessa riken, och lät der uppbygga många städer.

2. Jupiter, hans son, hade många söner, från hvilka många släkter härstamma: hans son var Dardanus: hans son Herikon: hans son Tros: hans son Ilus: hans son Laomedon, öfverkonungen Priami fader. Priamus hade många söner: en af dem var Hektor, som har varit den utmärktaste af alla män, som i verlden lefvat, både i styrka, växt, och all den manliga skicklighet, som egnar en Riddare. Det fin-

nes skrifvit, att, då Grekerne och Europas samt Asiens hela krigsstyrka bekrigade Trojanerne, hade de dock alldrig blifvit besegrade, om icke Grekerne rådfrågat gudarne, och erhållit det orakelsvar, att ingen mensklig konst skulle besegra dem, utan att de skulle svikas af sina egne män, såsom ock sedan hände. Af deras storhet gäfv sig deras efterkommande hedersnamn och i synnerhet hafva Romarne efter deras tid varit de berömdaste i många ting. Så är berättadt, att när Rom var fullbyggdt, lämpade Romarne sina seder och lagar det mästa de kunde efter såsom deras förfäder Trojanerne hade haft. Och så mycken kraft åtföljde desse män, att många åldrar derefter, då en af Roms höfdingar Pompejus härjade i Asien, flydde Oden derifrån hit till Europa, gifvande sig och sina foljeslagare deras (Trojanernes) namn, och sade att Priamus hade hetat Oden, och hans Drottning Frigg; och deraf fick riket sedan namn och kallades Frigia, der som staden stod. Och antingen Oden sade det af skryt, eller det hade så varit vid tungomåls-förbistringen: så hafva dock många historieskrifvare ansett det för en sannfärdig sägen: och det var lång tid derefter, som hvarje stor höfding tog deraf efterdöme.

9. En konung i Troja het Munon eller Mennon: han ägde öfverkonungen Priami dotter, som het Troan. Han uppfostrades i Thracien hos Hertig Loricus. Och när han var 10 år, då tog han sin faders vapen: han var så fager till utseendet, när han var ibland andre män, som när elfenben är inlagdt i träd: hans hår var skönare än gull. När han var 12 år, hade han full styrka: då lyfte han på en gång från jorden 10 stycken björnhudar: då dräpte han äfven sin fosterfader

Loricus och hans maka Lora eller Glora, och tog i besittning Thraciska riket, hvilket vi kalla Thrudhem. Derefter for han vida omkring i all land och besåg verlden: besegrade han då ensam alla berserkar och resar och en ganska stor drake och många djur. I Europa fann han spåqvinnan Sibylla, hvilken vi kalla Sif och ägtade henne. Ingen känner Sifs härkomst: hon var den fagraste af alla qvinnor: hennes hår var som gull: deras son var Loride, som var lik sin fader: hans son var Henrede: hans son Vingethor: hans son Vingener: hans son Moda: hans son Magi: hans son Cespeth: hans son Bedveg: hans son Atra, som vi kalla Annan: hans son Itrman: hans son Heremod: hans son Skjalldunn, som vi kalla Sköld: hans son Bjaf, som vi kalla Bjar: hans son Jat: hans son Gudolf: hans son Fiarleif, som vi kalla Fridleif: Denne ägde en son, som var nämnd Vodinn: honom kalla vi Oden. Han var en i vishet och skicklighet utmärkt man. Hans gemål het Frigida: henne kalla vi Frigg.

10. Oden hade spådoms förmåga: äfvenså hans gemål: och af denna kunskap fann han, att hans namn skulle i långvarigt minne blifva bevaradt i Norden och hedradt framför alla konungar. Derföre intog honom lust att företaga en färd från Turkland, tagandes med sig en stor myckenhet folk, unga och gamla män, krlar och qvinnor: de medförde många kostbara saker. Men ehvar de framforo i länderna, berättades mycket om deras herrlighet, så att de syntes mera like gudar än menniskor. Ej förr gjorde de uppehåll i sin resa, än de kommo norr i det land, som

nu kallas Saxland. Der uppehöll sig Oden lång tid, och tog större delen af landet i besittning.

Oden satte der trenne sina söner, att styra öfver landet: en kallades Veggdegg: han var en mäktig konung, och rådde öfver östra Saxland. Hans son var Vitrgils: hans söner voro Ritta, fader till Hengest, och Sigarr, fader till Svebdegg, som vi kalla Svipdag. En annan Odens son hette Beldegg, hvilken vi kalla Balder: han ägde det land, som nu kallas Vestfal. Hans son var Brand: hans son Frjodigar, hvilken vi kalla Frode. Hans son var Freovit, hans son Yvigg, hans son Gevis, hvilken vi kalla Gave. Och den tredje Odens son kallades Sigge; hans son Verer. Denna ätt rådde der, som nu kallas Franken. Derifrån är Völsungasläkten kommen, från hvilken många och stora ätter härstamma.

11. Derpå började Oden sin färd till norden, och kom i det land, som de kallade Reidgotaland: der tog han i besittning allt hvad han ville. Han satte der till konung sin son Skjöld, hvars son het Fridleif. Från honom härstamma Skoldungarne, som äro Danmarks konungar. Det landet heter nu Jutland, som då kallades Reidgotaland.

Derefter for han norrut åt det land som nu kallas Svearike. Der var en konung, benämd Gylfe. Och när han spörjer Asia-männens ankomst, som kallades Asar, for han dem till mötes, och bjöd, att Oden skulle hafva allt det välde i hans rike, som han sjelf ville. En sådan lycka åtföljde deras färd, att öfverallt i de länder, der de uppehöll sig, var god årsväxt och fred: och trodde alla att de voro dertill orsaken. Landets förnämsta insågo ock, att de voro

utmärkte framför andre män, som de förut sett, både i anseende till skönhet och förstånd. Der tycktes Oden vara sköna nejder och valde han der sitt hufvudsäte, som nu kallas Sigtuna. På samma sätt, som öfligt varit i Troja, insatte han 12 höfdingar i staden, för att dömma efter den lag och rätt, som han införde, hvilken ock hade varit i Troja, och vid hvilken Turkarne voro vane.

Derefter for han norr ut, till dess hafvet, som troddes omgifva alla länder, satte en gräns för honom. Det landet heter nu Norrige. Der insatte han till konung sin son Sæming. Från honom räkna Norriges konungar, jarlar och andra landets förnämsta män sin härkomst, såsom derom berättas i Haleygial. Men Oden tog med sig den sin son, som kallades Yngve, hvilken blef konung i Svearike: från honom härstammade Ynglingaätten. Asarne togo sig hustrur inom landet: äfvenså skaffade de sina söner hustrur, och blefvo deras släkter talrika. Dessa utbredde sig så i Saxland och öfver hela Norden, att desse Asiamäns språk var det egenliga språket för alla dessa länder. Och efter det sätt, hvarpå de gamla ätternas namn äro skrifna, tyckes man kunna sluta, att dessa namn tillhört detta språk, och att Asarne hafva infört det hit i Norden i Norrige och i Sverige, i Danmark och Saxland. Men i England äro gamla namn på land och städer, hvilka man tydligen kan se, vara komna af något annat språk, än detta.

GYLFAGINNING.

1. Konung Gylfe regerade öfver det land, som nu heter Svearike. Om honom är berättadt, att han skänkte en resande qvinna, till belöning för det nöje hon gjort honom, ett plogland i sitt rike, så stort, som 4 oxar kunna upplöja på ett dygn. Men denna qvinna var af Asa ätt: hennes namn var Gefion: hon tog ur Jötenhem fyra oxar, som voro hennes söner med en Jätte: desse satte hon för plogen. Men plogen gick så hårdt och djupt, att landet lossnade och oxarne drogo det vesterut i hafvet, och stannade då de kommo till ett sund. Der satte Gefion landet och kallade det Seland. Och der, hvarest landet hade blifvit borttagit, blef sedan en sjö, hvilken kallas Mälaren i Sverige; och hafva vikarne i Mälaren samma läge, som näsen på Seland. Så säger Skalden Brage den gamle:

Glad drog Gefion
Från guldrika Gylfe
Danmarks tillökning,

Så att det rök efter de springande oxar.

Fyra hufvud och åtta ögon

Buro oxarne der de drogo

Jordstycket med sig

För den kära öen.

2. Konung Gylfe var en klok och mycket vis man. Han förundrade sig mycket deröfver, att Asarne voro så kunnige, att allt gick efter deras vilja. Han eftertänkte; om detta kunde komma af deras egen kraft, eller om orsaken borde sökas hos de Gudar, åt hvilka de offrade. Han företog sig en färd till Asgård. Hemligen

drog han åstad, antagande en gammal mans skepnad. Så trodde han sig vara dold. Men Asarne, som hade spådomisförmåga, voro klokare, och, emedan de, innan hans ankomst, voro kunnige om hans färd, gjorde de följande synvändning. Då han kom in i staden, blef han varse ett palats, så högt att han knappt kunde se deröfver: dess tak var täckt med förgyllda sköldar, likasom spåntak. Så säger Thjodolf den Hvinske, att Valhall var med sköldar täckt:

De tankfulle män
(Slagne med stenar)

Läto på ryggen skina
Odens sals näfver (tak.)

Gylfe såg en man i ingången, som lekte så skickligt med små svärd, att sju af dem på en gång voro i luften. Denne frågade honom efter hans namn. Gylfe kallade sig Ganglere: och sade att han var kommen långväga ifrån och bad om natthärberge. Tillika frågade han, hvem som ägde palatset. Mannen svarade att det var deras konung "och vill jag följa dig, att du må se honom, och sjelf fråga honom om hans namn." Och gick så mannen framför honom in i palasset. Ganglere följde efter, och straxt slogos dörrarna igen efter honom. Der såg han många rum och många menniskor, hvaraf några lekte, andra drucko, och några kämpade. Han såg sig om: men mycket af det han såg, förekom honom otroligt: då utbröt han:

Alla vinklar
Förr än du framgår
Skall du beskåda,

Ty ovisst är
Hvar ovänner sitta
I huset för dig.

Han såg trenne högsäten: det ena uppöfver det andra, och en man sittande i hvartdera. Han sporde efter dessa Höfdingars namn. Då svarade den, som fört honom in,

att den som satt i det nedersta högsätet var Konung och hette *Har* (Hög): den närmaste honom *Jafnhar* (Jämnhög): och den öfverste *Thridi* (Tredje). *Har* sporde den ankomne, hvad hans ärende var, och tillade, att mat och dryck stod till tjenst för honom, så väl som för alla i den Höges palats. Ganglere svarade, att först ville han veta, om här fanns någon särdeles kunnig man. *Har* svarade, att icke skulle han komma oskadd ut, med mindre han vore kunnigare.

Och stå nu fram,

Medan du frågar:

Sitta skall den som svarar.

3. Ganglere började på detta sätt: Hvem är den högste eller äldste bland alla gudarne? *Har* svarade: Han heter på vårt språk *Allfader*: i det gamla *Asgård* hade han 12 namn: Ett var *Allfader*, det andra *Herran* eller *Herjan*, 3. *Nikar* eller *Hnikar*, 4. *Nikuz* eller *Hnikud*, 5. *Fiölner*, 6. *Oske*, 7. *Ome*, 8. *Biflide* eller *Biflinde*, 9. *Svidor*, 10. *Svidrer*, 11. *Vidrer*, 12. *Jalg* eller *Jalk*. Åter sporde Ganglere: Hvar är denne Gud? Hvad förmår han? Hvad stort han har uträttat? *Har* svarade: Han lefver genom alla åldrar: han beherrsakar hela sitt rike, och råder öfver allt, både stort och smått. Då tillade *Jafnhar*: han skapade himmelen, jorden, luften och allt hvad i dem är. *Thridi* erinrade äfven: hvad som är viktigast, han skapade människan, och gaf henne en ande, som skall blifva och alldrig förgås, om än kroppen blifver till mull eller brännes till aska. Alle rättsinnige skola lefva och bo med honom i *Gimle* eller *Vingolf*: onda människor deremot fara

till Hel och sedan till Nifhel, det är neder i den nionde verlden. Ganglere frågade: Hvad företog han innan himmel och jord voro skapade? Har svarade: då var han hos Hrimthursarne.

4. Ganglere frågade: huru var världens upphof och hvad var tillförene? Har svarar: Så säges i Voluspa:

Morgen var Tidens	Jord fanns icke
Då intet var:	Ej himlen den höga
Ej sand, ej sjö	Ginnungagap var
Ej svala böljor;	Men gräs intet.

Då sade Jafnhar: många tider förr än jorden var, blef Nifhem skapadt, midt uti hvilket brunnen Hvergelmer var: derutur falla följande floder: Svöl, Gunn-dra, Fiorm, Fimbul, Thul, Sled och Hred, Sylg och Ylg, Vid, Leipter och Goll, som är närmast gränsen för Hells boning. Då sade Thridi: dock var tillförene söderut en verld, som hette Muspell; den är ljus och het, och så strålande och brännande, att den är obeboelig för främlingar och dem, som icke der hafva sitt hemvist. Surter kallas den, som bor på gränsen af denna verld och som den försvarar: han har ett lågande svärd och vid världens ändalyckt skall han komma fram och kämpa och besegra alla Gudarne och uppbränna hela verlden med eld. Så heter det i Voluspa:

Surter far från Sunnan	Stenbergens braka:
Med flämtande bloss	Jätteqvinnorne stapla:
Valgudars Sol	Menniskor Hells väg beträda;
Af svärdet skiner:	Och himlen remuar.

5. Ganglere frågade: hvad föreföll innan människolägtet var till och människorna ökades? Har
svara-

svarade: så snart de floder, som kallas Elivågor, kommo så långt bort från sitt ursprung, att den giftström, som de innehöllo, torkade likasom slaggen löper ur elden, blef den is: och då denna is stannade och stelnade, rann deröfver det urväder, som kom af giftet, och frös till rimfrost, och det ena rimfrostlagret ökades öfver det andra i Ginnungagap. Derpå sade Jafuhar: den trakten af Ginnungagap, som vänder sig mot norden fylldes med mycket tung is och rimfrost, och inom den herrskade urväder och storm: men den södra delen af Ginnungagap lättades upp af de eldgnistor, som kommo ditflygande ur Muspelsheim. Thridje tillade: likasom köld utgick från Niflhem, och allt från den kanten var bistert, så var allt det, som gränsade till Muspell, varmt och ljusst. Men Ginnungagap var så lätt som den renaste luft: och när hettan utbredde sig så vidt, att den mötte rimfrosten, så att densamma smälte och droppade, då fingo dropparne lif genom dens kraft, som utsände hettan, och framkom deraf en mansskepnad, som fick namn af Ymer. Men Hrimthursarne kalla honom Örgelmer, och äro derifrån Hrimthursa ättarna komna: så säges i Völuspa, den korta:

Alla spåqvinnor	Alla Seidmän
Härstamma från Vidolf,	Från Svarthöfde,
Alla Siare	Alla Jötnar
Från Vilmeid,	Från Ymer.

Och i följande vers säger Jätten Vafthrudner:

Då sporde Ganglere:

Huru kom Örgelmer till	När nr Elivågor
Den kunnige Jätten	Foro giftdroppar

Först bland Jötnarnes söner? Och växte tills det blef en Jöte

Derifrån härstamma
 Vara släkter alla;
 Derfor vi så hårda äro.

Ganglere frågade: Huru utbredde släkterne från honom, eller blefvo flere menniskor skapade, eller tror du att han är Gud, om hvilken du nu talat? Han svarade Har: ingalunda bekänne vi honom vara Gud: ond var han och alla hans ättmän: dem kalla vi Hrimthursar. Det fortælles, att när han sof, föll han i svett, och då växte under hans vänstra arm en man och en kvinna, och hans ena fot aflade en son med den andra. Derifrån komma Hrimthursas släkterna: den äldste Hrimthursen kalla vi Ymer.

6. Ganglere frågade: hvar uppehöll sig Ymer och hvaraf lefde han? (Har svaradet) då isen var uppti- nad och droppade, framkom en Ko, som kallas Odhumla: fyra mjolkströmmar runno från hennes spenar, och deraf närdes Ymer. Derpå sporde Ganglere: hvarvid lefde Kon? Har svarade: lön slickade de med rimfrost belagde saltstenar: första dagen hon slickade stenarne framkom af dem manshår: andra dagen hufvudet: den tredje dagen en hel man, som hette Bure: han var fager till utseendet, stor och stark: han hade en son, som hette Börr. Denne gifte sig med en kvinna, som hette Bestla, Jätten Bölthorns dotter, och hade de tre söner; en het Oden, den andre Vile, och den tredje Ve. Denne Oden och hans bröder tro vi vara himmelens och jordens styresmän. Vi förmode, att han så måste heta: så heter den man, som är den störste och herrligaste vi känna, och väl må menniskorna låta honom så heta.

7. Ganglere sporde; huru förliktes desse och hvem var mäktigast? Här svarade; Börs söner dräpo Jätten Ymer, och när han föll, då rann ur hans sår så mycket blod, att de deri dränkte hela Hrimthursa släktet, på en när, som kom updan med sitt husfolk; honom kalla Jättarne Bergelmer. Han tillika med sin hustru besteg en båt, och räddade sig derpå: från dem härstamma de nya Hrimthursa släkterna, såsom här förnäles:

Mång tusende år,	Det jag först minnes,
Förr än jorden blef skapad	När han, den kunnige jätten,
Blef Bergelmer född.	Besteg båten.

8. Då spörjer Ganglere: Hvad uträttade då Börs söner, efter du anser dem för Gudar? Här svarar: Derom är mycket att förtälja. De togo Ymers kropp, förde honom ut midt i Ginnungagap och danade af honom jorden, af hans blod haf och sjöar: jorden danades af köttet, bergen af benen, stenarne och stenrören af tänderna och af de ben, som voro sönderslagna. Jafnhar erindrade: af det blodet, som var utflutit från såren, och lopp obehindrat, gjorde de världshafvet, hvari de fastade jorden, och hvilket de lade i en krets omkring henne: de fleste lära det synas omöjligt att komma deröfver, Thridje tillade; de togo ock hans hufvudskål, och danade deraf himmelen och uppreste den öfver jorden med fyra hörn: under hvart hörn satte de en dvärg, nemligen; Östre, Vestre Nordre, och Södre. De togo derpå de gnistor, som foro lösa och voro utkastade från Muspelhem och satte dem midt på den stora, ofantliga himlen, både öfvan och nedan, för att upplysa himmel och jord. De gäfv o äfven alla ljungeldsstrålar rum, några på himmelen, andra lösa under himmelen och bestämde för dem deras gång. Så berätt-

tas i gamla qväden, att derefter räknas dagar och årtal och så säges i Völuspa:

Solen ej visste	Hvad kraft han ägde.
Hvar hon rum hade.	Stjernorna ej visste
Månen ej visste	Hvar plats de hade.

Så var det förrän detta skedde med jorden. Derpå sade Ganglere: Märkeliga underrättelser äro dessa, som jag nu hör, och mycket arbete är detta och förträffligen gjordt. Huru var jorden beskaffad? Har svarade: Hon är rund utomkring och derutom är det djupa verls hafvet. Längs efter dess stränder gåfvo de jättarne rum och derinnanføre rundt omkring jorden gjorde de en borg till värn för jättarnes anfall: till denna borg nyttjade de jätten Ymers ögonbryn och kallade den Midgård: de togo äfven hans hjärna, kastade den i luften och gjorde deraf skyar, såsom här säges:

Af Ymers kött	Och af hans ögonbryn
Blef jorden skapad,	Gjorde de blida Gudarne
Af blodet hafvet,	Midgård åt människors barn.
Bergen af beuen,	Men af hans hjärna
Träden af håret,	Blefvo de svåra
Af hufvudskålen himlen. Skyar alla skapade.	

9. Då sade Ganglere: Mycket tyckas de mig hafva fullbragt, när jord och himmel voro skapade, sol och himmelskroppar satte: dag och natt åtskilda; men hvadan kommo människorna, som i verlden bo? Då svarade Har: När Börs söner gingo vid sjöstranden funno de tvenne träd, och upptogo träden, samt skapade deraf människor: den första gaf dem anda och lif, den andra förstånd och rötelse, samt den tredje anlete, målföre, hörsel och syn: de gåfvo dem äfven kläder och namn: mannen kallades Ask och qvinnan Embla, och kommo derifrån de människobarn, som det tilläts att

bygga och bo inom Midgård. Derefter gjorde de sig en stad midt i världen, som blef kallad Asgård (den vi kalla Troja). Der bodde Gudarne och deras släkter och tilldrogo sig der många händelser och saker både på jorden och i luften. Der är ett ställe, som Hlidskjalf heter: när Oden sätter sig der i högsätet, då ser han öfver hela världen och hvarje menniskas alla handlingar och begriper alla de ting, han der skådar. Hans maka het Frigg Fjörgvins dotter och af deras ätt är det släkte kommit, som vi kalle Asa ätter, hvilka hafva bebyggt det fordna Asgård och de länder, som dit höra, och är hela denna ätt Gudaätten. Och derföre må han heta Allfader, alldenstund han är Fader till alla Gudar, menniskor och allt det, som han genom sin kraft frambragt. Jorden var hans dotter och hans maka: med henne aflädes hans första son, Asathor: honom åtföljde kraft och styrka, hvarmed han besegrar allt lefvande.

10. Nörve eller Narfve hette en Jätte som bodde i Jötenhem: han hade en dotter, som kallades Natt: hon var, enligt sin härkomst, svart och mörk. Hon blef först gift med en man, som hette Naglfare: deras son var Öd. Derefter blef hon gift med Anar: Jord var deras dotter. Sist ägde hon Delling af Asasläkten, deras son var Dag, hvilken, enligt sin fädernehärs konst, var ljus och skön. Allfader tog Natt och hennes son Dag, gaf dem 2 hästar och 2 kärror, och satte dem på himmelen, att de skulle fara omkring jorden hvarje dygn. Natt for förut med den häst, som kallas Hrimfaxe, och hvarje morgon daggstänker han jorden med skummet af sitt betsel. Den häst, som Dag äger heter Skenfaxe: hela luften och jorden lyser af hans mahn.

11. Gånglere frågade: huru styrer han solens och månans gång. Har svarade: En man är nämnd Munderlofe, som hade två barn: de vore så fagra och sköna, att han kallade den ene Måne och sin dotter Sol och gifte han dem med en man, som hette Glen; men Gudarne, som förtörnades öfver denna stolthet, borttogo bägge dessa syskonen och satte dem upp på himmelen: de lät Sol köra de hastar, som drogo solens vägn, hvilken Gudarne hade skapat, för att upplysa himmelen, af de gnistor som flög ur Muspélhem. Dessa hästar heta så: Arvakér och Alsvider: under deras bogar hálte gudarne tvänne pustr, för att svalka dem och i sötligå sånger kallas de Isarnkol. Måne styrer månens gång och råder för ny och nedan. Han tog från jorden två barn, som hette Bil och Hjuke, då de gingo från den btunn, som Byrger heter och buro på sina skuldror en så, som heter Säg och sätstången Simul. Vildfinn är deras fader och de åtfölja städs månen, såsom man ifrån jorden kan se.

12. Då sade Gånglere: hastigt far solen; och näst-än som hon vore rädd och icke mände hon då mera påskynda sin gång, om hon räddes sin bané. Har svarade: icke är det underligt, att hon far hastigt åstad: nära är den, som förföljer henne och ingen annan utvåg har hon, än att skynda undan. Gånglere frågar: hvem vållar detta hennes omak? Har svarade: två ulfvar: den som följer henne efter heter Sköll: hon fruktar, att han skall faståga henne: den som löper framför henne heter Hate Hrodvítners son: han vill tagga månen, såsom ock sluteligen händer. Då frågade Gånglere: af hvad härkomst äro desse ulfvar? Har svarade: en Jättqvinna bor öster från Midgård i sko-

gen Jernvid der bo de Jättinnor, som kallas jernvidjor. Den gamla Jätteqvinnan föder många söner, som äro Jättar och alla hafva vargs skepnad: derifrån härstamma ofvannämde ulfvar. Så är berättadt, att af denna släkt är den maktigast, som heter Månegarm: han mättas med alla döende människors lif: han uppslukar Månen och bestänker dervid himlen och luften med blod: deraf mister solen sitt sken och vindarne brusa och gnya hit och dit. Så såges i Voluspa:

Österut bor den Gamla	Han näres af döende
J Jernskogen	Människos lif.
Och föder der	Han bestänker jorden
Ulfva barn.	Med röda blodet.
Bland dem alla blifver	Mörkt blir solens sken,
En i synnerhet	Åren derefter,
Månens uppslukare	Alla vädren olyckliga.
I trols skepnad.	Förstår J än? eller hvad?

13. Då frågade Ganglere: Hvad väg har man till himlen från jorden? Har svarade leende: icke har du nu sport förståndigt. Har du ej hört, att Gudarne gjorde en bro till himlen från jorden, och att den heter Båfröst: den månne du säkert hafva sett, kanhända att du kallar den regnbåge. Den har tre färgor, är mycket stark, och är gjord med mera konst och styrka än andra byggnader; men ehuru stark den än är, skall den dock sonderbrista, när Muspels söner rida öfver den och då simma deras hästar öfver stora floder: på det sätt komma de fram. Då sade Ganglere: icke tyckes mig Gudarne hafva byggt bron ärligt, om den skall sönderbrista, då de likväl kunna göra henne efter sin vilja. Då svarade Har: icke förtjena Gudarne något tadel för denna byggnad: Båfröst är visst en god bro, men intet i verlden kan bestå, när Muspels söner fara i örlig.

14. Hvad företog Allfader, när Asgård var bygd? Har svarade: först insatte han några Styresmän, att bestämma människornas öden och vårda stadens inrättningar. Detta skedde der som nu heter Idavallen, midt i staden. Deras första företag var, att uppföra ett tempel, der sätte var för tolf af dem och dessutom ett högsäte för Allfader. Det är den präktigaste och största boning, som är byggd på jorden: allt både utan och innan likt guld. Det stället kalla människor Glads-hem. En annan byggnad uppreste de äfven: der voro altaren för Gudinnorna: detta hus är ganska skönt, och kallas Vingolf (vännernas rum). Derpå anlade de en härd och gjorde sig derhos hammare, tång och städ, och sedan dermed alla andra verktyg. Sedan förarbetade de malmer, sten och träd, och så ynnigt af den malin, som kallas guld, att allt husgeråd hade de af guld: därför är den åldern kallad guldåldern, till dess detta försvann genom några kvinnors ankomst från Jötenhem. Dernäst satte sig Gudarne i sina högsäten och rådslogo. De öfvervägde sina dommar och påminste sig huruledes dvergarna hade qvicknat i mullen ner i jorden, såsom maskar i kött. Dvergarna hade först förändrats och fått lif i Ymers kött och voro då maskar; men nu efter Gudarnes vilja erhöilo de människoförstånd och människoskepnad; men bo dock i jorden och stenar. Mjödsogner var en dverg och Duren en annan. Så heter det i Völuspä:

Alla makter,
De höghelige Gudar,
Till domsäten gingo
Och rådslogo derom,
Att man skapa skulle
En dvergaflock

Ur Jättens ben
Och svallande blod.
Der blefvo många
Människoskepnader gjorda,
Dvergaf i jorden,
Som Duren berättade.

Och dessa säger hon vara dvergarnes namn:

Nye, Nide, Nordre och Södre, Östre och Vesre, Althjof, Dvalinn, Nar, Nainn, Niping, Dainn, Bifur, Bafur Bömbör, Nore, Ore, Onar, Oinn, Mjödvitner, Vig och Gandalf, Vindalf, Thorin, File, och Kile Fundinn, Vale, Thrör, Throinn Theck, Litr, Viter, Nyr, Nyrad, Reck, Radsvider. Men desse äro ock dvergar och bo i stenarne, men de förre bo i mullen: Dröpnar, Dolgthvare, Hörr, Hugstare, Hledolf, Gloinn, Dore, Ore. Duf, Andvare, Hepte, File, Harr, siarr. Men desse kommo från Svarinshög till Örvang på Joruvallen, och derifrån äro Lovar komne: dessa äro deras namn: Skirver, Virver, Skafid, Ai, Alf, Jnge, Eikinskjalde, Fal, Froste, Fider, Gennar.

15. Då sade Ganglere: Hvar är Gudarnes förnämsta och heligaste ställe? Har svarade: det är vid asken Yggdrasel: der hålla Gudarne dom hvar dag. Ganglere frågade: hvad berättas om detta ställe? Då svarade Jafnhar: denna ask är den största och yppersta af alla träd: dess grenar utbreda sig öfver hela världen och räckta upp öfver himmelen. Tre rötter uppehålla trädet, hvilka sträcka sig vidt omkring. En till Asarne och den andra till Hrimthursarne, dit hvarest fordom Ginnungagap var: den tredje räcker utöfver Niflhem, och vid den är Hvergelmer, hvarest Nidhöger gnager roten nedantill. Men under den andra roten, som sträcker sig till Hrimthursarne, är Mimers brunn, hvori visdom och förstånd äro dolde, och heter han Mimer, som äger brunnen: han är full af visdom, emedan han dricker ur brunnen med Gjallarhornet. En gång kom Alfader dit och begärde en dryck ur brunnen, men fick den ej förr, än han satte sitt öga

i pant. Så säges det i Voluspå:

Allt vet jag Oden,	Mimer mjöd dricker
Hvar Du' dit öga dolt	Hvar morgon
Nemligen i den klara	Ur Valfaders pant.
Mimers brunn.	Förstån J äm? eller hvad?

Askens tredje rot når upp till himmelen, och under denna rot är en brunn, som är mycket helig: han heter Urds-Brunn: der hafva Gudarne sitt domställe. Hvarje dag rida Gudarne dit öfver Bäfröst, som också heter Asabron. Asarnes hästar heta så: Sleipner är den bäste: honom äger Oden och har han åtta fötter: den den andre är Glad, den tredje Gyller: den fjerde Gler: den femte Skeidbrimer; den sjette Silfrintopp, den sjunde Siner; den åttonde Gils: den nionde Falhofner: den tionde Gulltopp och den elfte Låufot. Balders häst hade blifvit bränd med honom. Thor går till Thinget till fots och vadar öfver följande floder:

Körmt och Örmt	När han till doms går
Och Kerlöggar två	Vid Asken Yggdrasel;
Der öfver skall Thor vada	Ty Asabron
Hvarje dag,	I full låga brinner.

De heliga vatten brusa upp.

Då frågade Ganglere: brinner då eld på Bäfröst? Har svarar: Det röda, som du ser i regnbågen, är en brinnande eld. Hrimthursarne och bergresarne skulle bestiga himmelen, om alla kunde färdas öfver Bäfröst, när de ville. Många fagra ställen finnas i himmelen, som beskyddas genom ett gudomligt värn. Således står der en skön byggnad under asken vid brunnen, från hvilken utgå de tre mör, som heta: Urd, Verdaude och Skuld. Dessa mör bestämma alla människors lefnadstid och kallas de Nornor. Men ännu flere Nornor finnas, nemligen de, som iufinna sig när en människa fodes, för att beskära det dess

lifstid' och äro dessa af Gndaslägten; andra deremot af alfveslägten och det tredje slaget af dvergeläuten.

Så som här säges:

M eket olikättade	Några äro af Asaslägt.
Trör jag Nornorna vara,	Några af Alfveslägt
Ej de samma ursprung hafva.	Några Dvaliuns döttrar.

Då sade Ganglere: Om Nornorna råda öfver människornas öden, så skifta de dem högst olika: somliga lefva i välmakt och rikedom och somliga hafva liten lycka och berömmelse, somliga lång lifstid, andra kort. Har svarade: De Nornor, som äro blida och af god härkomst, beskära lycka och här somliga människor råka i olycka, så vålla de onda Nornor det.

16. Då frågade Ganglere: Hvad mera märkvärdigt är att berättas om Åsken? Har svarade: derom är mycket att säga. I askens grenar sitter en Örn: han är mycket vetande och emellan hans ögon sitter en hök, som heter Väderfolner. En ekorn, som heter Rata-tösk springer upp och ned längs efter asken och söker, att stifta split mellan Örnen och Nidhögg. Fyra hjortar springa omkring i askens grenar och bita knoppar: desse heta: Dainn, Dvalen, Dunneyr och Durathror. Men så många ormar äro i Hvergelmer hos Nedhögg att ingen kan dem räkna.

Så säges här:

Yggdrasels ask	Hjorten biter ofvantill;
Lider mer besvär	På sidan ruttnar den:
Än någon tror.	Nidhögg skadar den nedantill.

Så säges på ett annat ställe:

Ormar flere ligga	De äro Grafvitners söner.
Under Yggdrasels ask	Gråbak, och Gråskin;
En det vet hvar okunnig tok.	Ofner och Svafner
Goenn och Moenn	Trör jag evigt skola
	Trädets qvistar gnaga.

Vidare förtäljes, att de Nornor, som uppehålla sig vid

Urds brunn hämta hvarje dag vatten ur brunnen tillika med leret, som ligger omkring brunnen, och ösa det öfver asken, på det att dess grenar icke skola förtorka eller ruttna. Detta vatten är så heligt, att allt, hvad som kommer i brunnen, blifver så hvitt, som hinnan i ett äggskal. Så heter det:

En ask vet jag beöft,	Deraf kommer daggen,
(Hon Yggdrascl heter)	Som i dalarne faller.
Ett högt och heligt träd,	Den står evigt grön
Med det hvita leret.	Öfver Urds brunn.

Den dag som deraf faller på jorden kallar man håningsregn, och den är biens föda. Tvenne fåglar födas i Urds brunn: de heta Svanor och från dem härstammar detta fågelslägte.

17. Då sade Ganglere: märkvärdiga underrättelser har du meddelat mig om himmelen, men hvilka flera märkvärdiga ställen finnas der utom Urdsbrunn? Har svarar: många ypperliga ställen äro der: så är der ock ett ställe, som är Alfhem kalladt: der bo Ljusalferne: men Mörkalferne bo neder i jorden, och äro mycket olika de förre till utseende, men ännu mera i själva verket. Ljusalferne äro skönare än Solen att påse men mörkalferne äro svartare än beck. Ett annat ställe heter Breidablik, och detta är det aldraskönaste. Der är också en boning, som heter Glitner: dess väggar och pelare äro af rött guld, och taket af silfver. Der är ock ett annat ställe som heter Himiabjörg (Himmelsberg); det står vid himlens ända vid broen, der, som Bäfröst är förenad med Himlen. Der är en mycket stor boning, som Valaskjalf kallas, hvilken tillhör Oden. Den gjorde och täckte Gudarne med skirt Silfver. I den byggnaden är högsätet Lidskjalf

hvarifrån Allfader ser ikring öfver hela världen. Vid den södra verdens ända är ett palats, det skönaste af alla och klarare än solen: dess namn är Gimle. Det skall stånda när både himmel och jord tillintetgöras, och bo der alla goda och rättsinnade menniskor i all evighet. Så heter det i Völuspa:

En sal vet jag stånda,	Der skola dygdiga
Skönare än solen,	Menniskor bo,
Bättre än guld,	Och till evig tid
På Gimle det höga.	Glädje njuta.

Då frågade Ganglere: hvad bevarar detta palats, när Surters låga uppbränner himmel och jord? Har svarade: så berättas, att söderut och ofvanföre denna, är en annan himmel, som heter Andlång, men att en tredje finnes ofvanföre den, hvilken heter Vidblain (Vidtblånande) och i den himmelen tro vi detta palats vara beläget, samt att Ljusalferne ensamt bebo dessa nejder.

18. Då frågade Ganglere: hvadan kommer vinden: han är så stark, att han upprör stora haf, och uppväcker elden: men så stark han än är, kan ingen se honom: underligt är han sålunda skapad. Då svarade Har: det kan jag väl säga dig: vid nordliga ändan af himlen sitter en Jätte som heter Hræsvelg (Likslukaren): han har örns skepnad: och när han börjar att flyga, så utgå vindarne under hans vingar. Här säges så:

Hræsvelg heter en Jätte	af hans vingar
Som sitter vid himmelens ända	Lärer vinden komma
I örns skepnad.	Öfver alla menniskor,

19. Då frågade Ganglere: huru kommer det till att sommaren skall vara het, men vintren kall? Har svarade: icke mände en kunnig man sådant fråga, ty härom veta alla, att berätta: men efter du ensam är

så fåkunnig, att du ej hafver detta hört, så vill jag händre förlåta dig, att du en gång frågar fåviskt; än att du längre går okunnig om det, som det tillhör hvar och en att veta. Svasad (den blide) heter den som är Sommarens far och är han ljuf, så att allt det kallas Svasligt, som blidt är. Men Vinterns fader kallas både Vindlone (Vindkarlen) och Vindsval: han är son af Vasad: dess afkomlingar voro grymma och kallbröstade, och hafver vintern deras skaplynn.

20. Då frågade Ganglere: hvilka äro de Asar, på hvilka människorna böra tro? Har svarade: tolf äro de Gudomlige Asar: icke äro Asyniorna mindre heliga, och icke är deras makt mindre. Då tillade Třirdje: Oden är den fornämste och äldste af Asarne. Han herrskar öfver allting; men de andre Gudarne, allt efter som de äro mäktige, tjena honom, såsom barn en fader. Hans maka är Frigg och känner hon människans öden; fastän hon det för ingen uppenbarar. Så berättas här, att Oden sjelf sade till den Ase som heter Loke:

Rasande är du Loke

Öden alla

Och ursiumig.

Tror jag Frigg känna

Kan du dig ej hejda, Loke? Fast hon dem sjelf ej säger.

Oden heter Allfader, emedan han är alla Gudarnes fader, och Valfader emedan alla, som falla på Valplatsen äro hans utkorade söner: de få rum i Valhall eller Vingolf (Vännernas Rum) och kallas de då Einherjar. Han heter ock Hangagud (de hängdes Gud) Haptagud (Gudars Gud) och Farmagud (bördornas Gud) och han gaf sig än flera namn, då han kom till konung Geirröd:

Jag heter Grimor,

Herjan, Hjelmbäre,

Och Gangrader,	Thecker, Thridi,
Thunder, Uder,	Allfader, Atrider, (Farmatyr)
Helblinde och Har,	Oske, Ome,
Sader, Svipall,	Jafnhar, Biflinde,
Samgätall,	Göndler, Harbard.
Hesteit, Hnikar,	Svidurr, Svidrer,
Bileyg, Balevg,	Jalk, Kjalar, Vidurr,
Bölverk, Fjölnir,	Thror, Ygger, Thunder,
Grimner, Glapsvider,	Vaker, Skilving,
(Fölsvider)	Valvad, Droptatyr,
Sidhöttir, Sidskagg,	Göter, (Veratyr)
Sigfader, Hnikad,	

Då sade Ganglere: En stor mängd namn hafven J gifvit hnom, och det tror jag, att mycken visdom erfordras, för att kunna utreda hvilka händelser varit orsaken till hvart och ett af dessa namn. Har svarade: mycken klokhets behöfves visserligen, att väl kunna utveckla och förklara det, men i korthet sagt är anledningen till de fleste namnen, att de särskildta folkslagen i verlden tycka sig böra böja hans namn efter sitt språk för att kunna åkalla och bedja honom, hvar och en på sitt tungomål: några anledningar böra sökas i hans resor, som omtalas i gamla sagor, och må du icke göra anspråk på att kallas en kunnig man, om du icke vet att berätta om dessa märkvärdiga bedrifter.

21. Då frågade Ganglere: hvilka äro de andre Asarnes namn? eller hvad företaga de sig eller hvad stort hafva de uträttat? Har svarade: Thor är den fornämste af dem: han kallas Asa Thor eller Åk Thor han är den starkaste af alla Gudar och menniskor. Han äger det rike som heter Thrudvang och hans hofgård heter Bilskirner: i denna byggnad äro 549

rum; och det är det största hus, som människor hafva uppbyggt. Så sägas i Grimmismål:

Fembundrade rum

Och fyratio

Menar jag Bilskirners bygguad hafva;

Af de hus,

Hvilkas tak jag kännar,

Menar jag min Sons är det största.

Thor äger två båkar, vid namn Tanngnjoster och Tanngriðer och en vagn, hvari han åker: bockarne draga vagnen. Deraf är han kallad Åk-Thor. Han äger äfven tre kostbarheter, som äro hammaren Mjöllner, hvilken Hrimthursar och bergresar känna, när den lyftes, och är detta ej underligt, ty han har sönderkrossat mångt hufvud på deras fäder och fränder. En annan kostbarhet, som han äger, är ett Starkhetsbäke och när han spänner det om sig fördubblas hans gudakraft. Och den tredje saken, som är af mycket värde, är Jernhandskarne: desse kan han ej umbära, för att kunna hålla hammarens skaft. Men ingen är så kunnig, att han kan uppräknat alla Thors bedrifter. Jag kan förtälja dig så många, att dagen icke ville förslå, för att säga allt hvad jag vet.

22. Då sade Ganglere: underrättelser vill jag hafva om flere Asar. Han svarade: Odens andre son är Balder; om honom är mycket godt att berätta: han är den bäste och honom lofva alla. Han är så fager till utseendet och så glänsande, att allt lyser af honom: en ört finnes, som är så ljus, att den liknas vid Balders ögonbryn: den är den hvitaste af alla blommor: deraf må du sluta både till hans hårs och kropps färging: han är den visaste, mest värtalige och mildaste

daste af alla Asarne. Han har den egenskapen, att hans dommar äro oryggliche. Han bebor det ställe i himlen, som heter Breidablik: der tåles intes orent, såsom här säges:

Bréidablik heter,	I det land,
Der Balder hafver	Som jag tror mest fritt vara
Sin boning byggt.	Från ohyggligheter.

22. Den tredje bland Asarne heter *Njörd*: han bor i himmelen, på det ställe, som heter Noatun. Han råder öfver vindens gång och stillar haf och eld: honom åkallar man på sjön och vid åsken. Han är så rik och mäktig, att han kan gifva dem egendom och öfverflöd, som derom anropa honom. Han blef uppfödd i Vanahem: men Vanerne gäfvö honom åt Gudarne i gisslan, och emottogo af Asarne i gisslan en man, som heter Hæner: han blef förlikning mellan Gudarne och Vanerne. Njörd äger en maka, Skade, en dotter af Jätten Thjasse. Hon ville bo der hennes Fader bodde, nemligen på fjällen i Thrymhem: men Njörd ville bo nära sjön: då kommo de öfverens, att de skulle vara nio nätter i Thrymhem och tre i Noatun. Men då Njörd kom till Noatun från fjället, qvad han följande:

Jag ledsnade vid fjällarne;	Ulfva tjut
Fast jag ej der länge var:	Tycktes mig ledt vara
Endast nio nätter.	Mot svanornas sång.

Då qvad Skade detta:

Sofva jag ej kunde	Den måsen,
På sjöstranden	Som från hafvet kommer;
För foglarnes skrän.	Mig hvar morgon väcker.

Då for Skade upp till fjällen och byggde i Thrym

hem och far hon mycket på skidor och med båga samt skjuter djur: hon kallas Skidgudinna. Så säges:

Thrymhem heter,	Men nu Skade,
Der Thjasse bodde, ¹	Gudens klara brud,
Den obäkliga Jätten.	Faderns fordna hem behor.

24. Njörd i Noatun hade sedan två barn: sonen hette Frey, men dottren Freya: de voro fagra till utseendet och mäktiga. Frey är den ypperligaste bland Asarne. Han råder öfver regn och solsken, samt jordens gröda och honom bör man anropa för god årsväxt och frid. Han råder ock öfver människors egendom. Freya är den herrligaste af Asynjorna: hon äger den boning i himlen, som Folkvang heter och när hon rider i strid, då tillhör ena hälften henne och den andra Oden, såsom här säges:

Folkvang heter,	De slagues hälft hon väljer
Der Freya råder	På hvarje dag,
Om säten i salen.	Men hälften Oden äger.

Hennes Sal Sesrymner är stor och skön. Men när hon tågar ut, kör hon efter två katter för sin vagn. Hon är dem bevågen, som henne åkalla och af hennes namn har den hederstiteln sin upprinnelse, att förnäma qvinnor kallas Freyior (Fruar). Hon tycker mycket om kärleks-sång och henne är det godt att tillbedja i älskogsvärf.

25. Då sade Ganglere: mycket betydande synas mig desse Asar och är det ej underligt, att så mycken kraft åtföljer eder, då J hafven så mycken kunskap om Gudarne och veten, hvem man bland dem vid hvarje tillfälle skall tillbedja. Men finnas väl flere gudar? Har svarade: en Ase finnes som Tyr heter. Han är den djerfvaste och modigaste och han råder

mycket för segren i strid: hvarföre krigsmän böra åkalla honom. Det är ett ordspråk om den, som öfvergår andra i mannamod och aldrig flyr, att han är så tapper som Tyr. Han är äfven så vis, att man brukar säga om den, som är särdeles klok, att han är så vis som Tyr. Ett prof af hans djerfhet är, att när Asarne lockade Fenrisulfven, att låta binda sig med fjettern Gleipner, trodde han icke, att de ville lösa honom igen, förrän de till pant lade Tyrs hand honom i munnen. Men då Asarne icke ville lösa Fenrisulfven, bet han af handen på det ställe som nu heter Ulfleden, och är han enhändt: ej anses han såsom fredsstiftare bland människorna.

26. *Brage* heter en: han är utmärkt i visdom, vältalighet och språkfärdighet: han är en mästare i skaldskap: efter honom kallas skaldekonsten *Bragr* och af hans namn är den kallad *Bragr karla* (utmärkt man) eller *qvenna* (utmärkt qvinna), som är utmärkt i vältalighet framför andra qvinnor eller män. Hans maka heter *Idun*: hon gömmer i en ask de äpplen, hvaraf Gudarne äta, då de åldras och blifva då åter alla unga, hvilket skall så fortfara till Ragnaröcker (makternas skymning). Ganglere sade: mycket vigtigt synes mig för Gudarne vara, att *Idun* gömmer dessa äpplen väl och troget. Har svarade och log dervid: nära hade utgången blifvit olycklig vid ett tillfälle: derom skulle jag kunna berätta, men först skall du höra namnen på flere Gudar.

27. *Heimdall* heter en: han kallas också den hvite Asen: han är stor och helig: född till världen af nio mör, som alla voro systrar. Han heter ock

Hallinskide och Gyllettanne, ty hans tänder voro af guld. Hans häst heter Guldtopp. Han bor der som heter Himmelsberg vid Bäfröst: han är Gudarnes väktare och sitter der vid himmelens ända, för att vackta broen för bergresarne. Han behöfver mindre sömn än en fågel: han ser lika långt natt och dag, nemligen hundra mil vidt ifrån sig: han hör gräs växa på jorden och ull på fåren och allt hvad som gifver ett starkare ljud. Han har en lur, som heter Gjallarhorn, och när han blåser deri, höres det i alla verldar. Hufvudet kallas Heimdalls svärd. Såsom här är sagt:

Himmelsberg heter,	Der Gudarnes väktare dricker
Der det sägs att Heimdall	I det ljumma huset
Öfver boningen råder,	Glad det goda mjödet,

Och än säger han sjelf i Heimdalls galder:

Nio modrars barn är jag:
Nio systrars son är jag.

28. Höder heter en af Asarne: han är blind, men ganska stark och mände Gudarne nog önska, att de icke behöfde minnas honom, ty allt för länge skola hans gerningar bevaras i hogkomst både hos Gudar och menniskor.

29. Vidarr heter en: han är den tyste Asen och har en mycket tjock sko. Han är den starkaste näst efter Thor. Af honom hafva Gudarne mycken hjälp i alla farliga äfventyr.

30. Ale eller Vale heter en, som är Odens och Rinds son: han är tapper i strid och en god skytt.

31. Uller är Sifs son och Thors styfson: han är en så god bågskytt och skidlöpare, att ingen kan täfla med honom. Han är fager till utseendet och krigisk i allt sitt väsende: honom är godt att åkalla i enviges kamp.

32. *Forsete* är en son af *Balder* och *Nanna*, *Neps* dotter. Han äger i himlen den sal, som heter *Glitner*, och alla de, som till honom komma med tvistemål, gå alltid förlikte från honom. Gudar och människor känna ingen bättre domstol. Så säges här:

<i>Glitner</i> heter en sal:	Der bor <i>Forsete</i>
Han hvilar på guldpelare	De fleste dagar;
Och är äfven täckt med silfver.	Och bilägger alla saker.

33. Ännu är en räknad bland *Asarne*, som några kalla *Gudar*nes baktalare, upphofvet till all falskhet och alla *Gudar*s och människors vanära. Han är kallad *Loke* eller *Lopt*, *Jätten* *Farböt*s son: hans moder är *Löfö* eller *Nal*: hans bröder äro *Bilejst* och *Helblinde*. *Loke* är skön och fager till utseender, af elakt skaplynne och mycket ostadig: han bragte *Gudar*ne i många äfventyr, men hjälpte dem ofta derutur genom sin fintlighet. Hans maka hette *Sigyn* *Nares* eller *Narves* dotter.

34. Men *Loke* hade ännu flera barn. *Angerboda* hette en Jätte-qvinna i *Jötenhem*: med henne hade *Loke* tre barn. Ett var *Fenrisulfeen*: det andra *Jordmungand*, det är *Midgårdsormen*, det tredje är *Hel*. Men när *Gudar*ne fingo veta, att dessa tre syskon uppföddes i *Jötenhem* och de tillika genom spådomskonst utrönte, att af dessa syskon skulle de lida mycken skada och olycka; ty alla tycktes mycket ondt vara att vänta af dem på möderne sidan och ännu värre på fädernet, så sände *Allfader* till *Gudar*ne att taga barnen och föra dem till sig. Och när de kommo till honom, kastade han ormen i den djupa sjön, som ligger omkring all land. Ormen växte så, att han ligger midt i hafvet omkring all land och biter i sin stjert. *Hel* kastade han i *Niff-*

hem och gaf henne våld öfver nio verldar, att hon skulle skifta boningar åt dem, som sändas till henne, nemligen sådane, som dö af sjukdom eller ålder. Hon har der stora boningar och deromkring är ett ofantligt högt stängsel. Eljudner heter hennes sal, Hunger hennes fat, Svält hennes knif, Senfärdig hennes träl och den Sena hennes trälinna, Fällande svek hennes tröskel, öfver hvilken man ingår, Tvínsot hennes säng, Förtärande sorg hennes sänggardiner. Till hälften är hon svart och halfva delen har menniskofärg: så är hon ödkänd och hennes utseende är bistert och förfärligt.

Ulfven uppföddes af Asarne hemma och Tyr var den ende, som hade mod att gå till ulfven och gifva honom mat. Då Gudarne sågo huru mycket han växte hvar dag och alla spådomar sade, att han vore bestämd till deras skada, fattade Asarne det beslut, att göra en mycket stark fjetter, som de kallade *Lading*, och buro den till ulfven och bådö honom pröfva sin styrka på fjettern. Ulfven, för hvilken den icke syntes för stark, lät dem göra dermed hvad de ville. Men så snart han utsträckte sig, brast fjettern och han blef lös ur *ladingen*. Derefter gjorde Asarne en annan fjetter, dubbelt starkare, som hette *Drome* (band). Då bådö de Ulfven pröfva denne fjetter och sade, att han skulle blifva mycket namnkunnig för sin styrka, om ett så starkt band icke förmådde hålla honom. Ulfven märkte väl, att denna fjetter var mycket starkare, men tillika, att hans krafter hade tillagit från den tid, då han sönderslet *lading*: han betänkte äfven att han måste utsätta sig för någon fara, i fall han ville blifva berömd och lät då lägga fjettern på sig.

När Asarne voro färdige dermed skakade ulfven sig och spjernade till, slog fjettern mot jorden, så att stunparne foro långt bort, och så bröt han sig lös från Drome. Det har sedan blifvit ett ordspråk, att lösa ur læding eller slå ur drome, när något fordrar ovanlig ansträngning. Derefter började Asarne frukta, att de icke åter skulle få ulfven bunden. Då sände Allfader en yngling vid namn Skirner, Freys sändebud, till några dverggar i Svartalfhem och lät förfärdiga en fjetter vid namn Gleipner. Den var gjord af sex slags ämnen: af kattstegens dån, qvinnoskägg, bergrötter, björnsenor, fiskande och fågelspott, och fastän du ej förr vetat detta, så bör du nu kunna finna det vara sant och att vi icke för dig ljugit; ty nog mände du hafva sett, att qvinnan icke har skägg, och att intet dån uppkommer af kattens steg och att inga rötter äro under berget och tro mig, att allt är lika sannt; som jag sagt dig, änskönt somliga ting icke af dig kunna pröfvas. Då sade Ganglere: detta allt kan jag nog urskilja och se, som du nu tagit till exempel; men huru blef fjettern arbetad? Har svarar: det kan jag väl säga dig: fjettern var jämn och mjuk, som ett silkesband och så pålitlig och stark, som du nu skall få höra. Då fjettern blef förd till Asarne tackade de sitt sändebud för dess väl förrättade ärende: sedan foro Asarne ut i sjön Amsvartner, till den holme, som kallas Lyngve och bjödo Ulfven med sig, visade honom silkesbandet och bådo honom slita det i tu: och sade, att det kanske vore något starkare, än det syntes i anseende till tjockleken och gifvo det åt hvarannan och försökte med handstyrka, men det brast ej:

dock sade de, att ulfven skulle slita det. Då svarade ulfven: så tyckes mig om detta band, som ingen heder vore att hämta af att sönderslita ett så smalt band: men är det gjort med list och svek, fastän det ser så svagt ut, så kommer det aldrig på mine fötter. Då sade Asarne, att han lätteligen skulle kunna sönderslita ett så smalt band, då han förut hade sönderbrutit starka jernfjettrar, men kan du ej slita detta band, så kan du icke heller förfära Gudarne, och då skola vi nog lösa dig. Ulfven svarade: om J binden mig så fast, att jag ej kan lösa mig sjelf, då svärfven J så högt, att jag sent lärers få hjälp af Eder; ogerna vill jag derföre låta detta band läggas på mig. Men händre än J skolen tro mig vara feg, så må någon af Eder lägga sin hand i min mun till underpant, att allt tillgår utan svek. Den ene Asen såg på den andre och tycktes dem vilkoren vara hårda. Ingen ville erbjuda sin hand. Sluteligen framräckte Tyr sin högra hand och lade den i ulfvens mun. Som ulfven nu började att spjerna emot, surrades bandet hårdare till och ju hårdare han bröt på, dess hårdare satt det. Då logo alla utom Tyr, som mistade sin hand. När Asarne sågo, att ulfven var tillräckligt bunden, togo de ändan af fjettern, tom heter Gelgja, och drogo den genom en stor häll, som heter Gjöll, och fästade denna häll djupt ner i jorden. Sedan togo de en annan stor sten, som heter Thvite, hvarmed de sköto den än längre ned i jorden och var denna sten i stället för tjuderstake. Ulfven gapade förskräckligt, rasade mycket och ville bita dem; men de stucko i hans mun ett svärd, så att fästet stannade i den

nedre käften och udden i den öfre, det är hans *mun-käfle*. Han tjuoter förfärligt och fraggan, som står ut af hans mun, blifver till en flod, som heter *Von*. Der varder han liggande till Ragnaröcker.

Då sade Ganglere: elaka voro Lokes barn; men alla dessa syskon äro dråplige hvar för sig. Men hvarföre dråpo ej Asarne ulfven, när de dock hafva ondt att af honom vänta. Har svarade: så mycken aktning hafva Gudarne för sin helgedom och sina fridlysta ställen, att de icke vilja oskära dem med ulfvens blod, oaktadt spådommarne sade, att han skulle gifva Oden sin bane.

35. Då frågade Ganglere: hvilka äro *Asynjorna*? Har svarade: *Frigg* är den förnämsta. Hon äger den boning, som kallas *Fensal*, som är mycket skön. Den andre heter *Saga*: hon bebor *Sökqvabäck*, som är en rymlig plats. Den tredje är *Eir*: hon är den bästa läkare. Den fjerde är *Gefjon*: hon är mö och henne tillhöra alla de, som dö såsom mör. Den femte är *Fulla*: hon är ock mö, går med utslagit hår och har ett gullband om hufvudet: hon bär *Friggs* ask, aktar hennes fotklädnad och är delaktig i hennes hemliga råd. *Freya* är den förnämsta näst *Frigg*. Hon är gift med en man, som heter *Od*: deras dotter heter *Hnoss*: hon är så fager, att hvad som är skönt och dyrbart efter henne får namn af *Hnoss*. *Od* for långväga bort: *Freya* gråter öfver hans frånvaro och hennes tårar äro rödt guld. *Freya* har många benämningar: orsaken dertill är den, att hon förändrade sitt namn efter de särskilta folkslag, till hvilka hon kom, då hon sökte efter *Od*. Hon heter *Mardöll*, *Hörn*, *Gefn* och *Syr*. *Freya* ägde

halsbandet Brising. Hon är äfven kallad Vanadis. Den sjunde är *Sjöfn*: hon förmår att vända människors håg till kärlek, så väl männers, som kvinnors: efter hennes namn kallas älskog *Sjafne*. Den åttonde *Lofn* är så mild och from att åkalla, att hon af Allfader eller Frigg får tillstånd, att förena män och kvinnor med hvarannan, oaktadt alla hinder och svårigheter: derföre är af hennes namn det ordet *Lof* kommit, så ock det uttryck, när man lofvar (prisar) något mycket. Den nionde är *Vör*: hon hör de eder och förbindelser, som knyts emellan karlar och kvinnor, hvarföre sådane mål kallas *Vörs mål*: hon straffar ock dem, som bryta dem. *Vör* är förståndig och frågvis, så att ingen ting kan för henne döljas. Det är ett ordspråk, att kvinnan varder *vör* (var), när hon varder kunnig om något. Den tionde *Syn*, vaktar dörren i palatset, och håller den stängd för dem, som icke skola ingå: hon är satt att vårda vid Tingen de mål, som man vill neka; derföre är det ett ordspråk, att *Syn se fyrir sett* (nekande är tillåtet), när man nekar. Den elfte är *Hlin*: hon är satt att vårda de menniskor, som Frigg vill rädda från fara: derifrån är det ordspråk, att, den som räddar sig, han *hleinir* (skyddas af *Hlin*). Den tolfte är *Snotra*: hon är klok och sirlig i åthäfvor: af henne kallas den man eller kvinna *Snotr* (klok), som är förståndig. Den trettonde är *Gna*: henne sänder Frigg i åtskilliga verldar uti sina ärender. Hon har en häst som går lika väl genom luften, som genom vatten: han heter *Hofvarpner*. En gång då hon red, sågo några Vaner henne rida i luften. Då sade en af dem:

Hvad är det som flyger?
 Hvad är det som far?
 Eller genom rymden färdas?

Hon svarar:

Icke jag flyger;	På Hofvarpner,
Fastän jag far	Hvilken Hamskerper
Och i rymden färdas	Aflade med Gardrofva.

Af Gnas namn säger man att det *gnafir* (svärfar), som far högt. Sol och Bil räknas ock bland Asynjorna. Om deras beskaffenhet är förut taladt.

36. Ännu finnas flera qvinnor i Valhall, som skola bära fram dryckerna, vårda bordbonaden och ölbägarne. Så äro dessa nämnde i Grimnismål.

Hrist och Mist vill jag	Hild och Thrud,
Mig skola hornbära;	Ilöck och Herfötur,
Skeggjöld och Skögl,	Göll och Geirahöd,
Randgrid och Radgrid	
Och Reginleif	
De bära Enhärjarne öl.	

Dessa kallas Valkyrjor: dem sänder Oden till hvarje strid; de utse dem, som skola falla och de råda för segren: Gunn och Rota och den yngsta af Nornorna, som heter Skulld, de rida alltid och välja dem, som skola falla, samt bestyra om striden. Thors moder, Jord, och Vales moder, Rind, räknas bland Asynjorna.

37. Gymer hette en man, hvars hustru var Örboda af bergrese-ätten. Deras dotter var Gerd, den skönaste af alla qvinnor. En dag då Frey gick i Hlidskjalf och skådade omkring all laud, samt såg ut åt norr, märkte han vid en gård ett stort och skönt hus: en qvinna gick ditåt och då hon upplyfte händerna för att öppna dörren för sig, då lyste det af hennes händer både i luft och vatten: hela världen upplys-

tes af henne. Det straff fick Frey för sin förmäthenhet, att sätta sig i det heliga högsätet, att han gick bort full af älskog. När han hemkom talte han icke: han hvarken sof eller drack och ingen vågade att tala till honom. Då lät Njörd kalla till sig Freys skosven Skirner och bad honom gå till Frey, beveka honom att tala och fråga, på hvem han vore så vred, att han icke talte vid någon. Skirner sade, att han skulle gå, fastän ogerna, ty han trodde att han skulle få ett obehagligt svar af honom. När han nu kom till Frey frågade han honom; hvarföre han var så dysker och icke talade med någon? Då svarade Frey: att han hade sett en skön qvinna och för hennes skull var han så bedröfvad, att han ej skulle länge lefva, om han ej fick äga henne, och "nu skall du fara och fria till henne för mig och föra henne med dig hit, antingen hennes fader vill det eller icke och skall jag väl löna dig derföre." Då svarade Skirner, att han skulle uträtta detta ärende med det vilkor, att Frey skulle gifva honom sitt svärd, som var så godt, att det sjelft fäktade. Frey gjorde ej dervid någon svårighet och gaf honom svärdet. Skirner for åstad och friade för honom till flickan och fick hennes löfte, att hon nio nätter derefter skulle komma till Barö och der hålla bröllopp med Frey. Men när Skirner berättade Frey utgången, qvad han detta:

Lång är en natt,	Ofta en månad,
Långa äro två:	Mig kortare tycktes

Hur skall jag tre nithärda? Än denna halfva tränads-natt. Detta var orsaken, att Frey var obehäpnad, när han slogs med Belje och dräpte honom med ett hjorthorn. Då sade Ganglere: det är högst besynnerligt, att en

sådan höfding, som Frey, ville gifva bort ett sådant svärd, utan att hafva något annat jämgodt: mycken skada var det för honom när han slogs med Belje och det tror jag, att denna gåfvan lär er han då ångra. Då svarade Har: liten var denna olyckan för Beljes skull: honom kunde Frey hafva dräpt med sin hand; men värre skall det blifva för honom, att han saknar svärdet, när Muspells söner fara att strida.

58. Då sade Ganglere: du säger, att alla de män, som från världens skapelse blifvit vapendöde, äro nu komne till Oden i Valhall. Hvad har han der, att gifva dem till uppehälle: ty jag tror, att der måste väst vara en stor folksamling. Då svarade Har: sant är det, som du säger, att en stor folkmängd är der: och långt flere skola ditkomma: men de synas ändock för få, då ulfven kommer. Dock komma aldrig så många till Valhall, att de icke få tillräckligt fläsk af den gallt, som heter Sæhrimner, han blifver kokad hvar dag, och är dock åter hel om aftonen. Men på den fråga du nu gör, tror jag, att endast få äro nog kloka, att kunna svara. Kocken heter Andhrimner, kitteln Eldhrimner, såsom här säges:

Andhrimner lägger	Det bästa fläsk:
I Eldhrimner	Men få det veta
Sæhrimner att kokas.	Hvarvid Enhärjarne födas.

Då frågade Ganglere: månne Oden här samma bordhållning som Enhärjarne? Har svarade: den mat, som står på hans bord gifver han åt sina två ulfvar, som heta Gere och Freke; men sjelf behöfver han ingen spis: vin är för honom både mat och dryck. Så säger här:

Gere och Freke	Men vid vin ensamt
Mättar den krigvande	Den vapenfräjdade
Höge Härfader.	Oden evigt lefver.

Tvenne korpar sitta på hans axlar och föra till hans öron allt hvad de se och höra. De heta Hugen och Munen. Dem sänder han vid dagningen, att flyga omkring all land och komma de åter vid frukosttiden: derigenom blir han underrättad om mångahanda händelser, och därför kallar man honom Korpe-Gud, såsom det heter:

Hugen och Munen	Jag fruktar för Hugen,
Flyga hvar dag	Att han åter ej kommer:
Jordklotet öfver,	Dock ser jag än mer efter Munen.

39. Då frågade Ganglere: hvad hafva Enhärjarne att dricka, som kan förslå, så väl som maten? eller dricka de endast vatten? Då svarade Har: underligt spørjer du nu: skulle Allfader bjuda konungar eller jarlar eller andie förnämne män till sig och gifva dem vatten att dricka? Det tror jag, att många komma till Valhall, som skulle tyckas dyrt hafva betalat vattendrycken, om det icke bjöds dem något bättre, sådane nemligen, som förut tålt sår och smärta till döden. Men helt annat har jag att berätta dig härom. En get som heter Hejdrun, står i Valhall och biter barr af grenarne på det namnkunniga trädet Lerad. Ur dess spenar rinner så mycket mjöd, att ett dryckeskar fylles dermed, som är så stort, att alla Enhärjarne varda deraf fulldruckne. Då frågade Ganglere: denna geten är högst konstig, och ett dyrbart träd måste det vara, hvaraf hon äter. Då svarade Har: mera är dock att märka om hjorten Ekthyner, som står i Valhall och biter af samma träds grenar

och af hornen flyter en så stor ström, att den rinner ända ner i Hvergelmer; och derifrån utströmma de floder, som heta Sid och Vid, Seken och Eken, Svöl, Gunndro, Fjörin, Fimbalthul, Gipul, Göpul, Gömul, Geirvimul; dessa falla öfver Asabygderna. Desse äro än nämnde Thyn, Vin, Thöll, Böll, Grad, Gunnthrainn, Nyt, Nöt, Nönn, Hrönn, Vina, Vegsvinn, Thjodnuma.

40. Då sade Ganglere: detta var något förunderligt, som du förtäljde mig. Valhall måste vara en ofantligt stor byggnad och mycket trångt måste der vara, att komma ut och in. Då svarade Har: hvarföre frågar du icke huru många dörrar äro i Valhall, och huru rymliga de äro? När du får veta det, skall du tillstå, att det skulle vara besynnerligt, om icke en hvar i maklighet kunde komma ut och in efter behag. Det är ock sänt, att det icke är svårare, att få rum derinne, än att komma in. Härom kan du höra, hvad Grimnismål säger:

Fem hundra dörrar	Åtta hundra Enhärjare
Och ännu fyratio,	Kunna i bredd gå ur hvarje,
Så tror jag vara i Valhall.	Då de gå mot ulfven att fäkta.

41. Då sade Ganglere: Det är en utomordentlig mängd af folk i Valhall. Så tror jag, att Oden måste vara en stor höfding, som styrer en så stor hop. Men hvad är väl Enhärjarnes tidsfördrif, medan de icke dricka? Har svarar: hvar dag, när de klädt sig, rusta de sig, gå ut på gården, kämpa och fälla hvarandra. Det är deras lek. Mot frukosttiden rida de åter hem till Valhall och sätta sig att dricka. Så som här säges:

Alla Enhärjare	Val de fälla
I Odens gård	Och rida från striden:
Kämpa hvarje dag,	Sitta sedan förlikte tillsammans,

Men sant är det, som du säger, att Oden är en stor hofding, hvarpå många bevis finnas. Således heter det i Asarnes egen sång:

Asken Yggdrasel	Oden bland Asar,
Är bäst ibland träd,	Sleipner bland hästar,
Skidbladner bland skepp,	Bäfröst bland broar,
	Brage bland skalder,
	Habrok bland hökar,
	Garm bland hundar.

42. Då frågade Ganglere: hvem tillhör hästen Sleipner, eller hvad är om honom att förtälja? Har svarar: icke lär du känna reda på Sleipner, eller veta af hvad händelse han tillkom, men du torde dock gerna vilja veta detta. Det vartidigt i Gudar-
nes första ålder, när de hade byggt Midgård och gjort Valhall, då kom en byggmästare dit, som till-
böd sig, att på tre år bygga en borg, så god, att den
vore trofast och säker för berg-resarne och Hrimthur-
sarne, äfven om de skulle intränga öfver Midgård.
Men han förbehöll sig till lön Freya: äfven ville han
hafva solen och månen. Då kommo Asarne tillsam-
mans, rådslóg derom, och ingingo den öfverenskom-
melsen med byggmästaren, att han skulle få hvad han
begärde, om han färdigbyggde borgen på en vinter;
men, om vid första sommardag något återstod af arbetet,
skulle öfverenskommelsen blifva ogiltig; ej heller
skulle han få äga någon till biträde vid arbetet. När
de nu berättade honom dessa villkor, bad han, att de
skulle lofva honom, att få betjena sig af sin häst
Svadelföre, och på Lokes tillstyrkan blef det bifallit.
Han började den första vinterdag, att arbeta på bor-
gen

gen; och framförde hvarje natt sten med hästen. Asarne förundrade sig öfver de stora berg, som hästen drog dit, och uträttade hästen dubbelt mera än byggmästaren. Den ingångna föreningen var bekräftad med starka vittnen och många eder, emedan jätten ansåg för sig osäkert, att vistas hos Asarne utan lejd i fall Thor hemkom, hyllken nu var öster ut på ett tåg mot trollen. Och när det led fram på vintren, var arbetet med borgen långt hunnit, och var den så hög och stark, att ej någon kunde den angripa. Men när blott 3 dagar voro qvar till sommaren hade byggmästaren endast porten qvar. Gudarne satte sig då på sina domstolar och rådslogo, och frågade hvarandra hvem som hade gifvit det rådet, att gifta bort Freya till Jötenhem eller förstöra luften och himmelen derigenom, att Sol och Måne borttogos och gäfvos åt jättarne. Alla kommo då öfverens, att detta onda råd hade kommit från Loke, som råder till det mesta onda. De hotade honom med en neslig död, om han icke kunde finna utväg att hindra byggmästaren från att fullborda arbetet till den bestämda tiden. Men då han blef rädd, svor han en ed, att han skulle så tillställa, att byggmästaren icke skulle erhålla någon betalning, ehvad det ock kostade. Och samma afton, när byggmästaren for ut att hämta sten med hästen Svadelföre, så lopp ur skogen ett sto mot hästen och vrenskade åt honom. Men när hästen märkte att det var ett sto, blef han ostyrig, sönderslet tömmen, lopp efter stoet; men stoet lopp undan till skogen, och byggmästaren efter för att fasttaga hästen: alla

desse lupo nu hela natten och försummades så arbetet denna natt. Dagen derefter blef icke heller arbetadt som förut var vanligt. Men då byggmästaren såg, att han icke kunde få sin byggnad färdig, kom jätteraseriet öfver honom. När Asarne blefvo öfvertygade derom, att det var en bergrese, som var ditkommen, aktade de ej ederne, utan kallade på Thor. Han kom straxt; höjde sin hammare Mjöllner; betalade så byggnadslönen och ej med sol och måne, samt hindrade honom så, att bo i Jötenhem. Vid första slaget krossade han jättens hufvudskål i små stycken, och sände honom ned i Niflhel. Men Loke hade haft en sådan färd med Svadelföre, att någon tid derefter bar han ett föl, som var grått, hade 8 fötter och är den bästa häst för Gudar och menniskor. Så säges i Völuspa.

Då gingo alla makter,	Då brötos eder,
De högteliga Gudar,	Ord och löften,
Till sina Domssäten	Hvarje aftal
Och talte derom,	Dem emellan. —
Hvem som hela luften	Thor ensam det gjorde,
Med svek blandat,	Full af vrede,
Eller åt en jättes ättling	Han sällan stilla sitter,
Ods maka gifvit.	När sådant han spørjer.

43. Då frågade Ganglere: hvad är att berätta om skeppet Skidbladner, efter det skall vara det bästa skepp? Finnes då ej ett så godt skepp som detta är eller ett lika stort? Har svarar: Skidbladner är det bästa och med största konst gjorda skepp, men Nagelfare, som Muspell äger, är det största. Några dverggar, söner af Ivalde, gjorde Skidbladner och gäfvoo det åt Frey. Det är så stort, att alle Asar kunna derpå varå ombord med vapen och rustning, och så

snart seglen hissas, har det medvind, hvarthän man än styr sin fart. Det är gjort af så många stycken och med så mycken konst, att när man ej skall segla dermed, kan man lägga det tillsammans såsom et kläde och bära det i sin ficka.

44. Ganglere fortfor: ett godt skepp är Skidbladner och mycken trolldom måste blifvit använd innan det kunde blifva så gjordt. Har Thor aldrig kommit någorstädes, att han funnit något så mäktigt eller starkt, att det varit honom öfverlägset i styrka eller trolldom? Då svarade Har: få menniskor, menar jag, veta att härom tala, och likväl har han genomgått mycket svårt. Men om något varit så mäktigt eller starkt, att Thor ej kunnat det besegra, så är det något, hvarom man icke bör tala, emedan man äger många tillräckliga bevis, att Thor är den mäktigaste, hvilket ock alla böra tro. Då sade Ganglere: så har jag då nu frågat om något, som ingen kan besvara. Jafnhar svarade: vi hafve hört händelser omtalas, som förekomma oss otroliga; men nära sitter den, som lär kunna gifva säkra underrättelser derom, och du må tro, att han icke nu första gången ljuger, som aldrig förut ljugit. Då svarade Ganglere: jag vill då stå och afbida, om något svar foljer på denna fråga; men i annat fall förklarar jag eder, att J ären öfvervunne, om J icke kunnen besvara, hvad jag Eder sport. Då svarade Thridje: uppenbart är nu, att han vill veta dessa saker, fastän oss ej tyckts hederligt att dem omtala; men du måste dock dermed tåga. Början af denna händelse är den, att Åk-Thor körde med sina bockar, och med honom den Ase, som kallas Loke.

Emot aftonen kommo de till en bonde och fingo der nattläger. Men fram på qvällen tog Thor sina bockar, slaktade dem, lät flå dem och lägga dem i en kittel: och när de voro kokte, satte Thor sig att äta nattvard tillika med sina följeslagare. Thor bjöd till måltiden bonden och hans hustru samt deras barn. Bordens son het Thjalfe och döttern Röska. Thor lade bockskinnen vid sidan af eldstaden, och sade, att bonden och hans folk skulle kasta benen på skinnen. Thjalfe höll i handen den ena bockens lårlägg, och slog sönder den med en knif, för att taga derur märken. Thor blef der öfver natten. Bittida om morgonen stod han upp, klädde sig, tog hammaren Mjöllner, lyfte den i vädret, och vigde dermed bockskinnen: bockarne uppstodo då, men den ene var halt på det ena bakbenet. Thor märkte det och sade, att antingen måste bonden eller hans folk hafva oförsigtigt medfarit benen, efter den ene lårläggen var bruten. Ej behöfves att vidlöftigt förtälja, ty alla kunna det begripa, huru förskräkt bonden blef, när han såg att Thor lät ögonbrynen sjunka ner öfver ögonen, men enligt hvad han såg af dem, trodde han sig skola falla ensamt för synen. Thor knäppte händerna så hårdt om hammarskaftet, att knogarne hvitnade. Bonden och hans husfolk gjorde, som man kunde vänta: de skreko alla fasligt, både om frid, och erbjödo i ersättning allt hvad de ägde. Men när Thor såg deras rädsla, försvann hans häftighet; han blef blidkad och tog af dem i forlikning deras barn Thjalfe och Röska. De blefvo då hans tjenare och följa honom sedan beständigt.

45. Han qvarlemnade der sina bockar och började derpå sin färd i Jötenhem österut till hafvet. Han samm ut öfver det djupa hafvet och gick i land tillika med Loke, Thjalfe och Röska. Då de hade vandrat en kort stund, kommo de till en stor skog: der gingo de hela dagen intill dess det blef mörkt. Thjalfe var en ganska snäll fotgängare och bar Thors matsäck. Men svårt var att få natthärberge. Då det nu blef mörkt sökte de sig ett nattläger och funno ett hus, som var mycket rymligt. Vid ändan var en ingång, jämbred med sjelfva huset: der togo de nattläger. Men vid midnattstiden märkte de en stark jordbäfning: jorden under dem skakades och huset skalf. Då uppsteg Thor och kallade på sina följeslagare. De letade sig före och funno midt i huset en sidobyggnad till höger, i hvilken de ingingo. Thor satte sig i dörren: de andre sutto längre in och voro mycket rädda. Thor höll i hammarskaftet, för att försvara sig. De hörde mycket buller och gny. Då det började att gry för dagen, gick Thor ut och fick se en man, som låg i skogen ej långt från honom: han var icke liten: han sof och snarkade starkt. Då begrep Thor hvad det var för ett larm de hade hört om natten. Han spännde om sig sitt starkhetsbälte, hvarvid hans gudastyrka ökades. I samma stund vaknade mannen och steg straxt upp. Då berättas att Thor häpnade en gång, så han att icke vågade slå honom med hammaren; men sporde honom efter hans namn. Han kallade sig Skrymer. Icke behöfver jag, sade han, fråga dig efter ditt namn, ty jag vet att du är Asa-Thor, men hvar har du gjort af min handske? Skrymer räckte

sig då ned och tog upp sin handske. Thor såg nu, att det var det hus, hvori han hvilat öfver natten, och att utbyggnaden var handskens tumfingrar. Skrymer frågade om Thor ville hafva honom till sällskap, hvartill han samtyckte. Skrymer upptog då sin matsäck och lagade sig till att äta dagvard; likaså Thor och hans följeslagare. Skrymer föreslog då, att de skulle lägga sin resekost tillsammans, hvilket Thor bejakade. Skrymer lade då alltsammans i en påse, tog den på ryggen, gick förut hela dagen, och tog stora steg. Om qvällen uppsökte han dem nattläger under en stor ek. Då sade Skrymer till Thor: nu vill jag lägga mig att sofva, och kunnen J taga matsäcken och göra eder aftonmåltid. Derefter somnade Skrymer och snarkade hårdt. Thor tog matsäcken och skulle lösa den, men då berättas, ehuru otroligt det än må tyckas, att han icke fick en enda knut lös, ej heller ville någon af bandets ändar gifva efter. Men när han såg att detta verk ingalunda ville lyckas, blef han vred, grep i hammaren Mjöllner med bägge händerne, och steg fram med ena foten dit åt der Skrymer låg, och slog honom i hufvudet. Skrymer vaknar och frågar om ett löfblad föll i hans hufvud, samt om de hade fått mat och voro färdige att lägga sig. Thor svarade, att de nu skulle lägga sig. De gå då bort under en annan ek, och är det att berätta, att det icke var utan fruktan att sofva der. Men vid midnattstid hörde Thor Skrymer snarka så hårdt, att det dånade i skogen; han steg då upp, gick till honom, höjde hammaren hastigt i vädret, och slog honom midt i ljessan, så att han kunde märka att det främsta af hammaren trycktes djupt in i hufvudet. I

samma stund vaknar Skrymer och frågar: hvad är det? Faller ett ollon ned på mitt hufvud? Eller hvad är på färde Thor? Thor trädde hastigt tillbaka och svarade att han nyss hade vaknat, samt att det nu var midnatt och således tid, att sofva än längre. Då beslöt Thor, att om han skulle få tillfälle gifva honom det tredje slaget skulle jätten aldrig mera se honom, och låg nu och afbidade, att Skrymer skulle falla rätt i sömn. Och något före dagen märker han att Skrymer sofver starkt. Han stiger då upp, går till honom, höjer hammaren i vädret med all sin kraft, och slår honom på tinningen så, att hammaren sönk in ända till skaftet. Skrymer reste sig upp, strök sig om kinden och sade: månne några foglar sitta i trädet öfver mig? Det förekom mig när jag vaknade, såsom något moss föll ned af grenarne. Eller är du vaken Thor? Det är nu tid, att stiga upp och kläda sig, fastän J nu icke hafven rätt långt till den borg, som kallas Utgård. Jag har hört eder inbördes hviska derom, att J icke tyckten mig vara liten till växten, men J skolen få se större män, om J kommen till Utgård. Jag vill gifva eder några goda råd: högmomens icke, ty ingalunda skola Utgårdas-Lokes Hoffolk fördraga sådana småsvenners stora ord; men i annat fall vänden häldre om, det skulle bekomma Eder långt bättre. Men viljen J ändteligen fortsätta resan, så hållen åt öster, min väg leder norr ut till dessa fjäll, som J der sen. Skrymer tog derefter matsäcken på ryggen och går in i skogen från dem, och är det icke kunnigt om Asarne önskade att återse honom helbregda.

46. Thor gick nu fram åt vägen tillika med sina följeslagare, och fortforo de att gå intill middagen. Då sågo de en borg på en stor slätt och var den så hög, att de med allt bemödande knappt kunde se öfver den. De gingo fram till borgen: en grind var på borgporten, som var igenlyckt. Thor gick till grinden, men förmådde ej öppna den, hvarföre de, för att ändteligen inkomma i borgen, kröpo mellan grindstängerna och kommo så in. De fingo syn på ett stort palats och gingo dit. Då de funno dörren öppen ingingo de och sågo der många män, hvaraf de fleste voro mycket stora, sittande på tvänne bänkar. Derefter framträdde de för konungen, Utgärda-Loke, och helsade på honom. Han bevärdigade dem knappt med en blick och sade småleende: sent är att spörja sanna tidningar långväga ifrån, eller förhåller det sig annorlunda än jag tänker att denna pilt är Åk-Thor? dock är du kanske större än mig synes? Till hvilka idrotter ären I följeslagare! beredde? Bland oss tåles ingen, som icke utmärker sig genom en eller annan konst eller kunskap. Då svarade den, som sist inkom, nemligen Loke: jag kan den konst, hvarpå jag är färdig att aflägga prof, att här är ingen inne, som kan fortare än jag uppåta sin mat. Då svarade Utgärda-Loke: nog är detta en konst, om du förmår att den verkställa, hvilket vi nu skola pröfva. Han framkallade då från bänken en man, som het Loge, att han skulle täfla med Loke. Der var ett tråg, som man framsatte på salsgälfvet fyllt med kött. Loke satte sig vid den ena ändan och Loge vid den andra. De åto begge det bästa de kunde och möttes midt i tråget. Loke hade ätit allt köttet af

benen, men Loge deremot både köttet, benen och tråget derjemte. Alla kommo derom öfverens, att Loke hade förlorat leken. Då frågade Utgärda-Loke: hvad konst den unge mannen förstod sig på? Thjalfe svarade: att han ville försöka, att löpa kapp med hvem Utgärda-Loke ville dertill utse. Utgärda-Loke svarade, att det var en god idrott, mentillade, att han måste vara mycket utmärkt i snabbhet, om han tänkte visa sig i denna konst; nu skulle det snart pröfvas. Utgärda-Loke stiger då upp och går ut. Det var en mycket god ränna: rebana utåt, dem jämna slätten. Utgärda-Loke kallade till sig en ung man, som hette Hüge, och bad honom löpa i kapp med Thjalfe. Derefter löpa de första målet, men Hüge var så mycket förut, att han vid banans ända vände sig om emot Thjalfe. Då sade Utgärda-Loke: du måste sträcka bättre ut, Thjalfe! om du skall vinna leken; så mycket bör jag säga dig, att hit har aldrig kommit någon, som varit snabbare till fots än du. De bestämma nu ett annat mål; men när Hüge var vid dess ända, och vände sig om, var det ett långt pilskott till Thjalfe. Då sade Utgärda-Loke: väl löpen J begge, men knappt tror jag, att han vinner leken; det skall nu visa sig, när J löpen tredje målet. De taga då ännu ett mål, men när Hüge var vid dess ända och vände sig om, då var Thjalfe ej ännu kommen till midten. Alla sade då enhälligt, att dessa prof kunde vara tillräckliga. Då frågar Utgärda-Loke Thor, hvilka de idrotter voro, hvarigenom han ville visa sig för dem på ett sätt, svarande mot det ryk-

te, som gick om hans storverk. Thor svarade, att helst ville han täfla i drickande med någon af hans män. Utgårdaloke svarade, att detta vore nog godt, gick in i palatset, kallade sin munsänk och bad honom, att framtaga det horn, som hans hofmän voro vane att dricka utur. Straxt derpå kommer munsänken med hornet och lemnar det i Thors händer. Utgårdaloke sade då: att dricka ut detta horn på en gång är väl druckit; somlige dricka det ut i tvänne gånger, men ingen är så dålig dryckesman, att han icke kan tömma det i tre. Thor såg på hornet och tyckte icke att det var stort, fastän det var tämligen långt. Han var mycket törstig, höll det för munnen och svälgde storligen i tanke, att icke behöfva luta sig ofrare för denna gången. Då han icke orkade mera, och tog hornet från munnen, och ser hvad det led med dricken, märkte han, att deri var nästan lika mycket nu, som förr. Utgårdaloke sade: väl drack du, men ändock icke för mycket; jag skulle aldrig hafva tröut, att Asa-Thor icke skulle kunna dricka mera, men derom är jag säker, att du dricker det ut andra gången. Thor svarade icke, utan satte hornet för munnen och ämnar nu dricka en större drick. Han drack så länge han förmådde, men såg dock, att hornets spets icke ville så högt upp, som han väntade, och när han tog hornet från sin mun, tycktes honom att det hade sjunkit mindre denna gången än den första: dock kunde man nu bära hornet utan att spilla. Då sade Utgårdaloke: huru går det Thor? Lär du icke nu spara dig till en drick'mera, än din heder borde tillåta? Mig synes, att om du skall dricka af hornet tredje gången, så måste den dricken blifva den största; men

här kan du icke blifva ansedd för en så stor man, som Asarne kalla dig, om du icke utmärker dig mera i andra mål, än mig tyckes du gör i detta. Då blef Thor vred, satte hornet för munnen, drack af alla krafter och ansträngde sig mycket; när han nu såg i hornet, var der ändock något sjunkit. Han gaf då ifrån sig hornet och ville ej dricka mera. Då svarade Utgârda-Loke: nu är det uppenbart, att din makt ej är så stor, som vi tänkte: vill du försöka flere lekar? Nog se vi, att du ej lyckas härutinnan. Thor svarade: ännu vill jag gifva flere prof, men jag undrar om hemma hos Asarne en sådan drick skulle kallas liten. Hvad lek viljen J föreslå? Utgârda-Loke svarade: unga svenner tycka det vara lekverk att hafva upp min katt från jorden, och jag skulle aldrig hafva bjudit Asa-Thor detta, om jag icke förut sett, att du är en mycket mindre man, än jag hade tänkt. Derpå lopp en ovanligt stor grå katt fram på salsgolvet. Thor gick fram, tog den midt under lifvet, och lyftade på honom. Katten krökte ryggen i samma mån, som Thor lyftade handen. Och när Thor hade lyftat så högt han kunde, lyftade katten något upp den ena foten; och förmådde således ej Thor verkställa denna lek. Då sade Utgârda-Loke: leken slutades så som jag trodde: katten är mycket stor och Thor är låg och liten, i jämförelse med de stora män, som här äro närvarande hos oss. Då sade Thor: så liten, som J kallen mig, så uppmanar jag någon att brottas med mig, ty nu är jag vred. Utgârda-Loke svarade, seende sig om åt bänkarne: icke ser jag härinne någon man, som icke skulle anse det för lek att brottas med

dig. Vidare sade han: låtom oss kalla hit in den gamla qvinnan Elle, min amma; med henne skall Thor pröfva styrka, om han vill. Hon har fällt män, som syntes långt starkare än Thor är. Der efter inkom i salen en gammal qvinna. Utgårdaloke sade då, att hon skulle brottas med Asa-Thor. I korthet sagdt, kampen aflopp så, att ju mera Thor mödade sig, ju fastare stod hon: nu började gumman att slå krokas, straxt började Thor att vackla, och hårda ryckningar följde derpå. Längre dröjde det ej förrän Thor föll på sitt ena knä. Utgårdaloke gick då fram, bad dem hålla uppmed brottandet och sade, att knappt skulle Thor våga utbjuda flere till brottnings vid hans hof. Det led nu äfven till natten. Utgårdaloke anviste Thor och hans stallbröder plats: de fördröjde der natten öfver och blefvo väl bemötte.

47. Följande morgon, så snart det dagades, uppsteg Thor samt hans följeslagare, klädde sig och beredde sig att genast fara bort. Då kom Utgårdaloke och lät framsätta bord: der saknades ej god välplägnings, hvarken mat eller drick. Och när de hade ätit, begäfvos de sig på resan. Utgårdaloke följde dem ut och gick med dem utan för borgen; men vid skillsmässan frågade han Thor, huru han tyckte, att resan hade aflupit, eller om han hade funnit någon mäktigare man än honom? Thor svarade, att han icke kunde säga annat, än att deras inbördes företag hade ländt honom till mycken vanheder, och det vet jag, att J skolen kalla mig en oansenlig man, hvilket mycket förargar mig. Utgårdaloke svarade: nu skall

jag säga dig sanningen, sedan du är kommen ut af borgen, dit du, om jag lefver och får råda, aldrig mera skall komma, och dit du, tro mig, aldrig hade kommit, om jag förut hade vetat, att du ägde en så stor makt, och att du så nära hade fört oss i en stor olycka. Synvändningar har jag gjort för dig, så att första gången, när du råkade mannen i skogen, var det jag, som träffade eder och då du skulle lösa upp matsäcken, så hade jag tillsnörat den med jernband, hvarföre du ej kunde påfinna medlet, att öppna den. Därefter slog du mig med hammaren tre slag. Det första slaget var svagast, och dock hade det blifvit min bane, om det hade träffat. Du såg vid min borg en klippa med trenne djupa fyrkantiga hål, hvar af ett var ganska djupt: dessa voro märken efter din hammare. Klippan saute jag för slaget, utan att du kunde se det. Så tillgick det äfven vid lekarne, då J täfladen med mina hofmän. Hvad den förste angår, då Loke gjorde sitt prof, var sammanhanget detta: han var mycket hungrig och åt häftigt; men den som heite Loge (Låga), det var elden, som förtärde lika såväl träget, som kottet. Men den Hüge (Hug), med hvilken Thjälfe skulle löpa kapp var min tanke, och var det omöjligt för Thjälfe, att med den mäta sig. Då du drack af hornet och tyckte, att dericke syntes, var det, minsann, ett stort under, som jag aldrig trott skulle kunnat ske. Den ena ändan af hörnet stod i hafvet, hvilket du icke såg, och när du kommer till hafvet, skall du få se huru mycket det är minskadt af hvad du drack; det kallas nu ebb. Vidare sade han: icke heller syntes mig mindre märkvärdigt, att

du lyftade katten; och i sanning blefvo alla rädde, när de sågo, att du lyftade hans ena fot från jorden. Ty det var ingen sådan katt, som det syntes dig; det var egentligen Midgårdsormen, som ligger omkring all land: knappt hade han längd, att stjer och hufvud räckte till jorden, och du lyftade den så högt upp, att det var blott kort till himlen. Det var äfven ett stort under vid din brottning, då du brottades med Elle (Ålderdomen), ty aldrig har någon varit, ej eller skall någon komma, så vida han uppnår någon högre ålder, som icke Elle skall öfvervinna. Nu måste vi då åtskiljas och är det bäst för oss på båda sidor, att J ej oftare kommen till mig: men om så skulle hända, så skall jag då försvara min borg med sådana eller andra konster, att J icke skolen kunna uträtta något emot mig. Men när Thor hörde detta tal, grep han till sin hammare och upplyftade den i vädret: men när han skulle slå till, såg han ingensstädes Utgårdaloke: han vänder då om till borgen och ämnar förstöra den, men ser endast sköna och vida slätter, men ingen borg. Han vände då åter tillbaka, till dess han kom till Thrudvang. Men det kan jag försäkra, att då hade han föresatt sig att försöka, om han icke möjligtvis skulle kunna få fatt på Midgårdsormen, hvilket sedan skedde. Nu menar jag, att ingen kan berätta dig något mera sannfärdigt om denna Thors resa.

48. Då sade Ganglere: Utgårdaloke måste vara en mycket betydande man, men tillika hafva mycket att skaffa med synvändningar och trolldom; hans anseende synes mycket deraf, att han har hofmän, som

äga så mycken makt. Men har då Thor aldrig hämnats detta? Har svarade: icke är detta obekant, äfven för olärde, huru Thor tog ersättning för den resa, som nu är omtalad: han dröjde ej länge hemma förr än han for så hastigt bort, att han fick hvarken boc-kar eller resesällskap med. Han gick ut öfver Mid-gård såsom en ung man och kom en afton till en jätte, som kallades Hymer. Thor tog der härberge öfver natten. I dagningen steg Hymer upp klädde sig och gjorde sig färdig att ro ut på sjön och fiska. Thor steg också upp, klädde sig hastigt och bad Hymer, att han måtte få följa med på sjön. Hymer svarade, att han ej kunde hafva synnerligt gagn af honom, då han var så liten och ung, och, sade han, du skall förfrysa dig, om jag rör så långt ut och blir så länge borta, som jag är van. Thor svarade, att han kunde väl ro ut på sjön, emedan det torde blifva ovisst, om just han först skulle begära att söka land igen. Thor blef tillika så vred på jätten, att det var nära, att han straxt hade låtit honom smaka hammaren, men han lät dock härvid hero, ty han ämnade att pröfva sin styrka på ett annat sätt. Han frågade derefter Hymer, hvad de skulle hafva till lockbete; men Hymer bad honom skaffa sig det sjelf. Thor gick då bortåt der han såg en hjord oxar, som tillhörde Hymer, och af hvilka han tog den största, som kallas Himinbrioter (Himmelsbrytaren), slet af hans hufvud och gick med det ned till stranden. Hymer hade redan skjutit båten ut i vattnet. Thor gick om bord, satte sig på den bänken som var närmast aktern, tog två åror och rodde så, att hans

rodd syntes Hymer taga god fart. Hymer rodde tillika i fören, så att rodden gick mycket hastigt. Hymer sade, att de nu voro komne till det ställe, der han plägade fiska. Thor svarade, att han hade lust att ro mycket längre ännu och rodde de då vidare ett godt stycke. Då sade Hymer, att de voro komne så långt ut, att det var farligt att der uppehålla sig för Midgårdsormen. Thor svarade, att han ville ro ännu något längre, hvarmed Hymer ingalunda var nöjd. Thor drog omsider in årorna, tillagade en mycket stark metref, som var försedd med en icke mindre eller svagare krok. Sedan oxhufvudet blifvit satt derpå, kastades det ut och sjönk till botten. Visserligen narrade Thor här ej mindre Midgårdsormen än Utgårdal-Loke hade gäckat Thor, då han med sin hand skulle lyfta ormen. Midgårdsormen gapade öfver oxhufvudet, hvarvid kroken gick in i hans käft. Då ormen märkte det, drog han till så häftigt, att bågge Thors näfvar stöttes mot kanten af båten. Thor blef nu vred, antog sin gudomsstyrka och spjernade emot så starkt, att begge hans ben gingo igenom båten och blefvo stående på botten: derpå drog han upp ormen på kanten. I sanning har ingen sett en förskräckligare syn, än då Thor hväste ögonen på ormen, och denna blängde emot och utbläste sitt etter. Man säger, att jätten Hymer skiftade färg och bleknade af ångest, då han såg ormen och vattnet strömmade in i båten; men i samma stund, som Thor tog hammaren och lyftade den i vädret, famlade jätten till med sin knif och afskar Thors ref, hvarvid ormen

åter

Åter sönk ner i hafvet. Thor kastade väl hammaren efter honom, och berättas det, att han slog af dess hufvud vid bottnen; men jag tror det sanna vara, att Midgårdsormen ännu lefver och ligger i hafvet. Thor slog derefter med sin näfve jätten i hufvudet, så, att han störtade baklänges öfver bord och satte benen i vädret. Thor vadade i land.

49. Då frågade Ganglere: har annats några flera märkeliga händelser inträffat bland Asarne? en ganska dråplig handling utförde Thor på denna resan. Här svarar: visserligen finnas händelser att förtälja, som äro för Asarne långt viktigare. Och början af berättelserne härom är denna, att Balder, den gode, hade svåra drömmar, att hans lif var i fara. Men när han berättade sina drömmar för Asarne, rådplägade de derom, och det blef beslutadt, att för Balder utbedja säkerhet för all möjlig fara. Frigg tog då ed af eld, vatten, jern, alla slags malmer, stenar, jorden, träd, sjukdomar, djur, fåglar, gift samt ormar, att de icke skulle skada Balder. Då detta var fastställt och alla vetterligt, föllo Balder och Asarne på det skämt, att han skulle ställa sig midt i samlingen och några af dem skulle skjuta på honom, några hugga, några kasta med sten. Ehvad de än gjorde hade han ingen skada deraf, hvilket alla tyckte för honom vara mycket ärofullt. När Loke, Löfös son, såg detta, förtröt det honom, att Balder icke skadades. Han gick till Frigg i Fensal, i en qvinnas skepnad. Frigg frågade, om denna qvinnan visste, hvad Asarne förbehållade i sin församling? Hon svarade; att alla sköto

på Balder, utan att det skadade honom. Då sade Frigg: icke skola vapen eller träd skada Balder; ty jag har tagit ed af dem alla. Då frågar qvinnan: hafva då alla ting svurit att skona Balder? Frigg svarar: öster om Valhall växer en tselning, som heter Mistelen, den syntes mig för ung, att kräfva ed af. Dereför bortgick qvinnan. Men Loke tog nu Mistelen, uppdrog den och gick till församlingen. Höder stod ytterst i mannaringen, emedan han var blind. Loke tillsporde honom: hvarföreskjuter du ej på Balder? Han svarade: dels emedan jag icke ser honom och dels emedan jag icke har något vapen. Då sade Loke: du borde dock, i likhet med de andre, bidraga till Balders ära. Jag skall visa dig hvar han står: skjut på honom med denna k äpp. Höder tog Mistelen och sköt mot Balder efter Lokes anvisning. Skottet genomborrade honom och han föll död till jorden, och är detta den största olycka, som träffat Gudar och menniskor. Då Balder var fallen, blefvo Asarne såsom mållöse och miste all fauning, så att de icke sansade sig, att upptaga liket. Den ene såg på den andre och alle andades hämnd mot upphofsmannen: men ingen fick hämnas, emedan det var på ett så högheligt ställe. Då de ändtligen hade något hämtat sig, var det först, som gråten frambröt så starkt, att de icke förmådde skildra sin sorg för hvarandra. Men Oden tog denna olycka så mycket mera nära, som han bäst kunde dömma, huru stor skada och förlust Asarne ledo genom Balders afgång. När Gudarne något hämtat sig sporde Frigg: hvilken af Asarne, som ville vinna hennes ynnest och rida till under-

verlden, för att försöka, om han kunde finna Balder och då bjuda Hel lösepenningar, om hon ville låta Balder komma tillbaka till Asgård? Hermod den hurtige, Odens son, åtog sig denna beskickning. Man tog Odens häst Sleipner och framförde honom. Hermod satte sig på den och red skyndsamt åstad.

Asarne togo Balders lik och förde det till sjön; Balders skepp hette Ringhorne: det var det största af alla skepp. Gudarne ville draga det ut för att bränna hans lik derpå; men skeppet gick ej af stället. Man sände då bud till Jötenhem efter jätteqvinnan Hyrrocken. Hon kom, ridande på en varg, och hade huggormar till tyglar. Då hon steg af sin häst, satte Oden fyra berserkar att taga vara på honom; och de kunde dock icke hålla honom på annat sätt, än att lägga honom ned till jorden. Hyrrocken gick fram till förstäfven och sköt skeppet ut i ett tag, så att elden stod från de underlagde rullarne och hela jorden skalf. Häröfver blef Thor förbittrad, och grep sin hammare, och sönderkrossade hennes hufvud, innan Gudarne ännu hunnit bedja för henne. Balders lik blef nu utburit på skeppet. När hans maka Nanna, Neps dotter, såg detta, grämde hon sig så, att hon sprack af sorg och dog. Hon blef äfven laggd på bålet, som då antändes. Thor stod bredvid och vigde bålet med Mjöllner. Framför hans fötter sprang en dverg, som het Lit: honom sparkade Thor med sin fot upp i elden, så att han också blef bränd. Denna likfärd bivistades af mångahanda folk. Först af Oden, tillika med Frigg, Valkyrjorna, och hans korpar. Frey åkte i en vagn, förspänd med den gallt, som heter Gyllenborste eller Slidrugianne.

Heimdall red på hästen Guldtopp och Freja körde med sina katter. Dit kom äfven mycket folk både Hrimthursar och bergresar. Oden kastade på bålet ringen Dröpner, som sedan fick den egenskap, att hvar nionde natt dröpo af honom 8 likaså tunga ringar. Balders häst och allt hans ridtyg lades ock på bålet.

Om Hermod förtäljes, att han red nio nätter och dagar genom mörka och djupa dalar och såg ej något ljus, förrän han kom till ån Gjall, och red öfver Gjallarbron, som är belagd med skinande guld. Modgunn, den mö, som bevakar bron, tillsporde honom om hans namn och härkomst och tillade, att förleden dag hade fem flockar döda menniskor ridit öfver Gjallarbron, "men icke dånar bron mindre under dig allena; ej heller hafver du dödsfärg; hur rider du då här på de dödas väg"? Han svarade: jag rider till Hel att söka Balder. Men har du icke sett honom i dessa nejder? Hon svarade, att Balder hade ridit öfver Gjallarbron, men nedanföre och norrut går vägen till Hel. Då red Hermod vidare fram, till dess han uppnådde stängslet, som omger Hels boning. Här steg han af hästen, spände gjorden fastare, satte sig åter upp och gaf hästen sporrarne: hästen satte så fort öfver stängslet, att han kom högt deröfver. Derpå red Hermod fram till palatset, steg af, och gick in, der han fick se Balder, sin broder, sitta på den förnämsta platsen, och forblef Hermod der öfver natten. Men om morgonen anhöll han hos Hel, att Balder skulle få rida hem med honom, föreställande henne hvilken sorg, som rådde bland Asarne. Hel svarade: att nu skulle man försöka, om Balder var så allmänt

bliskad, som man sade, ty om alla ting i verlden, så lefvande, som döda, begräto honom, då skulle han få återkomma till Asarne; men deremot förblifva hos Hel, om någon undskyllde sig eller icke ville gråta. Derefter stod Hermod upp. Balder ledsagade honom ur palatset, tog ringen Dröpner och skickade den Oden till åminnelse, men Nanna sände till Frigg ett smycke jemte några flera gåfvor, samt till Fylla en guldring. Hermod red derpå hem till Asgård och förkunnade allt, hvad han hade hört och sett.

Derefter sände nu Asarne bud öfver hela verlden och både, att alla ville gråta Balder ur Hels våld. Alla gjorde det ock: menniskorna, djuren, jorden, stenarne, träden och alla malmer; så som du lär hafva sett, att dessa ting gråta, när de komma från frost in i värman. Då sändebuden, efter väl förrättadt ärende, reste hem, funno de i en gråtta en jätteqvinna, som hette Thöck: de både äfven henne gråta Balder ur Hels våld. Men hon svarade så:

Thöck mänd gråta

Hvarken i lifvet eller döden

Med torra tårar

Mig glädje han gjorde.

Öfver Balders död.

Hel behålle sitt rof!

Man gissar, att denne Thöck var Loke, Löfögs son, som tillfogat Asarne så mycket annat ondt.

50. Då sade Ganglere: en stor ogerning åstadkom Loke; först då han vållade Balders död och vidare, då han var orsak, att han icke blef utlöst från Hel: men fick han intet straff för detta sitt missdåd? Har svarade: jo det blef honom vedergällt så, att han länge skall minnas det. När Gudarne, såsom billigt var, blefvo ytterst uppbragte mot honom, sprang han

bort och dolde sig i en bergsklyfta: byggde sig der ett hus med fyra dörrar, för att kunna hafva utsigt åt alla håll. Ofta om dagen förbytte han sig i skepnad af en lax och gömde sig i Franangers forss. Han begrundade, om Asarne väl skulle kunna uppfinna någon konst att fänga honom i forssen. Men en gång, då han satt i sitt hus, tog han lin och garn och sammanflätade, såsom man sedan lärt sig att binda nät; men elden brann framför honom. Då såg han, att Asarne icke voro långt borta, ty Oden hade från Lidskjalf blifvit varse hvar han uppehöll sig. Han sprang då straxt opp och ut i ån, sedan han först kastat nätet på elden. När Asarne nu kommo till huset, gick den visaste af dem, Qvaser, först in, och, när han sag askan af det brända garnet på elden, begrep han, att detta måtte vara en inrättning för att fänga fisk, hvilket han sade Asarne. Derpå togo de lin och garn, och gjorde ett nät, efter det, som de kunde se på askan, att Loke hade gjort. Då det var färdigt, gingo de ut till ån och kastade det i forssen. Thor höll garnet vid den ena sidan, och alla Asarne på den andra och drogo de så alle. Loke smög sig undan och lade sig emellan två stenar, så att garnet gick öfver honom, oaktadt de väl kunde märka, att dervid var något lefvande. De fara andra gången upp till forssen och utkasta nätet, och bundo tillika något så tungt dervid, att ingenting möjligen kunde slippa undan. Loke drog sig före garnet, och då han såg, att flodens utlopp i hafvet var nära, så sprang han öfver garnet tillbaka upp i forssen. Asarne sågo nu hvaråt han ställde sitt lopp: de tågade derföre ännu en gång upp

till vattenfallet och delade sig i två hopar. Men Thor vadade midt i floden och färdas de så, ända till hafvet. Loke såg då för sig endast tvenne vilkor, antingen, att med lifsfara sätta ut i hafvet, eller att åter löpa öfver garnet. Han gjorde det sednare med mycken hastighet. Thor grep efter honom och fick honom fatt, men han halkade i handen på honom, så att Thor först fick honom rätt fast vid stjerten. Af denna anledning är laxen spetsig baktill. Nu blef då Loke fasttagen utan något beting. De förde honom ned i en gråtta, och togo tre stenhallar, som de upprest på kanten och slogo hål igenom. Derpå togo de Lokes söner Vale och Nare eller Narve. Vale förändrade de i en vargs skepnad, hvarestefter han sönderref sin bröder Narve, med hvars tarmar Asarne bundo Loke öfver de tre stenarne. Den ena stod under hans skuldror, den andra under länderna, och den tredje under knäveckan, och hlefvo banden till jern. Skade upphängde öfver honom en etterorm, så att giftet från densamma skulle drypa ned på hans ansigte. Hans maka, Sigyn, sitter hos honom och håller ett bäcken der under. När bäcknet blifver fullt och hon slår ut ettret, dryper det emedlertid i hans ansigte, hvarvid han rycker sig så starkt, att hela jorden skakar. Detta kallen J (menniskor) jordskalf. Der ligger han sålunda i band till Ragnaröcker.

51. Då sade Ganglere: hvad är att förtälja om Ragnaröcker? Derom har jag icke förr hört nämnas. Har svarade: derom berättas många och märkvärdiga ting. Först kommer en vinter, Fimbulvinter kallad, då enö faller från alla kanter, en stark frost herrskar,

samt bistra vindar, hvarvid solens värme förtages. Denna vinter består af tre sådane vintrar efter hvarandra, utan någon sommar emellan. Men före desse skola tre andra vintrar komma, då hela världen vardes hemsoekt med krig och blodsutgjutelse. Bröder dräpa hvarandra af girighet, och ingen skonsamhet äger ens rum emellan föräldrar och barn. Så säges i Völuspä:

Bröder skola strida	Mycken hordom,
Och blifva hvarandras hancmän. En bilålder och svärdsålder.	
Systerbarnen	Sköldar klyfvas,
Sin släktskap förgäta.	Stormålder och mordålder
Hårdt är det i världen.	Förr än världen förgås.

Då sker, människorna till största förderf, att ulfven uppslukar Solen. Den andre ulfven griper Månen och åstadkommer sålunda också mycken skada; stjernorna falla ned af himmelen; jorden skälver, träden ryckas upp med rötterna; bergen störta samman, alla fjättrar och band brista och sönderslitas. Fenrisulfven kommer lös. Hafvet gäser öfver sina bräddar, ty Midgårdsormen råkar i jätteraseri och söker att komma upp på landet. Då blifver äfven skeppet Nagelfare löst. Detta är gjort af döda människors naglar, hvarföre det är nödigt att varna människor, ty när någon dör, hvars naglar icke blifva afskurda, påskynad han derigenom byggnaden af detta skepp, som både Gudar och människor måste önska sent blefve färdigt. Men i denna öfersvämning varder Nagelfare flott. Jätten Hrymer är den, som styrer Nagelfare, Fenrisulfven framfar med gapande mun, så att öfverkäken rör sig vid himmelen, och underkäken vid jorden. Vore det rum dertill, skulle han gapa än vidare. Eld gnistrar från ögon och näsborrar. Mid-

gårdsormen utspyr så mycket etter, ätt han sprider det öfver hela luften och hafvet: han är mycket förfärlig och håller sig vid ulfvens sida. Under detta gny remnar himmelen och Muspells söner komma ridande derutur, anförde af Surt: både framför och efter honom är en brinnande eld. Hans svärd är ganska förträffligt och skiner klarare än solen. När de rida öfver Bäfröst, går den i stycken, såsom förr är nämndt. Muspells söner framtåga på slätten Vigrid: dit komma ock Fenrisulfven samt Midgårdsormen. Der möter äfven Loke; derjemte Hrymer samt alla Hrimthursarne. I Lokes sällskap är allt Hels folje. Muspells söner hafva en slaktordning ensamt för sig, som är mycket klar. Slätten Vigrid är hundrade mil åt alla kanter.

Men när alla dessa händelser inträffa, reser sig Heimdall, blåser af all kraft i Gjallarhornet, och väcker alla Gudarne, som derefter hålla råd. Oden rider till Mimers brunn, för att hämta råd af Mimer för sig och de sina. Asken Yggdrasel skälfver och allt fruktar både i himmelen och på jorden. Asarne härkläda sig, samt alla Enhärjare och tåga fram på slätterna. Främst rider Oden med sin guldhjelm, den fagra brynjan och spjutet Gugner. Så tågar han emot Fenrisulfven. Thor strider vid Odens sida, utan att kunna bistå honom; ty han har nog med att slåss mot Midgårdsormen. Frey strider med Surt och der blifver en hård kamp, som slutas med Freys fall. Orsaken till hans död är den, att han nu saknar sitt goda svärd, som han gaf åt Skirner. Hunden Garm, som var bunden vid Gnipa-gråttan, slipper ock lös.

Han åstadkommer den största olycka; han strider mot Tyr och den ene blir den andres baneman. Thor förvärfvar sig väl den äran, att vara Midgårdsormens baneman; men sedan han kommit nio steg bort, faller han död ned af det gift, som ormen hade utblåst på honom. Ulfven uppslukar Oden, hvilket blir hans död. Då rusar Vidar fram mot ulfven och stiger med sin ena fot i hans nedra käft. På denna foten har han den sko, hvar till lädret från ålder blifvit samladt af de rimsoz, som man skär af skorna för tårna och hälen, hvarföre den, som vill komma Asarne till hjälp, icke må försumma att bortkasta dessa lappar. Med den andra handen griper Vidar ulfven i öfverkäften och rifver sönder gapet. Så omkommer Fenrisulfven. Loke kämpar med Heimdall och de dräpa hvarandra. Efter allt detta kastar Surt eld öfver jorden och uppbränner hela världen. Så säges i Völuspa:

Högt blåser Heimdall
Med upplyftadt horn,
Oden talar

Vid Mimers hufvud.
Yggdrasels ask,
Den höga, åkälfter;
Det gamla trädet brakar,
Men jätten (Loke) blifver lös.

Hrymer åker östan ifrån
Och har skölden för sig.

Öfver Jormungand
Kommer jätteraseri.

Ormen vågorna slår
Men örnen skriar.

Nidföl liken sliter,

Nagelfar lossnar.

Hur är med Asar?

Skeppet kommer östan ifrån.

Hur är med Älfer?

Komma skola Muspells

Hela Jötenhem brakar,

Folk öfver hafvet,

Å thing äro Asar.

Men Loke styrer.

Dvergarne pusta

Der äro dårskapens barn

Vid stendörrarne,

Alla med ulfven:

De kloke bergsboer.

Med dem är Bilejst's

Förstån J än eller hvad?

Broder i sällskap.

Surt far från sunnan	Med handen han stöter
Med flämtande bloss:	Svärdet i hjertat
Valgudars sol	Af jättens son.
Af svärdet skiner:	Då är hans fader hämnad.
Stenbergen braka,	Då går den herrlige
Jätteqvinnorna stapla,	Lódyns son
Menniskor Hels väg beträda	Knappast från ormen,
Och himlen remnar.	Den ondskefulle.
Då för lillyn	När midgårdssormen
Åter sorg	Rasande fäktar,
När Oden far,	Menniskor alla
Att kämpa mot ulfven,	Ur världen rödjas.
Och Beljes baneman,	Solen skall svartna,
Den klare, mot Surt.	Jorden sjunka i hafvet,
Der skall Friggs	Från himlen försvinna
Maka falla.	De ljusa stjernor.
Odens son gångar	Ångan gåser
Mot ulfven att kämpa.	Upp ur den blossande eld:
Vidar öfver vägen	Högt sväfvar lågan
Mot valdjuret	Mot sjelfva himlen.

Och än säges här så:

Vigrid heter den slätt,
 Der till strid råkas
 Surt och de milde Gudar.
 Hundrade mil
 Är den åt hvarje sida:
 Den är deras bestämda valplats.

52. Då frågade Ganglere: hvad sker sedan himmel och jord äro uppbrända: sedan alla Gudar, alla Enhärjare och alla menniskor äro döda? Och likväl hafven J sagt, att en hvar menniska skall leva någorstädes evinnerligt. Har svarade: det finnas många, både goda och elaka hemvist. Bäst är att vara i Gimle i himmelen. Lätt är för dem, som älska en god drick, att få den i den sal, som heter Brimer:

han ståndar ock i himmelen. Också är det en god boning, som är byggd på Nidafjällarne af rött guld och heter Sindre. J dessa boningar skola goda och rättskaffens män uppehålla sig. På likstränderna är en stor vederstyggelig boning, hvars dörrar vändas åt norden. Den är flätad (likasom ett torkhus) hel och hållen med ormryggar, och alla hufvuden hänga in i huset, och utspruta etter, så att golfvet öfversköljes af giftströmmar, hvari vada menedare och lönnmördare, så som här säges:

En borg vet jag stånda	Borgen är flätad
Rjærran från solen	Af ormaryggar.
Å likstranden	Der skola vada
Med nordvände portar.	I tunga strömmar
Etterdroppar falla	Menedare
In genom gluggarne.	Och lönnmördare.

Men i Hvergelmer är värst:

Der sger Nidhögg
Framlidnas kroppar.

53. Då sade Ganglere: lefva då ännu några Gudar? Och gifves då ännu någon jord eller himmel? Har svarade: ur hafvet uppskjuter då en grön och vacker jord, hvarpå säd växer, utan att behöfva sås. Vidar och Vale äro vid lif och dem har hvarken hafvet eller Surts låga skadat. De bo på Idaslätten, der som Asgård förr legat. Der infinna sig äfven Thors söner Magne och Mode och medhafva Mjöllner. Än vidare dißkomma äfven Balder och Höder från Hel: de sätta sig bredvid hvarandra och samtala och påminna sig sina öden och de händelser, som fordom timat, samt Midgårdsormen och Fenrisulfven. Då finna de i gräset de guldtäflor, som Asarne hafva ägt, så som det heter:

Vidar och Vale	Mode och Magne
Gudars hus bebo;	Skola Mjöllner äga
När utsläckt är Surts låga. När Vingner (Thor) slutat att strida.	

Men på ett ställe, som kallas Hoddmimers-hollet, döljde sig två män undan Surts låga, hvilka beta Lif och Lif-Thraser (Seglifvad) och de hafva närt sig af morgondagg i stället för mat. Från dessa människor härstammar en så stor släkt, att den kan bebygga hela världen, såsom det heter:

Lif och Lif-Thraser	Af morgondaggen
Sig skola skyla	De dagligen mättas.
I Hoddmimers-hollet.	Från dem komma alla släkter.

Och det skall i synnerhet tyckas dig underligt, att solen har födt en dotter, likaså skön som modren, hvars bana hon vandrar; såsom det heter:

En dotter	Hon skall löpa,
Föder solen	När gudarne äro döda,
Förrn ulfven henne slukar.	Sin moders bana.

Spörjer du nu vidare, vet jag ej huru du kan det; ty jag har icke hört någon förtälja vidare om världens öden; utan håll nu detta till godo.

54. Derpå hörde Ganglere ett stort gny på alla kanter. Han såg sig om och befann sig alldeles ensam och såg intet annat än en jämn slätt, men intet palats och ingen borg. Han begaf sig då bort, kom hem till sitt rike och berättade de händelser, han hade sett och hört. Dessa berättelser gingo sedan från mun till mun.

EFTERSPRÅK.

Men Asarne sätta sig nu och samtala och hålla sina rådslag och påminna sig alla dessa berättelser, som voro meddelade Ganglere. De gåfvo nu alla de samma namn, som i berättelserne voro anförde, åt de män och ställen, som der voro för handen, så att, när lång tid var förfluten, ingen skulle tvifla derpå, att ju de gamle Asar, om hvilka nu var berättadt, voro de samma, som desse, hvilka nu buro deras namn. Då blef der en af dem kallad Thor, och är han Asa-Thor; men den gamle är Åk-Thor och honom äro tillegnade de storverk, som Hektor gjorde i Troja. Och det menar man, att Turkarne hafva berättat om Ulysses, under namn af Loke, emedan Turkarne hafva varit hans störste ovänner.

BRAGES SAMTAL.

(BRAGARÆDUR.)

55. En man är nämnd Äger eller Hler: han bodde på ön Lessö och var mycket klok. Han begaf sig på en resa till Asgård, och som Asarne rätt väl kände hans resa, så blef han väl emottagen: dock brukade de med honom åtskilliga synvändningar. Om aftonen, när dryckesstärman begynte, lät Oden bära svärd in i salen, som voro så blanka, att de gäfvosken ifrån sig och man behöfde ingen annan upplysning, medan man satt och drack. Asarne, som voro närvarande vid detta gästabad, och sutto hvar i sitt högsäte, voro desse 12 Domare: Thor, Njörd, Frey, Tyr, Heimdall, Brage, Vidar, Vale, Uller, Häner, Forsete. Likaledes Asynjorna, Frigg, Freja, Gefjun, Idun, Gerde, Sigun, Fulla och Nanna. Äger tyckte väl om hvad han såg: väggarna voro rundt omkring prydda med sköldar i stället för tapeter. Der var ock starkt mjöd, som ingalunda sparades. Ägers granne var Brage och medan de druckospråkades de vid. Brage berättade för honom många af Asarnes fornbragder.

56. Han började med berättelsen derom, att tre Asar, Oden, Loke och Häner foro bort, reste öfver fjäll och genom öcknar, der intet fanns till lifsuppehälle. De kommo omsider till en dal, der de sågo en hjord oxar, hvaraf de togo en för att koka och

äta den. Då de tyckte, att han var nog kokt, tog de den af elden, men funno motsatsen. En stund derefter togo de den åter af igen, men den var ännu icke färdig. De samtalade då sins emellan, hvad orsaken härtill kunde vara. Då hörde de någon röst i trädet uppöfver sig, och han som satt der sade, att han vållade, att icke oxen kunde blifva kokt. De sågo efter och sågo en örn, som icke var liten. Örnén sade vidare: viljen J gifva mig en andel af oxen, så skall han nog blifva kokt. De jakade härtill. Örnén flög då ned ur trädet, satte sig vid kokningen och borttryckte begge oxens lår och bogar. Loke blef deröfver vred, fattar en stor stång, hufver den i vädret af alla krafter och slår dermed örnén. Denne skrämdes af slaget och flyger upp. Stången fastnade då med den ena ändan vid örnéns kropp och med den andra vid Lokes händer. Örnén flög så högt, att Lokes fötter släpades öfver stenar och stockar, och han trodde att hans armar skulle slitas från axlärne. Han ropar och beder örnén om förskoning; men denne säger, att Loke skall aldrig varda lös, om han icke svär honom, att skaffa från Asgård Idun med dess äpplen: Loke lofvade detta. Han blef då lös och kom åter till sina följeslagare och förtäljes om denna resa intet vidare, förr än de kommo hem. På den bestämda tiden förleder Loke Idun att lemna Asgård och gå ut i en skog, under föregifvande, att han funnit några äpplen, som hon skulle tycka särdeles om. Tillika bad han henne medtaga sina äpplen, för att kunna jämföra dem med de andra. Då kom jätten Thjasse

se i örns skepnad, tog Idun och flög bort med henne hem till sin boning. Asarne led o mycket genom Iduns frånvaro: de blefvo gråhåriga och gamle. De höllo då råd och efterforska de, hvem som sist hade haft någon kunskap om Idun. Det sist de hade sett, var det, att hon gick från Asgård med Loke. Han blef då gripen och för d till tinget och hotad med dö d eller hård medfart. Loke, som blef rädd, lofvade nu, att söka efter Idun i Jötenhem, i fall Freya ville låna honom sin falkehamn. Då han fick den, flög han norrut åt Jötenhem och kom en dag till jätten Thjasse, som just då hade rott ut på sjön, så att Idun var ensam hemma. Loke omskapade henne till en nöt, som han tog i sina klor och flög dermed hastigt bort. Då Thjasse hemkom och saknade Idun, påtog han sig sin örnhamn, flög efter Loke och tog under flygten örnedrag. När Asarne sågo falke komma flygande med nöten och tillika sågo hvar örnen flög, gingo de ut till Asgård s mur och buro dit bördor af höfvel-spånor med sig. Då falke skulle flyga in öfver staden sänkte han sig vid muren. Asarne tände derefter eld i spånorna och då örnen icke kunde hejda sin fart, fast falke försvann, slog lågan i vingarne, så att han icke förmådde flyga längre. Asarne voro då färdige, och dödade jätten Thjasse innanför Asgård s murar, hvilket dråp är mycket beryktadt. Men Skade, Thjasses dotter, påtog hjälm och brynja samt en hel krigsrustning, hvarefter han begaf sig till Asgård, för att hämnas sin faders dö d. Men Asarne tillbjödo henne förlikning och mansbot, och det blef afgjort, att hon skulle välja sig

en man bland Asarne, dock utan att förut se annat af den hon valde, än fötterne. Då såg hon en mans fötter, som voro mycket vackra och utbröt: "denne väljer jag: Balder är utan lyte." Men denne var Njörd från Noatun. Det var ock ett vilkor i förlikningen, att Asarne skulle försöka, hvad hon trodde skulle blifva dem omöjligt, nemligen att bringa henne till att le. Men Loke verkställde likväl detta. Sålunda var förlikningen slutet å deras sida. Det berättas också, att Oden, till ännu större mansbot, tog Thjasses ögon och kastade dem upp på himmelen och bildade deraf två stjernor. Äger sade då: som mig tyckes, har Thjasse varit en rask man; men af hvad härkomst var han? Brage svarade: Ölvalde var hans fader och märkvärdigt skulle du finna det, som jag kunde förtälja dig om honom. Han var mycket rik, och, när han dog och hans söner skulle skifta arvet sig emellan, mätte de guldets på det sätt, att hvar och en af dem fick så mycket, som han hvarje gång kunde hålla i sin mun. Sönerne hette: Thjasse, Ide och Gang. Deraf är ännu det uttryck hos oss, att kalla guldets desse Jötnars munräkning; men i poesi uttrycka vi det dunklare på det sätt, att vi kalla det desse Jötnars mål, uttryck eller tal. Då sade Äger: detta tyckes mig vara väl användt i skaldekonst. Än vidare frågade Äger:

57. Hvarifrån har den konst, som I kallen skaldskap sin upprinnelse? Brage svarade: dertill var upprinnelsen denna: Gudarne förde krig med det folkslag, som kallas Vaner. De aftalade en sammankomst, för att sluta fred, som blef ingången på det sätt, att de begge gingo till ett kar, hvari de spottade. Men

när de skulle åtskiljas, togo Gudarne detta fredsmärke, som de ej ville låta förgås, och skapade deraf en man, som het Qvaser. Han är så vis, att ingen kan fråga honom någon ting, hvarpå han icke vet reda. Han for vida omkring alla länder, för att undervisa människorna. En gång kom han hem till gästabud hos dvergarne Fjalar och Galar. Desse kallade honom till enskildt samtal, dräpte honom och låto hans blod rinna i tvänne kar och en kittel, som hette Odrärer; men karen hette Són och Bodn. De blandade honing i blodet, hvaraf uppkom ett så herrligt mjöd, att hvem, som deraf dricker, blifver skald och margkunnig. Dvergarne berättade Asarne, att Qvaser hade drunknat i visdom, ty ingen var så klok, att han kunde nog utfråga honom.

Desse dvergar bjödo till sig en jätte vid namn Gillling, tillika med hans hustru, och, när han kom, bådo de honom ro ut på sjön med sig. Då de hade kommit något från land rodde dvergarne på blindskär och omhvälfde farkosten. Gillling, som icke kunde simma, drunknade; hvaremot dvergarne vände om farkosten igen och rodde i land. Då de berättade hans hustru detta, gick det henne mycket till hjertat och hon började gråta högt. Fjalar frågade, om det ej kunde lätta hennes sorg, att se ut åt sjön, hvar hennes man omkommit, hvilket hon bejakade. Han sade då åt sin broder Galar, att han skulle gå upp öfver dörren, och, när hon gick ut, låta en qvarnsten falla ned på hennes hufvud, ty han kunde icke uthärda hennes skri. Brodren gjorde efter hans begäran. Då jätten Gillings son, Suttung, sporde detta, for han bort,

grep dvergarne, förde dem ut på sjön och satte dem på ett flod-skär. De bådo Suttung skona deras lif och bjödo honom i förlikning i fadersbot det herrliga mjödet, hvilket han öfven antog. Suttung förde mjödet hem med sig, och gömde det på det ställe, som hette Nitberg, samt satte sin dotter Gunnlöd att vårda det. Derföre kallas nu skaldskap Qvasers blod, dvergars drick, Odrärers, Bodnes eller Söns vätska; dvergars skepp (emedan detta mjödet skaffade dem lifslösen från skäret), Suttunga-mjöd eller Nitbergs vätska.

58. Då anmärkte Äger: mörkt synes mig, att gifva skaldskap dessa benämningar. Men huru åtkommo Asarne Suttungs mjöd. Brage svarade: derom är följande att berätta: Oden for hemifrån och kom till ett ställe, der nie trälar gingo och sloga gräs. Desse frågade han, om de ville, att han skulle hvässa deras liar. De jakade dertill; hvarpå han tog af sitt bälte en brynsten och brynde liarne. De tyckte att liarne nu beto mycket bättre och begärde att köpa stenen. Han svarade, att den, som ville köpa den, skulle betala hvad billigt var. Alla sade, att de ville köpa en, och hvar och en bad honom sälja den åt sig. Han kastade då stenen upp i luften, och, då alla ville gripa den, kommo de i ett sådant slagsmål, att de med sine liar dödade hvarandra. Oden sokte sig härberge hos en jätte, som hette Böge, broder till Suttung. Böge jämrade sig öfver sin belägenhet, alldenstund hans nie tralar hade dräpt hvarandra, och han visste nu icke hvarifrån han skulle få arbetare. Oden kallade sig Bolverk. Han erböd sig, att åtaga sig de nie männens arbe-

te för Böge, mot villkor, att denne skaffade honom en drick af Suttungs mjöd. Böge svarade, att det icke stod i hans makt, emedan Suttung ville hafva det allena, men han sade tillika, att han ville folja Bölverk dit, och försöka, om de icke kunde få det. Om sommaren utförde Bölverk de nie männens arbete hos Böge; men då vintren kom, begärde han sin lön af honom. Då begäfvu de sig begge till Suttung. Böge berättar sin broder hvad han hade lofvat Bölverk: men Suttung nekade bestämdt hvarenda droppa af mjödet. Bölverk sade då till Böge, att de skulle försöka någon list för att åtkomma mjödet. Böge var dermed tillfreds. Bölverk tog derpå fram en nafvare, som hette Rate och bad Böge genomborra berget, om nafvaren var nog skarp dertill. Böge började att borra och sade, att berget var genomborradt. Men Bölverk blåste i nafvarehålet, och, då borrmjölet dervid for ut emot honom, märkte han, att Böge ville bedraga honom. Han yrkade då, att Böge skulle borra ända igenom. Böge borrhade åter, och, då Bölverk nu blåste, flog borrmjölet ut till andrasidan. Bölverk förändrade sig nu i en orms skepnad, och kröp igenom hålet. Böge stack efter honom med nafvaren, dock utan att råka honom.

Bölverk begaf sig till Gunnlöd och låg hos henne i tre nätter. Hon tillät honom då att dricka af mjödet tre gånger. I den första dricken drack han ut hela Odrärer, i den andra Bodn och i den tredje Són; så att han då hade allt mjödet. Derefter förvandlade han sig i örn-skepnad och flog bort i största hast. Men när Suttung såg örnens flygt, påtog han sig örnhamn och flog efter honom. Så snart Asarne sågo Oden kom-

ma, satte de ett kar ut i gården. Då Oden nådde Asgård göt han mjödet i karet. Men som Suttung var så nära, att han nästan hade nått honom, lmnade han något efter sig, hvilket då ingen brydde sig om, så att hvem som ville kunde taga det. Detta kalla vi odugliga skalders lott. Men Suttungs mjöd gaf Oden åt Asarne och alla goda skalder och af denna anledning kalla vi skaldskap Odens långst, fynd, drick och gäfvä samt Asarnes drick.

Nu är att säga unga skalder, som önska känna skal-
despråket, och samla sig ordförråd af de gamla be-
nämningar, eller begripa hvad som i sångerna före-
faller dem mörkt, att de skola förstå och begagna den-
na bok till sin underrättelse och sitt nöje. Icke bör
man förgäta eller neka dessa berättelser, så att man
skulle borttaga poesiens gamla omskrifningar, hvilka
de förnämste skalder hafva brukat, men icke skola de
kristne tro på hedna Gudar, ej heller på desse berät-
telsers sanning, annorlunda än såsom i förespråket till
denna bok är anmärkt, huru det tillgick, när men-
niskorna förvillades från den rätta tron; samt huru Tur-
karne och Asiaterne, som blifvit kallade Asar, förfal-
skade berättelserna om de händelser, som timade i Troja,
på det att människorna skulle tro dem vara Gudar.

Kung Priamus i Troja var en stor konung öf-
ver hela Turkiska krigshären och hans söner voro de
tappraste i hela hans här. I Konung Priami palats
var den utmärkta salen, som kallades Brimers sal el-
ler dryckes-salen. Med den långa berättelse, som de
anföra om Ragnaröcker, menas Trojanska kriget. Det
är äfven berättadt, huruledes Åk-Thor brukade ett ox-
hufvud till brett och dermed uppdrog Midgårdssormen
på skeppskanten, men ormen behöll lifvet på det sätt,
att han åter sjönk i hafvet. Detta har afseende på den
berättelsen, att Hektor fälde den väldige kämpen Vo-
lukron i den tappre Akilles's åsyn, och lockade
honom så med den dräptes hufvud, hvilket de lik-
nade vid det oxhufvudet, som Åk-Thor begagna-
de; men när Akilles genom sitt öfvermod var kom-
men i denna förlägenhet, hade han ingen annan

utväg för sin räddning, än att, fastän sårad, fly undan för Hektors dödande hugg. Det är berättadt, att Hektor, så tappert utförde striden, och att hans harm var så stor, när han såg Akilles, att ingen ting var så starkt, att det kunde emotså honom. Men när han förlorade den fördrifne Akilles, riktade han sin vrede mot Rodrus, hvilken han dodade: nu lampa Asarne detta till den händelsen, att Åk-Thor misste ormen och i det stället dräpte jätten Hymer. Vid Ragnaröcker öfverföll Midgårdssormen plötsligt Thor, blåste etter på honom och blef hans bane: men Asarne ville nu icke säga, att Åk-Thor hade på det sätt dödt, att någon hade verkligen öfvergått honom, fastän det i sjelfva verket så var skedd. Än mera förvände de den berättelsen, när de sade, att Midgårdssormen fick der sin bane: auledningen dertill togs deraf, att, fastän Akilles dodade Hektor, så blef han fälld på samma plats af Elenus och Alexander, hvilken Elenus Asarne kalla Ala. De säga, att han hämnade sin broder och att han lefde, sedan alla Gudarne voro döde och den elden var slocknad, som förtärde Asgård och all Gudarnes egendom. Men Pirrus liknade de vid Fenrisulfvén: denne dräpte Oden och väl borde Pirrus kallas en ulf efter deras tro, alldenstund han icke skonade de fridlyste ställen, utan dodade konungen i templet framföre Thors altare. Hvad de kalla Surts låga är Trojas brand. Mode och Magne, Åk-Thors söner, kommo och krafde land af Ale eller Vidur: dermed menas Æneas, som undkom från Troja och sedan utförde många stora verk. Så är också sagt, att Hektors söner kommo till Frygien och togo i besittning det riket, samt fördrefvo derifrån Elenus.

S K A L D A.

SKALDA.

Förre Delen.

SKALDESPRÅKET.

I. OMSKRIFNINGAR.

1. Då frågade Äger: i huru många delar indelen J Skaldespråket? Eller huru många äro Poesiens arter? Brage svarade: till tvänne slag kan man hänföra all poesi. Äger sporde: hvilka äro dessa tvänne? Brage svarade: Skalde-språket och Vers-slagen. Hvilket föredrag fordras i Poesi? Tre äro det Poetiska språkets delar. Hvilka? Dels att nämna hvarje ting efter dess rätta namn, dels dess förnamn, dels genom omskrifningar, och är denna sista del så beskaffad, att, om man t. ex. vill nämna Oden, eller Thor, eller Tyr eller någon annan af Asarne eller Alferne, hvilken som helst, och man tillika tager ett namn af någon annan Ases egendom eller bedrift, så tillegnas namnet den sednare, men ej den, som egentligen var nämnd. Så nämne vi Sigtyr, Hangatyr och Farmatyr, hvilka äro Odens namn. Dessa kalla vi omskrifningar. Så kalla vi (Thor) Reidartyr.

2. Nu skall jag framställa några exempel på, huru de förnämste skalder hafva nyttjat dessa namn och omskrifningar: så t. ex. säger Arnor Jarlaskald, att Oden betat Allfader:

Nu jag tänker för männen tala
Om den modlöse Jarlens dygder.

Sent slipper jag gräla.

Allfaders roste-sjö (öl) tjuter.

Här kallar han poesin *Allfaders* roste-sjö (öl)?
Havard den halte kallar *Oden Hånga God* (de hängdes Gud).

Viga-Glum kallar honom *Hånga-tyr* (de hängdes Tyr). *Räf* kallar honom korparnes *Balder*.

Så qvad *Ejvind Skallaspiller*:

Riksmännen togo	Brokade gifva
Sigurd af daga	<i>Bördornas Guds</i> (Odens) svanor
På Ogloe,	De slagne krigsmäns (korpar)
Honom som	Korpa-dryck (blod).

Glum Gejrason kallar *Oden Sigtyr* (stridens Tyr):

Och än vidare qvad *Ejvind* sålunda:

Göndul och Skögl	Hvilken af Furstarnes ätt;
Dem sände <i>Göta Tyr</i> (Oden)	Som skulle med <i>Oden fara</i> ;
Att välja bland konungar,	I <i>Vallhall</i> att vara.

Så qvad *Ulf Ugges* son:

Den vidtfrejdade *Hroptatyr*
 Rider till sonens
 Högst sorgliga bål:
 Men jag det besjunger.

Thjodolf den hvinske kallar honom *Friggs* en-
 ögde man (famn-bo).

Så qvad *Hallfröd*:

Den raske sjökrigarna	<i>Thridjes</i> (Odens) qvinna (Jorden)
Till sig lockar	Med sin tro och mildhet.

Här är ett exempel, att jorden i poesi kallas
Odens maka. Så är här sagdt, att *Ejvind* qvad:

<i>Hermod</i> och <i>Brage</i> !	Ty nu den konung;
Qvad <i>Hropt Tyr</i> (Gudarnes Tyr),	Som hjeltefräjd vunnit.
Gån fursten till mötes.	Hit till salen kommer.

Kormak kallar honom Ygg.

Så qvad Stenthor:

Jag äger Gunnlöds armars bördas Mig derför jag dock ej
(älskares) Af uågot utmärkt berömmar.

Gamla horn-sjö (druck).

Ulf Uggeson kallar Oden krigsGuden.

Så qvad Ejgill Skallagrimsson:

Jag ollrar ej derföre	Bot för sorgen,
Till Vilers Bror,	Om jag det bältre räknar.
Jordens Gud (Oden),	Ty Ulfvens baneman,
Att jag dertill är böjd,	Den krigvande,
Mimers Vän	Gaf mig en konst
Mig dock gifvit	Utan fläck (poesi).

Här kallas han jordens Gud, Miners vän och Ulfvens baneman. Skalden Ref kallar honom: de slag-
nes Gud (Val-Gautr). Einar Skålaglamm kallar jor-
den Hertys (Odens) Drottning. Ulf Uggeson kallar
Oden korpstrestaren.

Så säges i Eriksmal;

Ilvad är det för drömmar?	Böd dem stå upp,
(sade Oden).	Ordna bänkarne,
Jag tycktes stå upp före dag	Skölja dryckeskärnen.
Att ordna Valhall	Valkyrjorna böd jag framhåra
För fallne kämpar.	Vin
Jag väckte Enhärjarne:	Liksom en kung skulle komma.

Kormak kallar honom människoslägtets väldige kung
och Hropt (Herre).

Thorolf kallar honom Lidskjalfs sköldföraktande
konung.

Brage kallar Thor människornas Faders son.

Einarr kallar Oden Bestlas son.

Thorvald Blandaskald kallar honom Börs son och
Bures sonson.

3. Nu skall det berättas, huruledes skalderna hafva beskrifvit skaldekonsten efter de benämningar, som förut äro anförde. Den kallas nemligen Qvasers blod, dverg-skeppet, dverg-mjödet, jötna-mjöd, Suttunga-mjöd, Odens-mjöd, Asa-mjöd, Jötnarnes faders bot, Odrärrers, Bodns och Sóns vätska och fyllnad, Nüberg's vätska, Odens fångst, fynd, böra och gáfva.

Einar Skålaglamm kallar Poesin Qvasers blod, samt Dverg-drycken.

Orm Stenthors son kallar Poesin dvergen Dvalens dryck.

Skalden Ref kallar den Bergfolkets (Dvergarnes eller Jötnarnes) gille.

Egill kallar den Odens mjöd.

Glum Geirason kallar den Gudarnes herres gille.

Ejvind qvad sålunda:

Jag önskade tystnad	Och medan jag uppräknar
Utaf hans folk	Ända till Gudarne
Medan jag framställer	Hans ätt uti
Gillings mansbot.	Galgfurstens (Odens) kärls vätska

Einar Skålaglamm kallar Poesien Odräres bölja samt Bodns våg.

Ejlif Gudruns son kallar den Sóns sjö.

Völusten kallar den Mimers väns (Odens) strömmar och Thunds (Odens) fynd.

Orm Stenthorsson kallar den Vidurs (Odens) fångst och en lofsångs smide.

Ulf Uggeson kallar den Grimners (Odens) gáfva.

Skaldskap kallas äfven dvergarnes sjö eller vätska, derfore, att Qvasers blod var vätskan i Odrärrer innan mjödet blef tillagadt. Och emedan det gjordes i kit-

teln, kallas det Odens kärls vätska, så som Ejvind qvad och ofvanföre är anfördt.

Vidare har Poesin blifvit kallad dvergarnes skepp eller lid; lid betyder både öl och skepp, så att poesin derföre kallas dvergarnes skepp.

4. Huru skall man beskrifva Thor? Så att han kallas Odens och Jordens son, Magnes, Modes och Thunds fader, Sifs man, Ullers stjuffader, Mjöllners, starkhets bältets och Bilskirners styresman och ägare, Asgårds och Midgårds försvar, jättarnes och trollqvinornas fiende och baneman, Rugners, Geirröds och Thrivaldes baneman, Thjalfes och Röskas herre, Midgårdormens fiende, Vingners och Loras fosterson.

Skalden Brage kallar honom Vidrers (Odens) arfvinge.

Ölver hnufa kallar honom jordens son.

Ejlif kallar honom Magnes fader.

Ejsten Valdason kallar honom Thruds Fader, Sifs man samt Ullers slägtinge.

Vidare kallar honom Brage Öflug-bardes (jättens) förfärare.

Gamle kallar honom Bilskirners konung.

Brage kallar honom äfven Rugners hufvudkrossare, samt Thrivaldes baneman.

Ejlif kallar honom Jätteqvinornas förtryckare.

Brage kallar honom också bockarnes ägare.

Ulf kallar honom Jättens baneman och Vidgymner Vimrarvads, det vill säga Vimrarvads jätte, ty den än kallas Vimer, öfver hvilken Thor vadade, då han for till Geirröds gård. Så qvad Veturlide:

Du krossade Leikn

Du störtade Starkad

Du dräpte Thrivalde

Du besegrade Gjalp.

Så qvad Thorbjörn disarskald:

Du slog Kejlas hufvud,	Du tände Hänge-käffa
Du förkrossade alldeles Kjallande	Hyrrocken dog först.
Förut dödade du Lit och Lode	Dock var den prydliga
Och Buseyra för dig blödde,	Svivör förut dödad.

5. Huru skall man beskrifva *Balder*? Så att han kallas Odens och Friggs son, Nannas maka, Forsetes fader, Ringhornes och Dröpnars ägare, Höds fiende, Hels foljeslagare och Gråteguden. Ulf Ugges son har sjungit enligt historien om Balder ett långt stycke i *Husdråpa* och förut äro exempel anförda, huru Balder är beskrifven.

6. Huru skall man beskrifva *Njörd*? Han må kallas Valfisk-Guden, Vanernes afkomling, Vanen, Freys och Frejas fader samt rikedom's Guden. Så säger Thord Sjöreks son:

Gudruna blef sjelf	Kjalar (Öden) mycket väl
Sina söners bane;	Sina hästar tände:
Den kloka Guda-Bruden	Man säger att Hamder
Fattade ej någon kärlek för Vanen. Ej strid sparade.	

Här berättas huru Skade gick ifrån Njörd, såsom förr är anfördt.

7. Huru skall *Frey* beskrifvas? Så att han kallas Njörds son och Freyas broder. Äfven han kallas Vane-Gud, Vanernes afkomling, Vanen samt årsväxtens och ömnighetens Gud. Så qvad Ejvind Skallagrim's son:

Frey och Njörd	Stenbjörn
Hafva väl försett	Med gods

Frey kallas ock Beljes fiende. Han är Skidbladners samt galten Gyllenborstes ägare, så som här säges:

Ivalds

Ivaldes söner	Det bästa skepp,
Gingo i urtiden	Åt den klare Frey,
Att Skidbladner skapa,	Njörds förträfflige son,

Så säger Ulf Ugges son,

Den stridkunnige Frey åker Han som styrer härarne

I sin vagn till Odens sons borg. Och Gyllenborste.

Han heter ock Slidrugtanne.

8. Huru skall man beskrifva *Heimdall*? Han kan kallas nio mödrars son, Gudarnes vårdare, såsom förut är anmärkt, eller den hvite Asen, Lokes fiende, Freyas halsbands hämtare. *Heimdalls*-svärd kallas hufvudet; emedan det berättas, att han blef genomborrad med ett mans hufvud. Derom är sjungit i *Heimdalls* galder och har hufvudet sedermera blifvit kalladt *Heimdalls* mjötud svärd kallas nemligen mans-mjötud. *Heimdall* är Gulldtopps ägarer. Han är ock *Vaga skers* och *Singastens* hämtare: hvilket har afseende på hans strid med Loke om *Brisinga*-smycket. Han heter ock *Sindler*. Ulf Ugges son qvad ett långt stycke i *Husdråpa* om dessa fornsägnar. Der berättas ock huru de voro i skälskepnad. Han är ock Odens son.

9. Huru skall man beskrifva *Tyr*? Så, att man kallar honom den enhändte Asen, Ulfvens fosterfar, dråpguden och Odens son.

10. Huru skall man beskrifva *Brage*? Så, att man kallar honom *Iduns* make, *Skaldekonstens* upphofsman och den sidskägge Asen. Af hans namn kallas den *Skäggbrage*, som har mycket skägg. Han kallas ock Odens son.

11. Huru skall man beskrifva *Vidar*? Han må kallas den tyste Asen, Jernskoens ägare, Fenrisulfvens fiende och baneman, Gudarnes lämnare; den Asen, som skall bebo sin fars boning, Odens son och Asarnes bror.

12. Huru skall man beskrifva *Vale*? Så, att han kallas Odens och Rinds son, Friggs stufson, Asarnes broder, Balders lämnare, Höders fiende och baneman, samt den, som bebor sin faders boning.

13. Huru skall man beskrifva *Höder*? Så, att han kallas den blinde Asen, Balders baneman, Mistekens afskjutare, Odens son, Hels följeslagare och Vales fiende.

14. Huru skall man beskrifva *Uller*? Så, att han kallas Sifs son, Thors stufson, Skid-Asen, Båge-Asen, Jagt-Asen och Sköld-Asen.

15. Huru skall man beskrifva *Häner*? Han kan kallas Odens stallbroder, sällskapare och samtalare, den snabbe Asen, Långfot och gods-konungen.

16. Huru skall man beskrifva *Loke*? Så, att han kallas Farbötes och Löfös och Nals son, Bilejsts och Helblindes broder, Vanargands (Fenrisulfvens), Jormundgands (Midgårdssormens), Hels, Nares och Ales Fader, Odens och Asarnes Frände, Faderbroder, sällskapare och like, Geirröds påhälsare och kisteprydnad, Jötna-bockarnes, Brisinga-smyckets och Iduns äpplens tjuf, Sleipners mor, Sigyns make, Gudarnes fiende, Sifs hårs skadesman, olycksbringaren, den listige Asen, Gudarnes förtalare och besvikare, den som tillställde Balders död, den bundne Asen, Heim-

dalls och Skades motpart. Ulf Ugges son kallar honom Farhötes son.

17. Nu skola vidare exempel anföras på de omskrifningar, som här blifvit nämnde och hvartillicke förut varit angifven någon historisk grund. Så som Brage berättade för Äger, att Thor hade farit österut för att dräpa troll. Men Oden red på Sleipner till Jötenhem och kom till jätten Rungner. Denne frågar, hvem den mannen väl kunde vara, som rider både i luft och haf, samt tillade, att det måtte vara en dräpelig häst, som bar honom. Oden sade, att han ville sätta sitt hufvud i vad, att ingen så god häst fanns i Jötenhem. Rungner sade, att denne häst väl kunde vara god, men att hans häst, Guldfaxe, tog längre steg, och, i vrede, steg han på denna häst, för att sätta efter Oden och vedergälla honom hans stortalighet. Oden skyndade sig så mycket, att han var ett stycke väg förut. Rungner var så uppbragt af jätterseri, att han ej märkte det förr än han kom inom Asarnes murar. Men när han kom till slottsporten, inbjödo Asarne honom till sitt dryckeslag. Han gick in i palatset och bad dem bära fram något att dricka. Man framtog då de skålar, hvarur Thor plägade dricka. Dessa tömde han alla. Men när han nu blef drucken, sparade han icke stora ord. Bland annat yttrade han, att han ville taga Valhall och flytta det till Jötenhem, försänka Asgård, och dräpa alla Gudarne, utom Freya och Sif, hvilka han ville föra hem med sig. Freya var den enda, som vågade skänka i åt honom, och han skröt af, att vilja dricka upp allt deras öl. Men då Asarne ledsnade vid hans ordprål, nämnde

de Thors namn och strax var han hos dem i salen, lyftade sin hammare och var mycket vred. Han frågade, hvem som dertill var upphofsman, att näsvisse jättar der skulle dricka, eller hvem som hade gifvit Rungner lof att vara i Valhall, samt hvarföre Freya skänte i åt honom såsom vid Asarnes gillen. Rungner svarade, seende grymt på Thor, att Oden hade bjudit honom till dryckeslag och att han vore der med hans tillstånd. Thor sade, att den bjudningen skulle han få ångra innan han komme derifrån. Rungner svarade, att det vore liten heder för Asa-Thor, att dräpa honom vapenlös. Det beviste mera mandom, om han vågade slåss med honom på gränssorna vid Grjotuna-gård, och tillade han, "det var verkligen en stor dårskap af mig, att jag lemnade hemma min sköld och min stenklubba. Hade jag haft mina vapen med mig, skulle vi strax pröfvat holmgången. Men i annat fall, förklarar jag dig för en niding om du vill dräpa mig, som är obeväpnad." Thor ville för ingen del afslå envigeskampen, då han blef utmanad, hvilket förut icke händt honom. Rungner for då bort sin väg och skyndade af all makt till Jötenhem. Denna hans färd blef mycket beryktad bland Jötterne, samt huru han hade fordrat Thor till strid. Jättarne ansågo af högsta vikt, hvem som dervid fick seger: ty af Thor hade de intet godt att vänta, om Rungner, som var en af de starkaste bland dem, fölle för hans hand. Jättarne gjorde då på Grjotuna-gård, af ler, en man, som var nio alnar lång och tre bred öfver bröstet; men då de icke funno ett hjerta nog stort för honom, tog de hjertat af ett sto, hvilket dock icke

kunde bestå för Thor. Rungner hade ett hjerta af hård sten och trekantigt, så som man nu mera fästar den knuten, som kallas Rungners hjerta. Hans hufvud var äfven af sten. Likaledes var hans sköld, hvarmed han afbidade Thor, af sten, samt stor och tjock. Klubban bar han på skuldrorna, och såg, med ett ord, ganska fruktansvärd ut. Vid hans sida stod lerjätten, som hette Möckurkalfé och var ganska rädd. Det berättas att hans feghet yppades, när han såg Thor. Thor drog til stridsplatsen, samt med honom Thjälfe. Denne sprang fram till Rungner och sade till honom: "du står rätt oförsigtigt jätte! med skölden framför dig. Thor har sett dig. Han skall gå ned i jorden och anfälla dig nerifrån". Då sköt Rungner skölden under sina fötter, ställde sig på den och höll klubban i begge händerna. Derpå såg han ljungeld, hörde ett starkt thordön, och förnam Thors Asastyrka. Denne for väldigt fram, lyftade hammaren och kastade den långt bort åt Rungner. Rungner fattade klubban med begge händerna och kastade den emot. Den mötte hammaren i luften, och gick sönder, så att det ena stycket föll på jorden, hvaraf alla Brynsténar sedermera kommit; det andra stycket slog Thor i hufvudet, så att han föll framstupa på jorden. Hammaren Mjöllner träffade Rungner midt i hufvudet och krossade hans hufvudskål i små smulor. Han föll fram öfver Thor, så att hans fötter lägo öfver Thors hals. Thjälfe kämpade med Möckurkalfé, som föll med ringa heder. Thjälfe gick då fram och ville taga bort Rungners fot från Thors hals, men kunde icke röra den ur stället. Så snart Asarne sporde, att Thor var

fallen, gingo de allesammans bort för att taga foten af hans hals, men kunde ej få den någon väg. Då kom dertill Magne, en son af Thor och Jernsaxa, som då blott var tre år gammal, kastade Rungners fot ifrån Thor och sade: "se der en stor skada, Fader! att jag skulle komma så sent: jag tror att denne jätte skulle jag hafva slagit ihjäl med min näfve, om jag hade kommit i lag med honom." Thor stod nu upp, gladdes åt sin son, och sade, att han skulle blifva stor och mäktig, och vill jag, sade han, gifva dig hästen Gullfaxe, som Rungner förut ägt. Då sade Oden att Thor gjorde illa, som gaf en så god häst åt en jättevinnas son och icke åt sin fader. Thor for hem till Thrudvang, och stenen satt ännu qvar i hans hufvud. Då kom till honom en spåqvinna, som hette Groa, Örvandels, den tappres, hustru. Hon sjöng öfver Thor en trollsång, till dess stenen lossnade. När Thor fann detta och han började få hopp derom, att stenen snart skulle bli lös, ville han erkänna Groa dess läkedom och på något sätt fröjda henne. Thor berättade då för henne den händelsen, att då han vadade öfver Elivågorna hade han uti en hökasse burit Örvandel på ryggen nordan ifrån Jötenhem och till minne deraf var detta, att då en hans tå hade stuckit ut genom hökassen och blifvit förfrusen, så bröt Thor utaf den; kastade den upp till himmelen och gjorde deraf en stjärna, som kallas Örvandels tå. Thor sade, att det icke månne blifva långt till, innan Örvandel skulle återkomma hem. Groa blef deraf så glad, att hon bortglömde sin trollsång, så att stenen icke blef lösare, och står ännu qvar i Thors hufvud. Hvar och en

bör derföre akta sig, att kasta en sten öfver golfvet; ty dervid röres stenen i Thors hufvud. Efter denna berättelse har Thjodolf den Hvinske sjungit *Hös-tunga*, som så lyder:

Än man minnen qvar äger,
Att jättarnes fruktan (Thor)
Angrep Grjotúna-gårds jätte
Från sin åskvagn.
Jordens son (Thor) åkte
Till jernleken (striden). Månvägen (luften)
Under honom dånade.
Meiles Broders (Thors) mod svallade.

Efter honom all luften brann.
Och jorden från ena ändan till den andra
Med vind blef slagen
Efter Ulls slägtinge (Thor).
Då bockarne drogo
Den beqväma vaguens tempel-Gudar (Thor och
Till striden med Rungner, Thjalfo)
Brast plötsligt Svölners (Odens) hustru (Jorden).

Balders Bror (Thor) ej der
Den glupska mennisko-fienden
Från bergen (jätten) skonade.
Bergen skakades och brusto,
Himlen, den höga, brann.
Jag sporde, att bergens valfisk (jätten)
Mycket förskräcktes, då han
Sin dråpliga fiende skådade.

Sin blanka sköld genast
Under fötterna sköt
Bergvaktaren, Ty så det
Gudarne ville och bjödo.
Stenbon (jätten), den olyckslystne,
Ej länge derefter behöfde
På hugg af Mjöllners
Hårda ägare (Thor) vänta.

Beljes baneman (Thor)
 På skölden fällde de höga
 Bergens förhatliga släktes björn (jättefursten).
 Der föll Bergkonungen (Rauguer)
 För den skarpa hammaren,
 Så bergtrollens förkrossare
 Med honom lekte.

Den bergbrutna stenklubban,
 Som tillhörde jätten,
 Hven fram emot jordens son (Thor)
 I hjernans takås (hjessan).
 Så att svärdets pimpsten (henklubban),
 Bestänkt med Endrides (Thors) blod,
 Än sitter fast uti
 Odens sons (Thors) hufvudskål.
 Men förut rann något af VagnGudens (Thors)
 Hjerna och hans röda sårs öl (blod)
 Ner på Odens qvinna (jorden).
 Och ännu på jättens gård
 Ser man tydliga spår,
 Huru rosthjelparen (stenklubban) klyfde
 Den ljusa luften åt Thor.

Då sade Äger: en mäktig man tycker jag Rung-
 ner hafva varit. Utförde Thor större bragder på sina
 tåg mot trollen? Brage svarade:

18. Thors färd till Geirrödsgård förtjenar en ut-
 förlig berättelse. Han medhade då hvarken hamma-
 ren Mjöllner, eller starkhetsbältet eller jernhandskar-
 ne, hvartill Loke, som följde honom, var orsaken.
 Ty det hade hänt Loke en gång,¹ då han, för att
 förlusta sig, flög ut i Friggs falkhamn, att han af
 nyfikenhet for till Geirrödsgård, der han såg ett stort
 hus. Han satte sig der och såg in genom fenstret.
 Geirröd märkte honom; befallte att man skulle fånga

denna fågel och föra den till honom. Den, som fick befallningen, hade största svårighet, att klättra upp på husefs vägg: så hög var den. Det roade Loke, att denne hade så mycket besvär med att komma upp till honom och trodde han det vara tid nog att rädda sig, när mannen först var kommen öfver det vådligaste. Men då mannen grep efter honom, börjar han att vilja flyga, arbetar med alla krafter, men fötterna hängde fast. Loke blef nu fastagen och förd till jätten Geirröd. Då denne såg honom i ögonen, började han fatta misstankar, att det var en människa och befälde honom att tala, men Loke teg. Geirröd inläste då Loke i en kista, och lät honom der svälta i tre månader. Men då Geirröd sedermera tog honom upp och bad honom tala, sade Loke, hvem han var, och, för att frälsa sitt lif, gaf han Geirröd ed derpå, att han skulle skaffa Thor till Geirröds gård, utan att han medförde hvarken sin hammare eller starkhetsbältet.

Thor tog under resan härberge hos en jätte-qvinnan, som hette Grid. Hon var moder till Vidar, den tyste. Hon försäkrade Thor derom, att Geirröd var en illistig man, som icke var god att komma i tvist med. Hon lånade honom ett starkhetsbälte, ett par jernhandskar, som hon ägde, samt sin staf, som kallades Grids staf. Thor for derefter till den ofäktligt stora ån, som heter Vimer. Han spände bältet om sig och stödde sig emot strömmen vid Grids staf: Loke höll tag uti bältet. Men när Thor kom midt i ån, blef den så hög, att vattnet svallade Thor öfver axlarne. Då qvad Thor detta:

Väx icke nu Vimer,	Vet du, att om du växer,
När jag lyster öfver dig vada	Himlahögt växer
Till Jötnarnes gårdar.	Ock då min Asakraft.

Thor såg då upp åt en bergsklyfta och märkte att Gjalp, Geirröds dotter, stod der på båda sidor om ån och förorsakade dess stigande. Han tog då upp ur ån en stor sten, kastade den efter henne och sade: i ursprunget skall ån stämmas. Han träffade dit hvaråt han syftade, och derefter nådde han landet, fattade tag uti en rönnbuske och kom på det sättet upp ur ån. Deraf är det ordspråk, att rönträdet är Thors räddning. Då Thor nu kom till Geirröd, anviste man de främmande härberge i en gästkammare, hvarest var blott en stol, hvarpå Thor satte sig. Han märkte, att stolen höjde sig med honom upp emot taket. Han stack derföre Grids staf upp i sparrarne och tryckte ned stolen. Då uppkom ett stort brak, åtföljdt af ett förfärligt skri. Ty under stolen hade Geirröds döttrar, Gjalp och Greip, stält sig och hade han brutit ryggen af dem begge. Då qvad Thor:

En gång jag brukat	Då Gjalp och Greip,
I Jötnarnes boning	Geirröds döttrar
Min Asastyrka;	Mig lystade till himla.

Geirröd lät derpå kalla Thor in i salen till lek. Stora eldar voro upptände längs efter rummet. Och när Thor kom midt framför Geirröd, tog denne med en tång en glödande jernvigge och kastar åt Thor. Denne grep den med jernhandskarne och hufde den i luften. Geirröd sprang bakom en jernstötta för att akta sig. Thor kastade viggen så, att den gick genom stötta, genom Geirröd, genom väggen och utanför ned i jorden. Efter denna. saga har Ejlif Gudruns son sjungit i skaldestycket *Thors-Dråpa*:

Midgårdsormens fader (Loke)
 Hemifrån de jötniska Gudars
 Altars omstörtare. (Thor) lockade,
 (Stark var Loke i att ljuga).
 Åskvagnens Herres (Thors)
 Otrogne stallbroder (Loke)
 Sade det släta vägar vara
 Ända till Geirröds gård.

Thor lät sig ej länge bedja
 Om den svåra resan genom luften
 Från Oden till jättens boning:
 Fordom när bältets ägare
 Var jättesönens
 Skott öfverlägsen.
 Att Gandvikens söner (jättarne)
 Förtrycka dem lyster.

— — — — —
 Hon, som jättarne omfamnade (Gjalp)
 Förr anföll honom,
 Trollens lyekoförstörare (Thor),
 Än krigsGuden (Thor) henne angrep.
 Starkhetsbältets mäktige ägare (Thor)
 Plötsligt sig omsköljd skådar
 Af den svallande flod,
 Som kom från de höga fjällen.
 Thurse ättens förminskare (Thor)
 Då hotar, att om ej floden fölle,
 Skulle hans Asakraft
 Upp till himmelen växa.

Odens edsvurne vänner,
 De hartige hjeltar,
 Öfver strida floden vadade;
 Men häftigt störtade strömmen på dem.
 Rundtkring Thors skuldror
 Brusade böljan
 Från höga fjällklyftan,
 Utblåst af stormens makt.

Thjalfe med sina följeslagares hjelp
 Skyndade opp på det höga
 Fjäll-landets strand.
 — Möda det kostade —
 Fotfäste han dock äntligen fick.
 Den strida strömmen från fjällen störtade;
 Men jätteslägtets fiende (Thor),
 Den hårdsinde, sig mot Grids staf stödde.
 Ej hos de stridande

Modet förminskades
 Vid vattnets häftiga fall.
 Odens stridvande son (Thor)
 Med mera mod var boren.
 Hjertat ej skalf
 Ilvarken hos Thor eller Thjalfe
 Af sådan en fruktan.

Jernhandskarnes ägare (Thor)
 Jätteqvinnan riktigt
 Derester träffade
 Med en väldig sten.
 När upp ifrån floden
 Han lyckligen kom
 Och började striden
 Mot fjällarnes folk (jättarne).

Svithiods flodlands innebyggare,
 Den fiendtliga skaran, (jättarne)
 Flydde långt nudan
 Med anförarn sjelf.
 Då när klipplandets innebyggare
 Stodo emot honom
 Jättarnes släkt måste
 Gifva vika i striden.

De köldhårdade män, som
 Födde voro i bergsklyftorna,
 Nu sig skocktals saulade:
 Då blef buller i salen.

Ty den utmärkte hjälten,
 Van att jätteqviinnor döda,
 Nu på friden gjorde slut
 Och krossade Thursarnes hufvudskålar.

Jordens son (Thor) det infallet fick
 Att nyttja ett sällsynt medel,
 Jätteqviinnornas män
 Ej Guden rätt kände.
 Ty Odens son (Thor) grep med jernhandskarne
 Den glödande jernviggen
 Och kastade den åter
 Till dvergarnes fiende (Geirröð).

Ljunggeldens Gud (Thor)
 Med stålhandskar på de starke händer
 I flykten grep den till honom
 Kastade jernviggen.
 Då jättens pil flög ifrån
 Greips trätlystne faders
 Fiendtliga arm
 Fram till Thruds hårde fader (Thor).

Bergfurstens sol bäfvade,
 När skottet träffade jättens
 Breda hufvud och for ut
 Genom den gamla väggen.
 Ullers gode stjuflader (Thor)
 Kastade med jernhandskarne
 Det dödande jernet genom
 Salens hårda fjäll-vägg.

Då jättefurstens släkt dräptes
 Af fursten med blodiga hammarn (Thor):
 Syns broder besegrade
 Jättens väldige son (Geirröð).
 Jernviggen återsändes
 Till den som den först kastade;
 Sist hela jättens
 Släkt dödades.

Den vid offren dyrkade Guden,
 Som bär den dödande ljungelden,
 Kastade vapnet och dermed
 Dräpte jättarnes furste (Geirröd).
 Och jätteqvinnorna,
 Som i fjällhålor bo,
 Sig ingen utväg visste
 Mot resarnes besegrare.

19. Huru skall *Frigg* beskrifvas? Hon må kallas Fjörgyns dotter, Odens maka, Balders moder, Jordens, Rinds, Gunnlöds och Gerds rival, Nannas svärmöder, Asarnes och Asynjornas, Fullas, falkehamnens och Fensals drottning.

20. Huru skall *Freya* beskrifvas? Så, att hon kallas Njörds dotter, Freys syster, Ods maka, Hnoss's moder, ägarinna af Sessrymner och hälften af dem som falla i strid samt katterna och Brisingasmycket; Vanagudinnan och Vanadisan, den gråtfagra gudinnan. Alla Asynjorna omskrifvas derigenom, att man nämner en annans namn och detta suppleras antingen med dess egendom handlingar eller härkomst.

21. Huru skall *Sif* beskrifvas? Hon må kallas Thors maka, Ulls moder, den hårfagra Gudinnan, Jernsaxas rival, Thruds moder.

22. Huru skall *Idun* beskrifvas? Hon må kallas Brages maka, äpplenas ägarinna och sjelfva äpplenas Asarnes ålderdoms-bot. Idun kallas ock jätten Thjassers rof, så som förut är berättadt, att han tog henne bort från Asarne. Efter berättelsen härom har Thjodolf den hvinske sjungit i *Höstlånga*:

Hvem skall det väl gälda,
 Att Thors dödande hammare

Jättens obäkliga släkt
 Alldeles krossade? - -
 Jag ser trenne ärofulla
 Gudars farliga färd
 Jag ser äfven Thjasses
 På de höga rebusfyllda fjäll,
 Qvinno-röfvaren (Thjasse) flög,
 I fordna dagar,
 Ner i en åldrig örns skepnad
 Emot de vandraude Gudar.
 Örnen sig satte öfver det stället
 Der Gudarne kokte, tillagande sig mat.
 Berga-fursten (Thjasse)
 Var ej van att dem frukta.

Den hårdkokta maten
 Förtrollad var för Gudarne:
 Hvad mände väl sådant! välla?
 Sade den behjelnade Gudafursten (Oden).
 Då den margkunnige örnen (Thjasse)
 Börjar från gamla trädet orda.
 Häners vän (Loke)
 Öfver hans tal vredgades.

Fjällvargen (Thjasse) bad Meiles far (Oden),
 Att honom lemna en god del
 Af den helige maten;
 Bad korpGudens Vän (Loke) blåsa på elden.
 Den roflystne jättefursten
 Sänkte sig ned,
 När de redlige Gudar
 Voro derifrån gångne.

Jordens Herre (Oden) bad Farbötes son (Loke)
 Lemna jätten en god del, -
 Ty Loke var sitt sällskaps
 Biträdande stallbroder.
 Men den listige
 Asarnes röfvare

Ryekte nu till sig

I yra stora stycken af steken.

Då — i de fördne dagar —

Den hungrige jätten,

Njörns fader, drog opp till sig

Med glopskhët den röfvade maten,

Förrän fångstens

Sluge vårdare (Loke) slog den

Obäklige fienden mellan skuldrorna

Med en ofantlig stång.

Sigyns armars börda (Loke),

Han som alla Gudarne

Hata, fast bunden han är,

Fastnade då vid jätten.

Stångens ena ända fastnade

Vid Jötenhems väldige herrskare

Och vid Häners förtrogne väns (Lokes) händer

Fastnade den andra.

Örnen, den fångst-sälle,

Flög nu med den listige Guden

En lång väg, så att ulfvens

Fader nästan sönderslets.

Då var Thors stallbroder, den tunge,

Ej mycket långt från att dö.

Samtal han öppnar med jätten.

Och nödgas honom bedja om fred,

Jättens ättling bad nu Loke,

Att i hans våld förskaffa

Den sorgläkande Gudinnan;

Henne, som Gudarne botar för ålder.

Brisingasmyckets röfvare (Loke)

Då till jättens gårdar

Bragte Brunnåkers Gudinna,

Den herrliga Idun.

De branta fjällens innebyggare

Voro väl dermed tillfreds,

Att

Att Idun nu var
 Söderifrån till jättarne kommen.
 Alla Yngves ättlingar (Gudarne)
 Nu gråhåriga blefvo.
 De himmelska uakter
 På thingen så åldrige syntes.
 Sorgligt så tiderna ledo,
 Tills Gudarne grepo Loke,
 Bundo honom hårdt
 Och hotande honom sade:
 "En grym död skall du, Loke! dö,
 Om du ej den långa vägen vandrar
 Och åter oss skaffar
 Med list den höga Gudinnan."

Hört jag hafver, att sedan
 Häners sällskapare flög,
 Iklädd en falkehamn.
 Ofta han Asarne svek.
 Den lömsksinnte jättefadren
 Drog under flykten örnedrag.
 Fjäderhamns-fursten (Thjasse)
 Rusade vildt efter Loke.

Gudarne tände en eld
 Och sina spjut skakade.
 Jätten sig hårdt svedde
 Och näsbränd blef på denna resan.
 Jättarnes väldige Herre
 Det i hufvudet kände,
 När Thor i den strålände luften
 Sin ljungande hammare svängde.

23. Huru skall man beskrifva himmelen? Han bör kallas Ymers hufvudskalle och således äfven en jättes hufvudskalle, dvergarnes arbete eller börda, eller ock Vestres, Östres, Södres och Nordres hjälm, solens, må-

nens, himmelskropparnes, björn-konstellationens och vädrens land: luftens, jordens och solens hjälm eller hus.

Arnor Jarlaskald kallar den gamle Ymers hufvudskål och Östres arbete.

Kolle kallar den solens botten.

Thjodolf den hvinske sjöng sålunda:

Jordens son (Thor) åkte

Till jernleken (striden). Månvägen (luften)

Under honom dånade,

Meiles broders (Thors) mod svallade. (pag. 103).

Orm Barös skald kallar himmelen björnens bana.

Skalden Brage kallar den vindarnes vida bäcken.

Markus qvad sålunda:

Knappt tror jag en herrligare furste

Föds på den hafomflutna,

Höga regnskurarnes kärls (himlens) botten (Jorden).

Hvem prisar ej den gifmilde konungens lefnad?

Steinn Herdisarson kallar himmelen det höga verldstältet.

Arnor Jarlaskald kallar den dagens bana samt sol-tjället.

Hallvard kallar den fjällarnes herrliga sal.

Arnor kallar den solens hjälm.

24. Huru skall *jorden* beskrifvas? Hon kallas Ymers kött, Thors moder, Onars dotter, Odens brud, Friggs, Rinds och Gunnlöds rival, Sifs svärmöder, himmelens golf eller botten, djurens sjö, Nattens dotter, Öds och Dags syster.

Ejvind Skaldaspiller kallar jorden jättefiendens (Thors) moder.

Hallfred Vandrædaskald kallar den Onars trädbevuxna dotter, samt Odens maka, såsom ofvanfore är anfördt. Äfven kallar han den Öds syster.

Thjodolf kallar den rehnarnes hafsbotten och Rinde rival.

25. Huru skall hafvet beskrifvas? Det må kallas Ymers blod, Gudarnes gäst (Äger), Rans man, fadren till Ägers döttrar, hvilka beta sålunda: Himinglæfa, Dufva, Blodughadda, Hefring, Unn, Hrönn. Bölja, Bara, Kolga; Rans, Ägers döttrars, skeppens och skeppsnamnens land, kölens, stäfvens, plankornas, fiskens, isens, sjökonungens väg och stig; likaledes öarnas ring, sandbankarnes, sjögräsets och skärens hus, fiskredskapens, sjöfåglarnes och medvindens land.

Orm Barös skald kallar hafvet Ymers blod.

Ref kallar det hvalfiskarnes takås.

Sveinn kallar det Ägers storm uppväckandedöttrar.

Ref sjunger sålunda:

Gymers kalla qvinna

Förer ofta de snodda tågens björn (skeppet)

I Ägers käft,

När böljan brusar.

Af denna vers ser man, att Äger eller Hler och Gymer äro allt ett.

Vidare kallar han hafvet den hvita Ran (Ägers hustru).

Einar Skuleson kallar hafvet svaneboet, och på ett annat ställe kallar han det fiskredskapernas land, öarnas band, ö-gränsen, de kalla landens bälte samt den bäfvande grunden.

Snäbjörn kallar hafvet Amlodes qvarn.

26. Huru beskrifves Solen? Hon kallas Mundilfares dotter, Månens syster, Glens maka, himmelens och luftens eld. Skule Thorsteinsson kallar henne Glens maka och Einar Skuleson kallar henne skeppens mark.

27. Huru skall vinden beskrifvas? Vinden må kallas Fornjots son, hafvets och eldens broder, träd-brytaren, skogens, seglens och segelredskapens skadare, baneman eller hund och varg.

Så sade Sveinn i Nordsetedråpa:

Fornjots fula söner

Började nu att brusa.

28. Huru skall man beskrifva elden? Han må kallas vindens och hafvets broder, skogens och husens bane, Halfs bane, husens sol.

29. Huru skall vintren beskrifvas? Så, att han kallas Vindsväls son, ormarnes bane samt Rimdal.

Orm Stenthorsson kallar den Vindsväls son.

Asgrim kallar den ormarnes bane.

30. Huru skall man beskrifva sommaren? Han bör kallas Svasads son, människors förnöjelse och trefnad. Eigill Skallagrimson kallar den också ormarnas fågnad.

31. Huru skall en människa beskrifvas? Mannen bör beskrifvas genom sina verk, samt allt hvad han antingen uträttar sjelf eller anmodar andra att verkställa. Han kan ock omskrifvas medelst benämmande af någon egendom, som han antingen äger eller har bortgifvit, äfvensom af de ätter, från hvilka han leder sitt ursprung, eller hvilka från honom härstamma. Huru skall han då omskrifvas genom dessa ting? Så, att han kallas deras utförare eller befrämjare: — eller ock kan han omskrifvas genom anförande af hans beskaffenhet, syslor, tvistemål, sjöresor, jagt, vapen eller skepp. Och emedan han är vapnets pröfvare (*reynir*) och dråpens utförare (*vidr*, hvilket är det samma som *vinnande*) och *vidr* (ved) är träd samt *reynir* (rönn) är ock ett träd: så hafva Skalderna af dessa benämningar kallat mannen en

ask eller en lönn, en lund eller andra maskulina träds namn och supplerat dessa omskrifningar med tillägg af något dråp, skepp eller gods. Mannen kan ock omskrifvas med något Asa-namn: äfvenså med Jötannamn, hvilket dock är vanhedrande, men att omskrifva honom med alfenamn, är godkänt.

Qvinnan kan omskrifvas medelst sin dräkt, guld, ädla stenar, öl, vin eller någon annan drick, som hon antingen säljer eller gifver, eller ock något dryckeskarl; med ett ord: hon kan omskrifvas i poesi med allt hvad som henne passar att göra eller lemna. Hon kan ock lämpligen omskrifvas sålunda, att hon kallas den saks säljare (*sälg*) eller förytttrare (*log*), som hon gifver: *sälg* och *log* äro träd: derfore kan ock en qvinna i poesi omskrifvas genom alla feminina träds namn. Och derfore brukar man omskrifva qvinnan med ädla stenars namn, emedan i fordna dagar var *steina sörvi* deras prydnad, som de buro om halsen. En qvinna kan ock omskrifvas genom alla Asynjors, Valkyrjors, Nornors och Gudinorns namn. Likaledes genom uppräknande af hennes sysslor, tillhörigheter eller härkomst.

32. Huru skall guldets beskrifvas? Så, att det kallas Ägers eld, Glasers lof, Sifs hår, Füllas hufvudbonad, Freyas gråt, Jötarnes munräkning, röst eller ord, Dröpnens droppar, Dröpnens och Freyas ögons regn eller skur, Otterboten, Asarnes tvångspligt, Fyrisvalls säd, alla vattens och händers eld, händernas sten eller skär eller ljus.

33. Hvarföre kallas guldets Ägers eld? Berättelsen härom är den, som förut är omtald, att Äger blef bjuden på gästabud till Asgård, och, när han var färdig

att hemresa, så bjöd han till sig Oden och alla Asarne till trenne månader derefter. I denna färd deltog först Oden och Njörd, Frey, Tyr, Brage, Vidar, Locke; sedermera Asynjorna: Frigg, Freya, Gefjun, Skade, Idun och Sif. Thor var icke med der, ty han hade rest österut att dräpa troll. Och när Gudarne hade satt sig i sina säten, lät Äger bära in på salsgolvet skinande guld, hvilket upplyste salen såsom eld, likasom svärden i Valhall tjenade till eld. Locke trätte vid detta tillfälle med alla Gudarne och dräpte Ägers träl, som hette Fimafeng. Hans andra träl hette Elder. Ägers maka var Ran och deras döttrar voro de nio, om hvilka förut är taladt. Vid detta gästbud fränkom af sig sjelf all mat och drick jämte all bordsredskapen, som för tillfället behöfdes. Gudarne märkte, att Ran hade ett nät, med hvilket hon upplämtade alla människor, som drunknade.

Detta är nu berättelsen om orsaken, hvarföre guld det kallas Ägers, Rans och Ägers döttrars eld, ljus eller glans. Af dessa omskrifningar har man äfven tagit sig anledning att kalla guldets sjöns eld och äfven i stället för sjön benämndt guldets med alla andra egendomsnamn på hafvet, alldenstund Äger eller Ran äro liktydiga namn med hafvet. Derföre är guldets äfven kalladt vattuens eller åarnes eld samt benämndt med alla andra åars namn. Och med dessa namn har äfven varit samma förhållande som med andra omskrifningar, att de yngre skalderna hafva diktat efter de äldres exempel, såsom det stått i deras qväden och sedermera hafva de utfört detta på ett sätt, som

de tyckte likna fordna sånger; likasom att sjön är lik med hafvet och ån med vattnet och bäcken med ån. Man kallar det nya ord, när man utför en omskrifning vidare än det förut skett och detta är godt, så vidt det öfverensstämmer med rimligheten och naturen. Brage skald kallar guldets bäckens eld.

34. Hvarföre kallas guldets *Glaser* barr eller löf? I Åsgård står framför Valhalls dörr en lund, som kallas Glaser: dess löf är rödt guld, såsom här sjunges:

Att Glaser ständar
Med gyllene löf
Framför Sigtyrs salar.

Denna lund är den fagreste för Gudar och människor.

35. Hvarför har guldets blifvit kalladt *Sifs hår*? Loke, Löfos son, hade gjort Sif det spratt, att klippa af henne allt hennes hår. Men när Thor blef detta varse, grep han Loke och hotade att krossa hvar ben i honom, så att han måste genom ed lofva honom, att förmå Svartalferna, att göra Sif hår af guld, som kunde växa likasom naturligt hår. Loke for då bort till några dvergar, som kallades Ivaldes söner. Dessa gjorde nu håret och tillika Skidbladner samt spjutet Gugner, som Oden äger. Loke höll i vad sitt hufvud med den dverg, som heter Brock, att hans broder icke var i stånd, att förfärdiga så dyrbara arbeten, som dessa tre. Då de kommo till smedjan, lade Sindre svinskinn på elden, och bad Brock blåsa så länge, till dess han åter tog det af ässjan. Men så snart han hade gått ur smedjan, och brodern fortfor att blåsa, satte sig en bröms på dennes hand och stack honom. Icke dess mindre fortfor han att blåsa, intill dess sme-

den kom och tog smidet af elden. Detta var en galt med guldborst. Derefter lade han guld i elden, bad honom blåsa utan uppehåll, till dess han kom tillbaka och gick så bort. Brömsen kom då igen, satte sig på hans hals och stack en gång till så hårdt. Dock fortfor Brock ännu att blåsa till dess smeden kom och tog ur elden den guldring, som heter Dröpner. Derefter lade han jern i elden och bad honom blåsa, med tillägg att allt vore förloradt, om han lät blåsbälgen stanna. Nu satte sig brömsen mellan hans ögon och stack hans ögonbryn. Blodet dröp nu in i ögat, så att han icke kunde se. Han grep då hastigt till med handen, lät bälgen stanna och jagade bort brömsen. I det samma kom smeden in och sade, att det nära hade varit förloradt, som var i elden. Det han framtog var en hammare. Han lemnade nu alla dessa dyrbarheter sin broder Brock i händerna, sägande, att han kunde gå till Asgård och få vadet afgjort. Då han och Loke kommo, hvar med sina kostbarheter, satte Asarne sig på sina domsäten och öfverenskommo, att den dom skulle gälla, som Oden, Thor och Frey afsade. Loke gaf åt Oden spjutet Gugner; åt Thor håret till Sif och Frey Skidbladner, samt förklarade dessa tings beskaffenhet, huru nemligen spjutet aldrig felade att träffa den, som man stack efter; håret skulle växa fast, så snart det kom på Sifs hufvud, och Skidbladner få medvind, så snart segel derpå hissades, hvartåt man än ville; jämväl kunde man svepa det tillsammans, såsom ett kläde och föra det med sig i sin ficka, om man det ville. Nu framkom Brock med sina kostbarheter. Han gaf Oden ringen, och sade,

att hvar nionde natt skulle af den drypa åtta lika tunga ringar. Frey gaf han galten, och tillade, att den kunde fara fram både i luft och haf, natt och dag, fortare än någon häst, och att det aldrig blef så mörkt om natten eller i mörkets nejder, att det dock icke blef nog ljus der han for fram: så skinande voro hans borst. Thor förärade han hammaren och sade, att han kunde slå så dråpligt med den, som han ville och hvad som än förekomme honom, utan att den skulle deraf taga skada. Hvert han än kastade den bort, skulle han dock aldrig förlora den och aldrig skulle den flyga så långt, att den icke åter komme i hans hand. Om han ville föra honom på det sätt, så var han så liten, att han kunde stoppa den i barmen. Dess endaste fel var detta, att skaftet var nog kort. Dömen blef nu, att hammaren var den bästa af alla gåfvorna, emedan man deruti skulle hafva det största värn emot Hrimthursarne. Således dömdo nu Gudarne, att dvergen vunnit vadet. Loke tilböd lösepenningar för sitt hufvud, men dvergen svarade, att det ej vore att tänka på. Så tag mig då! sade Loke. Men då han ville gripa honom, var han redan långt borta, emedan han hade skör, med hvilka han kunde färdas både i luft och haf. Då bad dvergen Thor, att han skulle taga honom, hvilket han ock gjorde. Då dvergen derefter ville hugga hufvudet af Loke, sade denne, att blott hufvudet var hans; men icke halsen. Dvergen tog en rem och en knif för att sticka hål i Lokes läppar och sy munnen tillsammans; men knifven ville icke bita. Han sade då, att det hade varit väl, om han der hade haft sin broders syl:

och i samma stund, då han nämnde den, var den hos honom och tog håll på läpparne. Han sydde dem nu tillsammans; men syningen slapp straxt opp på det sätt, att hålen brusto. Den remmen, med hvilken Lokes mun var sammanfästad, heter Vartare.

56. Här berättas huru guld kallas *Fullas hufvudbonad*, såsom Eyvind Skaldaspiller qvad:

Fullas hufvudbonad	(I kong Hakons lifstid,)
Sken i fordnå dagar	På skaldernas armar.

57. Guld kallas ock Freyas gråt, såsom förr är sagdt och som Skule Thorstensson sjungit.

Einar Skulesson har i en vers omskrifvit Freya så, att han kallat henne Hnoss's moder eller Ods maka. I en annan vers kallas guldets Ods sängväns (makas, Freyas) ögons regn (gråt). På ett annat ställe omskrifves Freya så, att hon kallas Freys syster samt Njörds dotter. Likaledes kallas hon Gefn och Vane-bruden.

Med alla Freyas namn kan man i poesi omskrifva guldets, när man tillfogar något ord, som betyder gråt. På mångahanda sätt har man ombytt dessa omskrifningar: man har nemligen kallat gråten hennes ögons, kinders, ögonbryns eller ögonlocks hagel eller regn eller il eller droppar eller skurar eller forsar.

58. Vidare kallas också guldets Jötarnes ord eller röst, såsom förut är berättadt. Således kallade skalden Brage ett berg för hafvets ben, och en jätte kallade han bergets Ale, och guldets jättersröst.

59. Orsaken dertill, att guld är kalladt Otter-(Uter-) botén är denna: Tre Asar foro ut för att lära känna hela världen, nemligen Oden, Loke och Haner. De kommo

till en å, hvilken de följde ända till ett vattenfall, hvarest satt en Utter. Denne hade i forsen fångat en lax, på hvilken han åt så häftigt, att han ej såg de kommande. Loke tog då upp en sten, kastade den på Uttern och träffade honom i hufvudet. Loke skröt af sin bragd, att han i ett tag hade fångat både Uttern och laxen. De togo nu både Uttern och laxen och buro med sig. Så kommo de till en gård, hvarest de ingingo och fuhno en bonde vid namn Reidmar, hvilken bodde der. Han var ganska mäktig och trollkunnig. Asarne bådo honom om natthärberge och sade sig medhafva mat nog, samt visade bonden sin fångst. När Reidmar såg Uttern, kallade han på sina söner Fafnet och Regin och säger, att deras broder Otter var dräpt, samt hvilka som hade gjort detta. Fadren och sönerne angrepo nu Asarne, fasttogo och bundo dem samt berättade dem, att denne Uttern var Reidmars son. Asarne bjödo till lifslösen för sig så mycket penningar som Reidmar ville bestämma, och blef det öfverenskommit med dem samt bekräftadt med ed. Då blef Uttern flådd. Reidmar tog skinnets och sade, att de skulle fylla det med rött guld och äfven utvändigt helt och hållit betäcka det dermed och sålunda skulle deras förlikning verkställas. Oden sände derpå Loke till Svartalfhem: han kom der till en dverg, som hette Andvare och hvilken var såsom fisk i vattnet. Honom grep Loke. Han ville då lösa sig med allt det guld, som han hade in i sitt berg, och när de kommo dit, så frambar dvergen allt det guld han hade, hvilket utgjorde en stor myckenhet. Men dvergen stack undan en liten guldring, hvilket

Loke märkte och bjöd honom framtaga ringen. Dvergen bad, att han icke skulle framtaga honom ringen, ty han sade sig, tordehända, kunna åter föröka sitt gods, om han kunde få behålla den. Loke sade, att han ej skulle få en enda penning qvar; tog så ringen från honom och gick ut. Dvergen sade derpå, att ringen skulle blifva hvars och ens lifsbane, som ägde honom. Loke sade, att han tyckte mycket väl derom, och att nog skulle denna hotelse uppfyllas, alldenstund han icke skulle förgäta att förkunna detta för den som nu kom att äga ringen. Derpå återvände han till Reidmar och visade Oden guldets. När denne såg ringen, tyckte han den vara fager. Han tog nu guldets och lemnade det till Reidmar. Denne stoppade nu Uterskinnet så fullt han kunde, och satte det rakt upp. Derpå gick Oden fram och skulle utvändigt betäcka skinnet med guld. Han bad nu Reidmar, att tillse om skinnet vore fullkomligt betäckt. Denne betraktar det noga, men märker ett murrhår, hvilket han bad honom äfven betäcka; i annat fall var deras öfverenskommelse om intet. Oden tog nu fram ringen och betäckte dermed murrhåret samt sade, att nu vore de fria från Uterboten. Men sedan Oden hade tagit sit spjut, och Loke sina skor och de tyckte sig ej mera hafva att frukta, sade Loke, att det skulle hållas, som Andvare hade sagt, att nemligen ringen alltid skulle blifva sin ägares bane, hvilket sedan alltid slagit in. Nu är det berättadt, hvarföre allt guld kallas Uterbot, samt Asarnes tvångsplikt eller tvistemalm.

40. Hvad är mera att berätta om guldets? Reidmar tog då guldets till bot för sin son, men Fafner och

Regin både honom om något deraf till bot för sin broder. Reidmar unnade dem icke den minsta penning af guldets, hvarföre desse bröder företogo sig det orådet att dräpa sin fader för guldets skuld. Regin begärde nu, att Fafner skulle skifta guldets, jemt dem emellan. Fafner svarade, att det icke vore att vänta, att han skulle dela guldets med sin bror, alldenstund han hade dräpt sin fader för guldets skuld, samt bad Regin fara bort, ty i annat fall skulle det gå med honom som med Reidmar. Fafner hade påtagit sig den hjälmen, som Reidmar hade nyttjat, och som kallades Ägers-hjälmen, vid hvars åsyn allt lefvande bäfvar; samt det svärd, som kallas Rotte. Regin hade det svärdet, som kallas Refill. Han flydde nu bort, men Fafner for upp på Gnita heden, tillagade sig der en boning, förvandlade sig i orms-skepnad och lade sig på guldets.

Regin for då till konung Hjalprek på Thjoda. Der blef han dess smed och tog till uppfostring Sigurd, en son af Sigmund, Völsungs son, och af Hjördis, Eylimes dotter. Sigurd var den utmärktaste härkonung både i anseende till härkomst, styrka och mod. Regin berättade för honom, hvarest Fafner hvilade på sitt guld, samt uppbyggade honom att söka detsamma. Regin gjorde honom ett svärd, som kallades Gram, hvilket var så skarpt, att, då han satte det ned i rinnande vatten afskar det en ulltapp, som rann med strömmen emot svärds-eggen. Derefter klyfde Sigurd Regins städ med svärdet ner i trodblocken. Sigurd och Regin foro nu till Gnita-heden. Sigurd gräfvde sig en håla under Fafners väg och satte sig deri. Men när Fafner nu kröp till vattnet och kom öfver hålan,

stack Sigurd svärdet genom honom och blef det hans bane. Regin kom då äfven dertill och sade, att han hade dräpt hans broder, samt att, i förlikning derför skulle han taga Fafners hjerta och steka vid eld. Regin drack Fafners blod, samt lade sig derefter att sofva. Men då Sigurd stekte hjertat och han tyckte, att det kunde vara nog stekt, kände han med sin finger, huru hårdt det än var: då nu saften rann från hjertat på fingren, brände han sig, stack fingren i mun och när hjerteblodet kom på tungan, begrep han fåglalåt och kunde förstå svalorna, som sutto i träden. En sade:

Der sitter Sigurd
Bestänkt med blod,
Fafners hjerta
Vid elden steker.
Vis skulle jag anse
Ringförödaren (Sigurd),
Om han sjelf
Hjertat förtärde.

Der ligger Regin (qvad en annan)
Och med sig sjelf öfverlägger.
Han vill bedraga den man
Som på honom tror.
Af fiendtligt sinne
Han falska beskyllningar skapar;
Olycksfogeln
Vill sin broder hämnna.

Då gick Sigurd till Regin och dräpte honom. Derefter tog han sin häst Grane och red till dess han kom till Fafners boning, der han upptog guldets och bandt det så, att en hälft hängde på hvardera sidan om hästen, äntligen steg han sjelf upp samt red sin väg. Nu är det berättadt, hvarföre guldets kallas Fafners läger eller boning, Gnitaheds malm och Granes börda.

41. Sigurd red nu till dess han fann ett hus på fjällen. Derinne sof en qvinna, med hjälm och brynja. Han utdrog svärdet, och uppskar dermed brynjan. Då hon vaknade sade hon sig heta Hild: sedermera har hon blifvit kallad Brynhild och var en Valkyrja.

Sigurd red nu derifrån och kom till en konung, som hette Gjuka. Hans maka kallades Grimbild och deras barn voro Gunnar, Högne, Gudrun, Gudny; Guttorm var Gjukes stufson. Sigurd uppehöll sig der länge. Han tog till maka Gjukes dotter Gudrun. Gunnar och Högne svoro Sigurd fosterbrödralag. Deresforo Sigurd och Gjukes söner att begära af Atle, Budles son, hans syster Brynbild till maka åt Gunnar. Hon bodde nu på Hindafjällen och var hennes borg omgifven af en troll-eld, genom hvilken den måste, enligt hennes löfte, rida, som ville blifva hennes man. Sigurd och Gjukungarne, hvilka ock kallas Niflungar, redo upp på fjällen och skulle nu Gunnar rida genom elden. Han hade en häst, som hette Gote; men denne vågade ej löpa in i elden. Sigurd och Gunnar skiftade nu skepnad och vapen, ty Grane ville ej ridas af någon annan än Sigurd. Sigurd red på Grane genom troll-elden. Denna afton höll han bröllopp med Brynbild; men när de kommo i säng, drog han svärdet Gram ur slidan och lade midt emellan dem. Men om morgonen när han stod upp och klädde sig, gaf han Brynbild till morgongåfva ringen, som Loke hade tagit af Andvare och fick af henne en annan ring till åminnelse. Sigurd steg nu på sin häst och red till sina foljeslagare. Nu skiftade han åter skepnad med Gunnar och foro de sedermera till Gjuka med Brynbild. Sigurd hade två barn med Gudrun: Sigmund och Svanbild.

Det hände en gång, att Brynbild och Gudrun gingo till vatten för att tvätta sitt hår. När de kommo till ån, vadade först Brynbild ut i den långt från

land och sade, att hon icke ville hafva i sitt hufvud det vatten, som hade runnit ur Gudruns hår, emedan hon hade en långt modigare man. Gudrun gick då äfven ut i ån efter henne och sade, att hon väl derföre borde två sitt hår längst ut i den ån, emedan hon ägde en man, som hvarken Gunnar eller någon annan i hela världen var jemnlik, emedan han hade besegrat både Fafner och Regin och tagit arf efter båda två. Brynhild svarade: mera utmärkt var det, att Gunnar red igenom troll-elden, hvilket Sigurd ej vågade. Gudrun sade leende: menar du, att Gunnar red genom troll-elden? Den menar jag läg i sängen hos dig, som gaf mig denna guldring. Men den guldring, som du har på din hand och som du mottog såsom morgongåfva, han kallas Andvares skänk och tror jag, att Gunnar ingalunda fått den på Gnitaheden. Brynhild tystnade och gick hem. Nu uppäggas hon Gunnar och Högne att dräpa Sigurd, men emedande hade svurit honom fosterbrödralag, uppäggade de sin bröder Guttorm att dräpa Sigurd. Med ett svärd genom-borrade han Sigurd, under det denne sof; men han hade knappt fått detta såret, förr än han kastade sitt svärd Gram efter honom, så att det högg tvärf af honom. Så föll Sigurd och hans tre-åriga son Sigmund, som de äfven dråpo. Derföre kastade sig Brynhild på sitt eget svärd och blef bränd tillika med Sigurd. Men Gunnar och Högne togo då Fafners arf och Andvares skänk, samt styrde sedermera landet.

42. Konung Atle, Budles son och Brynhilds bröder, tog då till äkta Gudrun, som förut varit gift med Sigurd

Sigurd; och hade de barn. Konung Atle bjöd till sig Gunnar och Högne, hvilka också foro till gästabudet. Men innan de foro hemifrån, gömde de allt det guld, som tillhörde Fafners-arfvet, i Rhenfloden, och har man aldrig sedermera kunnat återfinna detsamma. Men konung Atle hade samlat manskap, hvarmed han öfverföll och fasttog dem. Han lät skära hjertat ur Högne lefvande; hvilket blef hans bane. Gunnar lät han kasta i en ormgrop. Hemligen hade man lemnat honom en harpa, på hvilken han slog med sina tår, emedan hans händer voro bundna, så att alla ormarne söfdes, utom en huggorm, som rann emot honom och högg honom så i bröstbenet, att han stack hufvudet in i det hålet och hängde på lefren tills Gunnar dog. Gunnar och Högne kallas Niflungar och Gjukungar: derföre är också guld, det kalladt Niflunga-skatt eller arf. Litet derefter dräpte Gudrun begge sina söner och lät göra af deras hufvudskålar bordkäril, beprydda med guld och silfver, och då höll man Niflungarnes graföl. På detta gästabud lät Gudrun åt konung Atle i dessa käril inskänka mjöd, som blef blandadt med svennernes blod: hon lät äfven steka deras hjertan och gifva konungen desamma att äta. Men när detta var gjordt, berättade hon det för honom med många hårda utlätelser. Der felades icke starkt mjöd, så att nästan alla, som sutto der, somnade. Samma natt gick hon, tillika med Högnes son, dit, der konungen sof, och dödade honom. Detta blef hans ändalykt. Sedermera tände de eld på huset, så att allt folket, som var derinne, brann upp. Derefter for hon till

hafvet, lopp ner i vattnet och ville dränka sig. Men hon flöt nu öfver fjärden och kom till ett land, som konung Jonaker styrde. När han fick se henne, tog han henne till sig och äktade henne. De hade trenne söner, nemligen: Sörle, Hamder och Erp, hvilka alla hade svart hår såsom korpar, likasom Gunnar, Högne och andre Niflungar hade haft.

Der uppfoddes ock Svanhild, Sigurd Svens dotter. Hon var den fagreste qvinna. Detta sporde konung Jormunrek, den mäktige, och sände derföre sin son Randver, att begära henne till sin hustru. Men när han kom till Jonaker, lemnades Svanhild till honom, och skulle han nu föra henne till Jormunrek. Då sade en vid namn Bicke, att det vore mera passande, att Randver gifte sig med Svanhild, ty begge voro unga, men Jormunrek var gammal. Detta råd tyckte de unga personerna väl om. Derefter under rättade Bicke konungen härom. Denne lät då gripa sin son och föra honom till galgen. Randver tog sin hög och afplockade dess fjädrar, samt begärde att höken skulle sändas till hans fader. Derefter hängdes han. Men när konung Jormunrek såg höken, erinrade han sig, att såsom höken nu var ur stånd att flyga och fjäderlös, så var ock hans rike värnlöst, alldenstund han var gammal och sonlös. När derefter konung Jormunrek red ur skogen från en jagt tillika med sina hofmän och drottning Svanhild satt och tvättade sitt hår, lät han dem rida på henne och nedtrampa henne med hästhofvarne, hvilket blef hennes död. När Gudrun sporde detta, eggade hon sina söner, att hämnas Svanhild. Och när de beredde sig till afresan, lemnade hon dem bryn-

jor och hjälm, så starka, att jern ej förmådde bita derpå. Hon ingaf dem det rådet, att när de framkommo till konung Jormunrek, skulle de anfälla honom nattetid, när han sof: Sörle och Hamder skulle afhugga honom händer och fötter, men Erp hufvudet. Då de nu kommo på vägen, sporde de Erp, hvad hjälp han ville lemna dem, när de träffade konung Jormunrek. Han svarade, att han skulle hjälpa dem på samma sätt, som handen foten. De sade, att det var alldeles intet stöd, som foten hade af handen. De voro vrede på sin moder, emedan hon hade eggat dem till resan med hårda ord; därför ville de nu göra hvad som var henne svårast, nemligen, dräpa Erp, efter hon älskade honom mest. Under det Sörle en kort tid derefter gick, snafvade han med den ena foten, stödde sig med handen, och sade: nu understödde handen, foten: bättre vore nu att Erp lefde. Men då de kommo till konung Jormunrek om nattetid, döt der han sof, högg de af honom händer och fötter. Han vaknade nu och kallade på sitt folk och bød dem uppvakna. Då sade Hamder: nog vore nu hufvudet afhuggit, om Erp lefde. Hoffolket stod nu upp, angrepp dem, men inga vapen beto på dem. Då befallie Jormunrek, att de skulle dödas med stenar, hvilket ock skedde. Der föllo Sörle och Hamder och så föröddes all Gjukes ätt och afkomma.

Efter Sigurd Sven lefde en dotter, som hette Aslög: hon blef uppfödd hos Heimer i Hlymdalarna och äro derifrån stora ätter komna. Så är sagdt, att Sigurd, Völsungs son var så mäktig, att han drack etter, utan att det skadade honom, samt att hans söner,

Sinfjæle och Sigurd voro så hårdskinnade, att etter icke skadade dem, äfven om det kom på deras blottade kropp. Brage skald har derföre kallat gift Volunga-dricken.

43. Hvarföre är guld det kalladt *Frodes mjöl*? Anledningen dertill är följande berättelse: Sköld hette en son af Oden, från hvilken Sköldungarne härstamma. Han hade sitt konungasäte och sin regering i de länder, som nu kallas Dannemark, men då kallades Gotland. Sköld hade en son, som hette Fridleif, hvilken regerade öfver landet efter honom. Fridleifs son hette Frode, som tog regeringen efter sin far. I den tid då Kejsar Augustus stiftade frid öfver hela världen, blef Christus född. Men emedan Frode var den mäktigaste konung i Norden, blef denna frid honom tillägnad, öfver allt der man talade Danska (nordiska) tungomålet, och detta kallade nordboerne *Frode-fred*. Då skadade ingen menniska den andra, om hon ännu fann sin faders eller broders baneman för sig, lös eller bunden. Då fans ej heller någon tjuf eller rånsmän, så att en guldring låg länge orörd på Jalangers hed. Konung Frode for på gästbud till konung Fjölner i Sverige, och köpte vid samma tillfälle tvänne trälinnor, Fenja och Menja, hvilka voro stora och starka. Vid samma tid funnos i Danmark tvänne så stora qvarnstenar, att ingen var nog stark för att kunna draga dem. Men qvarnen hade den egenskapen, att det maldes på qvarnen, som den malande söng före. Denna qvarn kallades *Grotte*. Hängekäft hette den man, som förärade konung Frode denna qvarnen. Konungen lät föra sina trälinnor till qvarnen och bad

dem mala åt Frode guld, frid och lycka: dock gaf han dem ej längre hvila eller sömn, än göken teg eller en visa kunde sjungas. Då berättas det, att de hafva sjungit en sång, som kallas *Grotte-sången*; men förr än sången var ändad, malde de konung Frode en här på halsen, så att samma natt kom en sjö-konung vid namn Mysing, hvilken dräpte Frode, tog der mycket byte och slutades så Frode freden. Mysing förde Grotte bort med sig, afvensom Fenja och Menja och befälte dem mala salt: vid midnatten sporde de, om icke Mysing nu hade tillräckligt salt; men han bad dem mala ännu längre. De malde ännu en liten stund innan skeppen sjönko. Det blef sedermera ett svalg i hafvet, der som hafsvattnet faller i qvarnöppningen. Sålunda blef hafvet salt.

Nu äro komna
Till konungens hus
De tvänne kunniga
Fenja och Menja.
Dessa äro hos Frode,
Fridleifs son,
Mäktiga mör,
Men som trälinnor hållna.
De till qvarnen
Förda blefvo.
Man dem qvarnstenen
Bad sätta i gång.
Ej någon utaf dem
Hau hvila lofvade,
Förr än han hörde
Tärnornas sång.
De sjunga läto
Den bullrande qvarnen.
Med armarna vreda

Den lätta stenen.
Åter han bad
Tärnorna mala.
De söngo och vreda
Den surrande stenen,
Så att af Frodes folk
De fleste somnade.
Då qvad Menja,
Som börjat att mala:
Vi mala Frode lycklig!
Vi tillmala honom rikedom,
Med rågade skatter,
På lyckans qvarn!
Hau hvile på skatter!
Hau sofve på dun!
Hau vakne efter önskan!
Då är det väl malit.
Här må ej någon,
En annan skada!

Icke ställa försåt!
Icke mord påtänka!
Ej derföre
Med hvassa svärd hugga,
Fastän broders dräpsman
Han bunden finner!

Men konungen nu
Dem så tilltalade:
"Ej längre J sofven
Än göken figer,
Eller medan jag
En visa sjunger."

Icke var Du, Frode!
Fullt försiktig,
Fast fiendtlig mot män,
När Du dina tjenare köpte.
Du valde efter styrkan,
Och efter utseendet;
Men om härkomsten
Du icke sporde.

Hård var Rungner
Och hans fader.
Dock var Thjasse
Än starkare.
Ide och Örner
Våre fränder äro.
Berg-jättens bröder,
Hvars barn vi äro.

Ej hade Grotte
Från gråa fjället kommit;
Ej den hårda stenen
Upp ur jorden,
Och icke här
Bergresens dotter malit,
Om släkten
Derom något vetat.

Vi i nio vintrar
Leksvalstrar voro:
Långt under jorden
Uppfödde blefvo,
Der vi flickor
Storverk gjorde.
Vi sjelfve flyttat
Klippor från stället.

Vi vältade stenar
Till jättens gårdar,
Så att jorden dervid
Skalf och bäfvade.
Så vi slangade
Den snrrande sten,
Den tunga hällen,
Att männen den grepo.

Ej länge derefter
Vi uti Sverige,
Kunnige begge,
Till strid vandes.
Här björnar vi mättade,
Och sköldar klöfvo:
Tågade genom
Gråbrynjad här.

Vi störtade höfdingar
Och andra hjälpte.
Den gode Guttorm
Vi bistånd gifvo.
Ej förr vi hvilade,
Än hårda fienden föll.

Sådana bragder
Vi en lång tid öfvade;
Så att vi sedan
Stridskunnige blefvo.
Der vi skuro,
Med skarpa svärd,

Blod nr såren,
Och färgade klingan.

Nu äro vi komna
Till konungens gårdar,
Och obarnhertigt
Vi som slafvar behandlas.
Grus fräter foten
Och köld kroppen.
Vi draga en fiendes qvarn.
Tråkigt är det hos Frode.

Handen skall hvila

Och qvarnen stå.

Jag hafver malit

Nog för min del:

Nu får handen

Förr ej hvila,

Än Frode finner

Det nog vara malit.

Nu skola män gripa

De hårda spjuten

Och bloddrypande vapen,

Vaka du, Frode!

Vaka du, Frode!

Om du höra vill

Våra sånger

Och fornsägner.

Eld ser jag brinna

Östan om staden.

Krigsbud är på färde,

Man det vårdkasar kallar.

En här skall komma

Hit innan kort,

Och borgen afbränna

För Sköldungen.

Ej länge du behåller

Ledre stolen,

De röda ringar
Och mäktiga stenen.

Låt oss mala

Fortare, slicka!

Oss icke angår

Blodiga striden.

Mol min faders

Mö väldigt;

Ty mången mans

Död hon förutsåg.

Der sprungo stora flisor

Bort från qvarnen

I Örne fjärden.

Låt oss än fortare mala!

Ja låt oss fortare mala!

Yrsas son,

Halfdans frände,

Skall Frode hämnas,

Han skall hennes

Son och broder

Kallad varda.

Vi veta det begge.

Så malde de tärnor

Och styrka brukade.

De unga voro

I jättemod.

Handtaget skalf,

Qvarnstenen sköts neder.

Den tunga hällen

Brast midt i tu.

Men Jättens dotter

Talade så:

Åt Frode hafva vi malit.

Nu vilja vi sluta.

Nog hafva tärnorna

Nu malit.

Elnar Skuleson nyttjar det uttryck, att Frodes tärnor malde drakens bädd (guld) och Egill kallar guldet Frodes mjöl.

44. En konung i Danmark är nämnd *Rolf Krake*, den namnkunnigaste af alla forðna konungar och den ypperste i mildhet, tapperhet och nedlåtenhet. Ett bevis af hans nedlåtenhet, som mycket blifvit berömt i fornsägnen, är foljande: En liten och fattig gosse, vid namn Vogg, kom en gång till hans palats. Konungen var då ännu ung och smert till växten. Vogg gick fram till konungen och såg på honom. Konungen frågade: hvad vill du säga, gosse! efter du ser på mig? Vogg svarade: då jag var hemma, hörde jag sägas, att konung Rolf i Ledre var den ypperste man i Norden; men nu sitter ju här i högsätet endast en liten krake, hvilken folket kallar sin konung. Då svarade konungen: du, gosse! hafver gifvit mig det tillnamn, att jag skall beta Rolf Krake, och är så bruket, att en skänk alltid måste folja på namngåfva. Men jag ser väl, att du icke har att lemna mig någon passande namngåfva: derföre skall den som hafver, gifva den andre. Konungen tog så af sin hand en guld-ring och gaf honom. Då svarade Vogg: Helt dig, konung! det svär jag dig, att jag skall varla den mans bane, som blifver din baneman. Då sade konungen leende: öfver en ringa ting gläds Vogg.

En annan berättelse om konung Rolfs tapperhet är denna: En konung regerade i Uppsala, som hette Adils. Han ägde Yrsa, konung Rolf Krakes moder. Han hade ovänskap med konung Ale, som regerade

öfver Norrige. De stämde strid sins emellan på sjön Venerns is. Konung Adils sände bud till sin frände Rolf Krake, att han skulle komma till hans undsättning, Adils lofvade sold åt hans här under krigståget. Men konungen sjelf skulle erhålla trenne kostbarheter, hvilka han helst ville välja sig i Sverige. Konung Rolf kunde ej sjelf komma, emedan han hade krig med Saxerne; derföre sände han till Adils sina tolf berserkar. Dessa voro Bödvar Bjarke, Hjalte den hugfulle, Hvitserk den vate, Vött, Vidsete, samt bröderne Svipdag och Beigud. I denna strid föll konung Ale och en stor del af hans här. Konung Adilstog till byte den döde Ales hjälm Hildisvin och hans häst Ramn. Rolf Krakes berserkar begärde nu att, enligt löfte, erhålla tre pund guld hvardera, och vidare begärde de, att få de Rolf Krakes kostbarheter utlemnade, som de nu ville välja och tillföra honom. Dessa voro: hjälmen Hildegallt och brynjan Finnsleif, som vapen icke beto på, samt den gulding, som kallas Sviagris, och hvilken Adils förfäder hade haft. Men konungen nekade alla kostbarheter och betalade dem ej heller solden; fördenskull foro berserkarne bort och voro mycket missnöjde med denna behandling. De omtalade nu detta för Rolf Krake, som genast företog en färd till Uppsala, jemte sina tolf berserkar, hvilka alla kommo utan lejd. Hans moder Yrsa undfägnade honom och följde honom till härberges, men ej till konungens palats; stora eldar blefvo uppgjorda för dem, och dem blef öl gifvit att dricka. Konung Adils' män inträdde i rummet och buro tyre i elden, hvilken de gjorde så stor, att kläderna sveddes på Rolf och hans folk. Då

sade de; förhåller det sig verkligen så, att Rolf Krake och hans män fly hvarken eld eller jern? Då sprang Rolf Krake upp samt hans följeslagare och sade:

Ökom än mera elden I Adils' hus.

Derpå tog han sin sköld och kastade på elden, lopp öfver elden, medan skölden brann, och sade vidare:

Den flyr ej elden, Som öfver den löper.

Så gjorde nu allt hans folk, den ene efter den andre: derpå grepo de dem, som hade okat elden och kastade dem dit. Nu kom Yrsa och lemnade Rolf Krake ett djurshorn, fullt med guld, hvaribland var ringen Sviagris. Hon bad honom nu rida sin väg till sitt folk. De sprungo upp på sina hästar och redono längs efter Fyrisvall. Der sågo de konung Adils komma efter dem med hela sin här, starkt beväpnad, viljande dräpa dem. Då tog Rolf Krake med sin högra hand guld ur hornet och sådde ut det på vägen. När Svenskarne sågo detta, lupode ur sadlarne, och tog hvar och en, hvad han kunde öfverkomma. Konung Adils bad dem rida och red sjelf ganska fort. Hans häst hette Slungner, den snabbaste af alla hästar. Rolf Krake såg nu, att konung Adils red helt nära honom. Han tog då ringen Sviagris och kastade den till honom, bedjande honom emottaga den som gåfva. Konung Adils red till ringen, tog upp den med spjutsudden och lät den löpa upp på spetsen. Då vände sig Rolf Krake om, och, när han såg Adils böja sig ned, sade han: nedböjt halver jag nu den mäktigasté af alla Svear. Så skildes de. Af denna orsak är guld det kalladt Rolf Krakes eller Fyrisvalls säd. Ejvind Skaldaspiller kallar guld det Fyrisvalls frö och Thjodolf, Krakes säd.

45. Så är berättadt, att en konung är nämnd *Hölge*, efter hvilken *Halogaland* är kalladt: han var fader till *Thorgerd Holga-brud*. De blefvo begge dyrkade som *Gudar*. Öfver *Hölge* blef en hög kastad, hvilken var full med guld och silfver, som var offergodset. (En annan hög blef kastad öfver *Thorgerd*) och var den andra högen full af jord och sten. Af denna orsak kallar *Skule Thorstensson* guldet för *Hölges högtak*.

I de gamla *Bjarkamal* äro många namn anförda på guldet. Så säges här:

Den gifmildaste konung
Begåfvade sitt hof
Med *Fenjas* arbete,
Fafners läger,
Glasers glänsande löf,
Granes fagra börda,
Dröpnars dyrbara svett,
Grafvitners bolster.

Den hårda *Otterboten*,
Mardöls (*Frejas*) tårar,
Flodens eld,
Jättens glänsande ord.
Krigaren gladde
Många folk
Med jättens förlikning.
(Väl prydda vi gingo).

Den gifmilde konungen gaf ut
(Och folket tog emot)
Sifs hufvudhår,
Handens is (silfret),

Den striddjerfve konungen
Försedde den tappre krigaren
Med *Rhenflodens* röda malm
Och *Niflungarnes* trätoämne.

46. Guldet är i omskrifningar kalladt *handens*, *handedens* eller *armens* eld, emedan det är rött; och silfret är kalladt *snö*, *is* eller *rimfrost*, emedan det är hvitt. På samma sätt kan man ock omskrifva guld eller silfver med *pång* eller *degel* eller *sömjern*: både guld och silfver kunna kallas *handens* sten eller *den mans* halsband, som vanligtvis nyttjar *halsband*. *Halsband* och *ringar* kan man i allmänhet i poesi nyttja i stället för guld och silfver, i fall det icke på annat sätt är bestämdt. Såsom *Thorleif* den fagre

qvad, då han kallade guldets armens falaska och degeln börda.

Einar Skålaglam kallar guldets handledens brand och Rhenflodens sten.

Einar Skuleson kallar det pungens snö och eld. Vidare kallar han det degeln snödrifva och skådens snö.

Thord Möra skald kallar guldets händernas sten.

47. En man kallas guldets brytare, såsom Ottar den svarte qvad.

Einar Skålaglam kallar honom guldsändaren.

Thorleif kallar honom guldkastaren.

Thorvald Blanda-skald kallar en man guldfjenden eller guld-skate.

En qvinna kan äfven omskrifvas med guld, och kallas guldets gifvarinna, såsom Hallarsten qvad, då han kallade hvalarne för Vidblindes galtar. Vidblinde var en jätte, som uppdrog hvalar ur hafvet såsom fisk. Hafvet är hvalarnes teg; guldets är hafvets bärrsten; qvinnan är det guldets gifvarinna (säl), som hon skänker och kallas här på samma sätt, som det förut är berättadt, att en qvinna kan omskrifvas med alla feminina träd's namn. Hon är ock kallad den saks *låg* (bål) som hon gifver, ty *låg* kallas ock det träd som faller i skogen. Derföre kallar Gunnlöf Ormstunga qvinnan för rikedomens låg. Hallarsten kallar hennes guldets mark: Sten guldets land: Stenthors son, guldets stötta: Stenar, guldets stöd: Orm, guldets björk. Äfven kallas qvinnan guldets ek och lind.

En man kan omskrifvas med maskulina träd's namn, såsom förr är sagdt: äfven har han blifvit kallad en pröfvare af alla vapen, strider, resor och företag samt

allt hvad han försöken. Ulf Ugges son kallar honom guldets träd (*vidr* och *meidr*): Hallfred Vandrädaskald, guldets Lund: Arnor, guldets årtull (*þollr*): Räf, guldets Ask och Lönn. Räf kallar honom äfven krigaren: Ottar slagets staf samt Arnor, rikedomens törne.

48. Huru skall *striden* omskrifvas? Så, att den kallas vapnens, sköldarnes, Odens, Valkyrjornas, härkonungarnes väder, gny eller buller. Hornklofe kallar striden spjutens urväder: Ejvind, Odens väder: Berse, Valkyrjan Hlöcks snöfall: Einar, Valkyrjan Gönduls hvinande vind: Einar Skálaglam, Odens regnskurar och spjutagny, samt Gönduls sus.

49. Vapen och krigsrustning skall man omskrifva med tillhjälp af namn på krigen, Oden, Valkyrjorna och härkonungarne: man bör kalla hjälmarne, hjälm hatt eller mössa: en brynja, särk eller skjorta: skölden tält eller sköldborgen, hus, tak, vägg och golf. Sköldar äro omskrifne med härskepp och kallade skeppets sol, måne, löf, bleck ock gärdesgård. Skölden är ock kallad Ullers skepp och omskrifven med Rugners fötter, emedan han stod på skölden. På sköldarna brukade man fordom rita en rand, som kallas ringen och med denna rings benämning äro sköldar omskrifne. Huggvapen, yxor eller svärd äro kallade blodets eller sårens eld. De kallas äfven Odens eld och yxorna benämnas efter trollqvinnebornas namn, när man dertill fogar namn på blod, sår, skog eller träd. Stickvapnen kunna väl omskrifvas med ormars och fiskars namn. Skottvapnen, med hagel, snöfall eller stöt: alla dessa omskrifningar äro på mångahanda sätt ändrade och brukade i gamla

lofqväden. Så kallas hjälmarna Hanga-Tyrs (Odens) hattar och Tind kallar dem härkonungarnes (eller Rodes, som var en härkonung), harnesk: Hallfred, Hamders skjorta och Sörles kläder: Grette, Hlöcks tält: Einar, Rodes tak: Grette, Hilds vägg. Einar kallar skölden skeppssolen: Räf kallar den framstäfvens måna, skeppets gårdsgård och Ullersåskträd: Brage Rugners såla samt Hilds hjul och ringen kallar han nafhålet. Kormak kallar svärdet Odens eld: Ulf Yggeson, Hjelmens eld: Glum Geirason, brynje-elden: Einar, sköldens is och sköldens skada. Einar kallar yxan sköldarnes trollkvinna: Räf, spjutet en orm. Pilarne hafva blifvit kallade bågens, strängens, sköldens eller stridens hagel, såsom Einar Skålaglam, Hallfröd och Ejvind Skaldaspiller hafva i sina qväden uttryckt sig.

50. Striden kallas äfven Hjadninga-väder eller il och vapen Hjadninga-eld eller, snö. Orsaken till dessa namn berättas sålunda: En konung, som hette Högne, hade en dotter, vid namn Hild. Henne tog en konung Hjedin, Hjarrandes son, till krigsbyte. Högne hade farit till kongsstämma, och, när han sporde, att man hade härjat i hans rike, sånt att hans dotter var borttagen, så for han med sin här för att söka efter Hjedin och sporde nu, att Hjedin hade seglat norr ut med landet. När han kom till Norrige sporde han, att Hjedin hade seglat vester öfver hafvet. Högne seglade då efter honom ända till Orkenöarne. När han kom till Hög-ö var Hjedin der före honom, tillika med sin krigshär. Hild for till sin fader och bød honom på Hjédins vägnar ett halsband i förlikning, men dessutom, tillade hon, är Hjedin färdig att slåss, och

att Högne icke hade att vänta något skonsmål af honom. Högne svarade sin dotter hårdt, och, när hon råkade Hjedin, sade hon honom, att Högne ej ville veta af någon förlikning och bad honom bereda sig till strid. De gjorde så begge två: gingo upp på ön och ordnade sin här. Hjedin begärde få tala med sin svärfader Högne och bød honom förlikning samt mycket guld till böter. Högne svarade: för sent bjuder du detta, i fall du verkligen vill förlikas; ty nu hafver jag utdragit mitt svärd Dainsleif, hvilket dvergar hafva gjort, och som måste blifva någons bane, hvarje gång det utdrages: aldrig felar det i hugget och är sådant, att de sår det gifver, aldrig kunna läkas. Hjedin svarar: du rosar väl svärdet, men ej segren. Det kallar jag godt, som är sin herre troget. Så börjades nu den strid, som kallas Hjadninga-striden. De slogos nu hela dagen, men om aftonen gingo konungarne om bord på skeppen. Hild gick om natten till valplatsen och med trolldom uppväckte dem, som voro döda. Dagen derefter gingo konungarne åter till valplatsen och slogos ånyo, jämte alla de, som förra dagen hade fallit. Denna strid fortfor nu, den ena dagen efter den andra, så, att alla de som föllo, och alla vapen, som lågo på valplatsen, jämte alla sköldar, blefvo till sten; men när det dagades, stodo alla de döde männen upp och slogos, och alla vapen blefvo då åter brukliga. Det är berättadt, att Hjadningarne skola så fortfara till Ragnaröcker.

Enligt dessa berättelser har Brage skald sjungit i Ragnar Lodbroks Dråpa.

Striden kallas Odens väder, som förut är sagdt, och

Vigaglum qvad, när han kallade striden Vidrens (Odens) väder, och svärdet stridens spö och männenne svärdens stafvar. Här nyttjas både strid och vapen till omskrifning af en man: detta kallas *rekit* (sökt), när man så uttrycker sig. Skölden är vapnens land och vapnen är det landets hagel eller regn. Att så uttrycka sig, kallas *nyggjörvingar* (nyskapade ord).

51. Huru skall *skepp* omskrifvas? Så, att det kallas sjö-konungarnes, hafvets, skeppsredskapernas eller vädrens häst, djur eller skida.

Hornklofe kallar ett skepp bölje-hästen:

Erringsten kallar det sjökonungen Geiters häst:

Hallvard kallar skeppen sjökonungen Sveides rehnar:

Thord Sjöreks son kallar skeppet sundets djur och hafvet Sölses bäck (bänk). Skeppet är äfven kalladt Solbords-hästen och hafvet sjökonungen Gylfes land. Vidare kallas hafvet Södings bana och skeppet en häst samt dessutom mastens häst, ty segelträdet kallas mast (lök). Markus kallar skeppet hafvets björn. Björn heter ock veturlidi, vigtanne och berse, samt skeppet skeppstöttarnes björn. Det kallas ock rehn, såsom Hallvard qvad och förut är sagdt, samt hjorten, såsom konung Harald Sigurds son qvad. Einar kallar det elgen och Räf, vargen. Äfven kallas det oxe, skida, vagn eller kärra. Eyolf Dada skald kallar det Meites skida: Styrkarr Oddeson, skeppsrullans vagn samt Thors björn, hafsvagnen.

52. Huru skall *Christus* omskrifvas? Så, att Han kallas himmelens, jordens, englarnes och solens skapare: verldens, himmelrikets och englarnes styresman:
him

himmelens, solens, englarnes, Jerusalems, Jordans och Greklands Konung; Apostlarnes och helgonens herre. De forndna skalder hafva omskrifvit hans namn med Urds brunn och Roms Gudar. Så gjorde Ejlif Gudrúns son. Skapte-Thoroddsson kallar honom Munkedrotten: Markus, Himmelens Konung: Ejlif Kulne-sven, Marias son samt Englarnes Konung: Sighvater, jordens Konung: Arnor, Gudarnas Konung: Ejlif Kulne-sven, menniskoslägtets herre, menniskornas och hela världens Konung. Ejnar Skuleson kallar honom hela världens alltomfattande herre och sol-landets (himmelens) Konung.

53. Hvar och en, som läser skaldeqväden om gamla Konungar, måste känna, hvarutinnan omskrifningar kollidera: ty det är rätt att kalla Meklagårds Kejsare Grekernes Konung; den Konung, som råder i Jerusalem, Judalandets Konung; äfvensom Romerska Kejsaren Roms Konung och Englands Konung Engla-Konungen. Men den omskrifning, som brukas, då man kallar Christus menniskornas Konung, kan icke brukas om någon annan Konung. Det är ock rätt att omskrifva alla Konungar på det sätt, att man kallar dem landrådare, landvårdare, landsökare, hofmännens herrar eller landfolkets vårdare. Ejvind Skaldaspiller kallar en Konung jordrådaren: Glum Geiresson, landvårdaren: Thjodolf, hofmännens herre: Ejnar, landvårdaren.

Det är rätt att kalla den Konung, som har Skattkonungar under sig, Konungars Konung. Kejsare äro de förnämste af alla Konungar, och dernäst är den Konung, som råder öfver en hel nation, lika i alla

Skaldespråkets omskrifningar. Dernäst äro de män, som kallas Jarlar eller Skatt-konungar, och äro de i omskrifningar lika med alla Konungar, utom det att de ej må kallas Konungar öfver ett folk, som äro Skatt-konungar.

Dernäst äro i omskrifningar de män, som kallas Hersar: desse kunna äfven omskrifvas såsom en Konung eller Jarl; de kunna äfven kallas: guldbrytare, gifmilda, magnater, folkanförare samt här- och krigsanförare; emedan en folk-konung, som råder öfver många länder, sätter till styresmän öfver landet, jämte sig, Skatt-konungar och Jarlar att dömma landslag och värja landet för ofrid i sådane landskaper, som äro aflägsna från Konungen och skola deras dommar och straff vara lika gallande med sjelfva Konungens. I några länder äro många härader och är det konungarnes sed att sätta höfdingar öfver så många härader, som man vill gifva våld öfver. Dessa kallas i Nordiska språket Hersar eller Länsmän, Grefvar i Tyskland och Baroner i England. De skola ock vara rätte domare och landvårdare öfver det land, som är dem anförtrodt att styra. Om Konungen sjelf icke är närvarande, så skall fanan bäras framför dem i striden och äro de då jämn-gode härförare med Konungar och Jarlar.

Dernäst äro de män, som kallas Haldar, hvilka äro bönder och dugtiga, så till härkomst, som egendom. Desse må man på det sätt omskrifva, att de kallas anskaffare af penningar, aktgifvande och förlikande. Dessa omskrifningar kunna ock brukas om höfdingar. Konungar och Jarlar hafva till sine foljesmän hofmän och huskarlar: Länsmän hafva ock sine tjenare. Alla des-

sa äro i Danmark och Sverige kallade hofmän, men i Norrige huskarlar, och svärja de trohetsed, på samma sätt som hofmännen Konungarne. Konungarnes huskarlar voro ofta kallade hofmän i fördna dagar. Thorvald Blandaskald samt Konung Harald Sigurdsson kallar dem huskarlar. Hofmän och huskarlar kunna så omskrifvas, att de kallas husfolk och lifvakt. Sigvater kallar dem lifvakt och gäf-mottagare. Heidfé kallas den sold eller gäfva, som Hofdingar gifva. Ottar kallar Hofmännens husfolk svenner.

Jarlar, Hersar och Hofmän omskrifvas derigenom, att de kallas Konungens samtalare, umgängesmän och stallbröder. Hallfrid kallar dem samtalare: Snäbjörn, umgängesmän, och Arnor, stallbröder. Kormack kallar en Jarl Konungens sannpröfvare, och Håkan Jarl kallar han Sigurd Jarls son. Thjodolf kallar Håkan Olofs Fader och heiga grams Broder samt Haralds Broders son. Arnor kallar i Ragnvalds Dråpa Thorfinn Jarl Ragnvalds barn och Einar Skålaglam talar om Hildetands ättestöd.

2. OOMSKRIFNA NAMN.

Hurudant är det oomskrifna uttrycket i Poesi? Så, att man nämner hvar och en sak, såsom den heter.

54. Hvilka äro *Poesins* oomskrifna namn? De äro dessa: *bragr* (dikt), *hrodr* (lofqvåde), *odr* (ode), *mædr*, *lof*, *leyfd* (lofsång). Brage den gamle åkte sent om en qväll genom en skog. En trollqvinna frågade då, hvem som der åkte, hvarpå han svarade så:

Skald kallar man mig
Efter Vidars (Odens) sinne,
Götes (Odens) gästlagare
Och en fruktsam Skald —
Yggs (Odens) ölbärare,
Ode-tillverkaren,
Diktens konst-smed.

Hvad kan man väl Skalden mer kalla?

Kormack kallar *Poesin* ett lofqvåde; Thord Kolbenson, Skaldens ode; Ulf Uggeson, lofsången: Orm Sten-thorsson, lofqvådet.

55. Hvilka äro *Gudarnes* benämningar? Ejvind Daskald kallar dem band: Thjodolf den Hvinke, häften: Ejnar Skålaglam, makterna: Ejvind, Jolnar, och Kormack, Diar.

56. Följande namn på *Himmelen*, som nedanföre anföras, hafva vi väl icke alle funnit i gamla qvåden, och de, så väl som andra poetiska ord, tyckas mig onödige att bruka i poesi, såvida man icke finner dylika benämning-

gar i de förnämste Skalders verk. Himmelen kallas *Hlyrnir*; *heid-thornir*, *hregg-mimir*, *andláng* (vidtblåsande), *ljósfar* (ljusgifvande), *drifandi* (snögande), *Scatyrnir*, *vidfedmír* (vidtfamnande), *vetnimir*, *leipt* *hrjódr*, *vidbláinn* (vidtblånande).

Solen: *Sunna*, *rauthull*, *ey-glón* (evigt glänsande), *al-skir* (all-klar), *syni*, *sagra-hvæl* (sagert hjul), *likn-skin* (mildt sken), *Dvalins-leika* (*Dvalins* leksyster), *álf-rauthull*, *ifr-rauhull*, *mylen*.

Månen: *Ny*, *Nid* (nedan), *ártali* (årtäljaren), *mulenn*, *fengari*, *glamn* (skumt, skinande), *skyndir* (skyndaren), *skjálgn* (den snede), *skramr* (skrämig).

57. Jorden kallas af Ottar: *Fältet*: af Harald, landet: af Ejnar, *Hóder*: af Thord-Kolbenson, landet; af Ottar, *Lád*; af Valasten, *Lódyn*; af Ulf Uggeßon, *Fron* samt *Fjörgyn*.

58. Ett djur heter: varg. Den kan omskrifvas med benämning af blod eller lik; men om man kallar det dess mat eller drick, så går ej an att på samma sätt omskrifva andra djur. En varg kallas ock ulf, såsom Thjodolf qvad, hvilken äfven kallar vargen den glupske och *Freki* (den fräcke). Ejnar kallar honom *Vitnér*; och Arnor, elgen.

Björnen kallas *fet-vidnir* (lång-fjätad), *hunn* (björnunge), *Veturlithi*, *bersi*, *vigtanni*, *Ifjúngr*, *glamn* fress *jól-fidr*, *vílskarpr* bera (björninna), *jó-tecr* (hästjägarn), *riti*, *frekr*, *blomr*, *ysjungr*.

Hjorten kallas *modraudnir*, *Dalarr*, *Dalr*, *Dvalinn*, *Duneyr*, *Durathror*.

Ännu vidare kunna följande namn på en varg anföras. Haller kallar honom *Heidingja*, och Thord *gyldir*.

Följande äro hästarnes namn. I Thorgrims-
thula heter det:

Hrafn och Sleipner
Äro de bäste hästar,
Valer och Lättfot,
Äfven som Tjaldare,
Gulltopp och Gote,
Och än hörde jag nämnas
Sote, Mór, Lúnger och ðare,
Vigg och Stuf
Voro med Skäfad,
Black förmådde sin karl bära.
Silftopp och Siner;
Hörde jag ock Fák mycket omtalas,
Samt Gullfaxe och Jór hos Gudarne.
Blodughofe hette en häst,
Som de bära sade
Den mäktige Guden (Frey).
Gills och Falhofner
Glär och Skeidbrimer.
Der var ock den mycket fräjdade Gyller.

Desse nämnas vidare i Alsvinn's sång.

Dag red Drösle	Den tidigt vakne:
Och Dvalin Modne;	Alc Hrafn.
Har (Oden) Hjalmdér	De till isen redo.
Och Hake Fake.	Björn red Blake,
Beljes Baneman	Och Bjarr Kerti,
Red på Blodughofe;	Och Adils Slungner:
Haddingja konungen	Högne Hölque:
Red på Skäfad.	Harald Fölque:
Vesten red Vale:	Gunnar Gote:
Vivill Stufe:	Och Sigurd Grane,
Meinthjofr Moi,	

Arvak och Alsvid draga solen, såsom förr är anfördt.

Rimfaxe och Fjörsvatner draga natten. Skenfaxe kallas ock *Glad*.

Följande namn på *Oxar* äro anförde i Thorgrims-thula:

Gamla Oxenamn

Rekin och Kyrr,

Har jag noga sport,

Himinsbriotr (Himmelsbrytarn)

Röd och Häfer,

Arf och Arfuni. (och Aple

Desse äro namn på *ormar*: Drake, Fafner, Jormundgand, Nad, Nidhögg, Linn, Nadre, Goenn, Moen, Grafvitner, Gråbak, Ofner, Svafner, Grimer.

Nöt: Ko, kalf, ungnöt, årskalf och tjur.

Får: Bagge, gunse, fåra, lamm, vädur.

Svin: Sugga, gylta, ronte (fargalt), galt, gris.

59. Hvilka äro *luftens* och *vädrens* benämningar?

Luften heter Ginnungagap och mellanverlden, fågelhem, väderhem. Väder kallas oväder, medvind, blåst, snöglopp, pust, vind. Så säges i Allvis' sång.

Vind han heter bland menniskor,

Men bland Gudar, ströfvarn

Och den gnyende.

Gråtern, bland Jöttnar,

Dönvandrarn, bland Alfer,

Hvinarn, i Hels boning.

Vädret kallas ock en pust eller fläkt.

60. Två äro de fåglar, som man icke behöfver att omskrifva på annat sätt, än derigenom att man kallar blod deras dryck och lik deras mat. Dessa äro korpen och örnen. Alla andra hanköns fåglars namn kan man i omskrifningar förbinda med blod eller sår, fastän dermed endast betecknas korpens och örnens namn. Thjodolf talar om blod-orren, blods-svanen och as-gamen.

Desse äro *korpens* namn: kråkhane, Hugen, Munen,

borgenmodi; *árflogair* (den tidigt flygande), *ártali* (den tidigt talande), *holdbodi* (köttbådaren).

Ejnar Skálaglam kallar korpen *Rammen*: Ejnar Skulesson, Hugon (förnuft) och Munen (vilja): Vigaglam, *borgenmodi*: Skule Thorstensson, *árflognir*.

Örnen heter så: *ari*, *genlir*, *hreggskornir*, *eggthir*, *ginnorr*, *undskornir*, *gallofnir*. Ottar kallar honom *ari*; Thjodolf, *gemllr* och *hreggskornir*: Skule, *gallofnir*.

61. Hvilka äro *hafvets* benämningar? Hafvet kallas *Marr*, *Äger*, *Gymer*, *Hler*, *haf*, *leid*, *ver*, *salt*, äfvensom örne-vattnet och *græthir*, såsom Arnor qvad och forut äv skrifvit, der det kallas både sjö och Äger. Hornklofe kallar det *Mar*; Ejnar, *Lag* (vatten): Räf, Äger och Gymer: Hallvard, *Haf*: äfven kallas det *Lejd*, och af Egill *ver*, af Einar *Mar*, af Arnor *salt*, af Bölverk *Groethir*, samt *gjálfr*, af Räf *Vípir* och af Brennu-njall *Húmr*. Man kan rätteligen omskrifva hafvet med benämningandet af guld och skepp. Ran säges vara Ägers maka. Deras döttrar äro nio: Hemingläsa, Dufva, Blodughadda, Hefring, Unn, Rönn, Bölja, Drömn, Kolga. — Ejnar Skulesson uppräknar namnen Hemingläsa, Unn, Dufva, Blodughadda, Kolga och Hefring. Valgård talar om Rönn, Ottar om Bölja, Orm om Drömn, Thorleif om *Bara*, Ejnar om *Lá*, Räf om *Fyll* och *Bothi* (blindskär), Ottar om *Breke*, Brage om *Våg*, Ejnar om *Sund* och om *Fjärd* samt Markus om *Sægr* (stock).

62. Hvilka äro *Eldens* namn? Eld och Bål såsom den kallas af Valgård, Glöd af Grane, *Falaska* af Atle samt *gim* och *os*: *Hyr* af Arnor, *Viti* (vårdkase),

gnista, af Ejnar, *Brim* af Valgård och *Leygr* af Halldor.

63. Dessa äro *timmarnes* (tidernas) namn: forntid kallas den, som var fordom: ålder, den, som för längre tid sedan varit: *år*, årstid, vinter, sommar, vår, höst, månad, vecka, dag, natt, morgon, afon, qväll, bittida, tidigt, sent, en gång, i förrgår, nyss, i går, i morgon, stund, tid. Dessa äro nattens namn i *Allvis'* sång:

Natt hon heter bland menniskor,
Men njóla i Hel,
Och bland Gudar hon *Grima* kallas,
Osorg kallad bland Jötnar,
Sömnfröjd, bland Alfer,
Bland dvergar *Drömmodren*.

Från dagjemningen kallas det höst ända till dess solen nedergår klockan tre: derefter varar vintren till en ny dagjemning: då kommer våren ända till flyttningstiden, hvarefter sommaren varar ända till den andra dagjemningen. Höstmånaden kallas den, som är närmast vintren: den första vintermånaden är slaktmånad, hvarefter komma: frostmånad, *hrut*-månad, *Thorre*, *Goe*, *En*-månad, såningstiden, äggtid och stäcktid, solmånad, *sel*-månad, höbergningen och skördemånaden.

64. Hvilka äro *menniskors* oomskrifna namn? Man kallas hvar och en för sig: det förnämsta och ädlaste namn på en man är *Kejsare*: dernäst *Konung* och derefter *Jarl*. Desse tre män äga ensamt alla dessa namn. En konung kallas *Gram* och *Enherrskar*, emedan han är ensamt rådande öfver sitt rike: *Fylker*, emedan han delar sin krigshär i fylken. *Ottar* kallar honom *Vise* och *Arnor Harre* eller *Herre*. En *Hertig* kallas *Jarl*: så kallas ock en *Konung*, emedan han förer sin här till strids. *Sighvater* kallar honom

Sinnjor eller Senjor: Markus, *Mildingr*: Hallvard, *Mæringr*: Thjodolf, *Landreki*, emedan han förer sina härrar ut i andra Konungars land och ur sitt eget.

En Konung är nämnd *Halfdan den gamle*, som varit den utmärktaste af alla konungar: han gjorde ett stort offer i midvintern, och blotade, på det att han skulle få lefva i sitt rike i trehundra år. Men han fick det Gudasvar, att han sjelf ej skulle lefva mera än en lång mansålder, men i hans ått skulle icke under 300 år finnas qvinna eller man af enskildt stånd. Han var en stor härförare och for mycket i härnad i österländerna. Der drap han i envig den Konung, som hette Sigtrygg. Der fick han ock en qvinna, som hette Alvig den Visa, Konung Emunds från Holmgården dotter. De hade aderton söner, af hvilka nio voro af ett gifte. Dessa hette så: Thengill, som kallas Man-thengill, den andre Räser, den tredje Gram, den fjerde Gylfe, den femte Hilmer, den sjette Jofur, den sjunde Tigge, den åttonde Skyle eller Skule, den nionde Harre eller Herre. Dessa nio bröder voro så utmärkte i härnad, att i alla historier hafva deras namn sedermera blifvit ansedde såsom hedersnamn, på samma sätt som Konunga- och Jarls-namn. De hade inga barn och föllo alla i strid.

Ännu hade Halfdan andra nio söner, som hette sålunda: Hellder, från hvilken Helldingar äro komne; den andre Nefver, från hvilken Neflungar härstamma: den tredje Öde, från hvilken Ödlingar härkommo: den fjerde Yngve, som var stamfader för Ynglingar: den femte Dag, för Döglingar: den sjette Brage, för Bragningar, hvaraf Halfdan den mildes ått härstammar: den sjunde

Budle, stamfader för Budlingar, hvarifrån Atle och Brynhild härstamma: den åttonde Lofthe, som var en stor härkonung och som all den stora här följde, hvilken kallas *Lofthar*: hans ättmän hafva blifvit kallade Lofthungar, hvarifrån Ejlime, Sigurd Fafnisbanes morfader, härstammade: den nionde Sigarr, från hvilken härstamma Siklingar, som äro Sigejrs ätt, hvilken var Völsungarnes frände och af den Sigars ätt, som hängde Hagbard. Af Helldinga-ätten härstammade Harald den rödskäggige, Halfdan Svartes morfader. Af Nessunga-ätten var Gjuke; af Ödlinga-ätten Kjarr samt af Ylfinga-ätten Erik den värtalige.

Följande äro ock utmärkta konunga-ätter: Ynglingar, som härstamma från Yngvar; Sköldungar från Sköld i Dannemark; Völsungar från Völsung i Frankland. Skelfver hette en konung, från hvilken Skelfvingar härstamma: desse utgöra en hel stam i Österländerna. De konungahusens namn, som nu blifvit omtalade, har man i skaldekonsten så nyttjat, att man användt dem, såsom hedersnamn.

65. Skalderne kallas *Greppar*, och det är äfven rätt att i skaldskap så kalla hvilken man som helst. *Reckar* (kämpar) kallades de män, som foljde Konung Halfve och enligt denna benämning hafva alla kämpar blifvit kallade härmän och är det rätt att så omskrifva alla män. *Lofthar* kunna ock i skaldskap män kallas, såsom förut är sagdt. *Skainar* blefvo de män kallade, som åtföljde konung Skate den milde: efter hans namn kallas hvar och en *Skate*, som är gifmild. *Bragnar* kallades de män, som foljde konung Brage den gamle: *Virthar*, de som afgöra råtegångsmål.

Landtvärnsmän kallas *Fyrdar*, *Firar* och vårdare. *Vikingar* och *Flotnar* kallas en skeppsbesättning. *Bejmar* hette de, som följde konung Bejmunne. *Gummar* eller *Gumar* heta folkanförare, likasom *Brudgume* är den förnämste i brudtåget. *Gotnar* hafva blifvit uppkallade efter konung Gote, af hvilken ock ön *Gottland* fått sitt namn. Denne Gote blef uppkallad efter Odens namn *Göter*. Således har ock egentligen *Götaland* och *Gottland* blifvit benämnde efter Odens namn och *Svithiod* efter *Svithir*, som är ett annat af Odens namn. På den tiden kallades allt det fasta land, som han ägde, *Reidgotåland*, men alla öarne kallades *Eygotaland*, Detta allt kallas nu *Danavälde* och *Sveavälde*. *Drängar* kallas alla sådane unge män, som ännu ej satt bo, utan söka förvärfva sig egodelar eller beröm; de kallas *Far-drängar*, som fara land emellan: de konunga-drängar, som tjena höfdingar: de drängar, som tjena rike män eller bönder. I allmänhet kallas alla hurtige och tillväxande män drängar. Följeslagare kallas *Seggir*, *Knir* och *Lidar*. Bönder kallas *Thegnar* och *Höldar*. De män, som söka förlika andra, kallas *Ljonar*. Män kallas äfven: *Kappar* (kämpar) *Kenpur*, *Garpar*, *Snillingar*, *Hreystimenn*, *Hardmenni*, *Avarmenni*, *Hetjur*. Följande namn äro motsatta desse: *Feg*, *vek*, *odjerf*, *stackare*, *blödig*, *usling*, *skreja*, *skjadr*, *vak*, *vam*, *leyra*, *steyma*, *teytha*, *dugga*, *dåse*, *dirocker*, *duselmenni*, *tiggare*, *auvird* och *träl*. En gifmild man kallas, *mildingr*, *mæringr*, *Skati*, *folkskati*, *guldskati*, *Mannbalder*, *Sælingr*, *Sælkeri*, *audkyfingr*, *rikmenni*, höfdingar. Emot dessa sättas följande namn: *hnauggeingr*, *glöggvingr* *mælingr*, *vesalingr*, *fenithingr*,

gjanflate. En vis man kallas Rådväldig. En ovis man kallas: *Fífl*, dåre, *gassi*, *ginningr*, *gourr*, *glop*, *snopen*, *tokig*, *oerr*, *odr*, *galen*. *Snyrtimadr*, *oflati*, *dräng*, *glæsímadr*, *stertimadr*, *prydimadr*. Han kallas ock *hraumni*, *skrapr*, *skrokkr*, *skeidklofi*, *flangi*, *slinni*, *fjösnir*, *slapr*, *drauttr*. Landifolk kallas *Lydr* eller *ljodr*. En trál kallas *kefser*, *thjonn*, *aunnungr*, *thirr*.

66. Man kallas hvar och en för sig: två kallas ett par: tre, *thorp*: fyra, sällskap: fem, flock: sex, *Sveit* (svit): sju, full besättning: åtta, en klunga: nio, förbund: tio, *dunn*: elfva, sändebud: tolf, ett dussin: tretton, *thyss* (trängsel): fjorton, en färd: femton, en sammankomst: sexton, *sela* (session): sjutton, socken: nog synas aderton fiender emot en; *neyti* heter det, när nitton sällskapa: *drótt* kallas tjugo män: en stam trettio: folk, fyratio: fylke, femtio: skock, sextio: *Saurvar*, sjuttio: *auld* (folk) åttio: en här kallas hundra.

67. Ännu finnas några benämningar, som man nyttjar framför männers namn: dessa kalla vi *vidkenningar*, *saukenningar* (epitheter) eller förnamn.

Det kallas *Vidkenningar* att nämna en sak med dess rätta namn och kalla den man, som man egentligen menar, dess egare: äfvenså att kalla honom denna nämnde sakens fader eller farfar: *ai* är den i tredje ledet. En son kallas ock *arfi*, *arfuni*, barn, *jód*, son och arfvinge. En broder kallas *blodi*, *barmi*, *hlyri* och *lifri*. En afkomling kallas *nepi* (nepos) ättling, *konr*, *kundr*, frände, ättestöd, *níðjungr*, *ættstuthill*, *ættbarmr*, släginge, *ættbogi*, afkomma, *afspringr*, *haufud-badmr*, *ofskaupt*. Mågar kallas *sifjungar* och *hleita-menn*. En vän kallas *rádunautr*, rådgifvare, samtalar, stallbroder, säll-

skapare, kamrat, trogen umgängesvän, *sessunautr*; *thopti* kallas en bolagsman. En ovän kallas fiende, motståndare, motpart, skadesman, baneman, *throngvir*, *saukqvir*, oförsonlig, *rúdr*. Dessa benämningar kalla vi *vidkenningar* och synes det äfven rätt, att omskrifva en man med benämningen af dess hemvist eller af något sådant skepp eller sådan egendom, som har något eget namn.

Vi kalla det *sannkenningar* att kalla t. ex. en man *Spekimann* (vis), tänkande, våktalig, rådsnäll, frikostig, tapper, omtänksam, *geiman*. Detta kalla vi *Förnamn*.

68. Dessa äro *Qvinnors* oomskrifna namn i skaldskap: *Vif*, brud och *fljód* heta de qvinnor, som äro gifna åt män. *Sprund* och *svanne* heta de qvinnor, som äro mycket stolta och granna; *snotir*, de som äro qvicka; *drosir*, de som äro tystlåtna; *svarri* och *svarkr*, de som äro högmodiga; *ristill* kallas en qvinna, som är mycket myndig; *rýgr*, den som är utmärkt rik; *feima*, den som är blygsam, såsom de unga mör eller qvinnor, hvilka icke äro djerfva; *sata* heter den qvinna, hvars man rest ur landet; *hæll* den, hvars man blifvit dräpt; *enka* den, hvars man är sotsdöd. Mö kallas först hvarje qvinna; men när hon blifvit gammal, kallas hon käring. Äfven finnas qvinnonamn i ond bemärkelse, hvilka man kan finna i skaldeqväden, fastän de ej här anföras. De qvinnor kallas *eljur*, som endast äga en man; *Snor* kallas en sonhustru och svära hennes moder. En mor i andra ledet kallas Mormor och i tredje *Edda*: en mor kallas *eida*. En dotter eller barn kallas *jód*; en syster, *dis* och *joddis*. En hustru kallas ock sängvän, husbondens sällskap och samtalerska. Detta kallas *Vidrkenning*.

69. Menniskans *Hufvud* skall man benämna: *halsens* besvär eller *borda*, *hjelms*, *hatts*, *hjernans*, *hårets* och *ögonbrynens*, *hufvudsvålens*, *öronens*, *ögonens* och *munns* land, samt *Heimdalls* *svärd*: man kan äfven nämna hvilket *svärds*namn som helst och supplerera omskrifningen med *Heimdalls* namn. *Hufvudets* omskrifna namn äro: *hufvudskål*, *hjerna*, *hjannr*, *kollr* (kullen). *Ögonen* heta: *syn*, *lit* eller *vedrlit*, *aurmjot*: man kan omskrifva dem med att kalla dem *ögonlockens* och *ögonbrynens*, *pannans* eller *ännets* *sol* eller *måne*, *skold*, *glas*, *ädelsten* eller *sten*. *Öronen* kallas *hlustir* (lyssnande) och *heyrn* (hörsel); man kan omskrifva dem så, att man kallar dem *hörselns* land, *mun*, *lopp*, *syn* eller *öga*, om man vill bruka nyskapade ord. *Munnen* skall man så omskrifva, att man kallar den *tungans*, *tandens*, *ordens*, *gomens* och *läpparnes* land eller *hus*, eller *dylikt*; och, om man vill nytja nyskapade ord, kan man kalla *munnen* ett *skepp*, *läpparne* dess *bord* och *tungan* dess *roder* eller *styre*. *Tänderna* kallas *stundom* *ordens*, *munns*, och *tungans* *sten* eller *skär*. *Tungan* kallas ofta *talets* eller *munns* *svärd*. *Skägget* heter den *kant*, *hår* eller *kanpr*, som finnes på *läpparne*. *Håret* kallas *lå* och *haddr* det en *qvinna* *hafver*: *hår* heter äfven *skopt*: *hår* kan man så omskrifva, att man med benämningen af någon *skog* förenar namnet på någons *hufvudskål*, *hjerna* eller något *hufvud*: *skägg* kan omskrifvas genom att kalla det *hakans*, *kindens* eller *strupens* *hår*.

70. *Hjerta* heter *negg*. Man kan också kalla det *korn* eller *sten* eller *äpple* eller *nöt*, *bezoar-sten* (*mýll*) eller *dylikt*, och supplerera omskrifningen med *bröst* el-

ler hug. Man kan ock kalla det hugens hus eller land eller berg. *Brüst* skall man omskrifva med att kalla det hjertats, andans och lefrens hus, gård eller skepp själskrafternas, hugens och viljans land. *Hugen* kallas mod, kärlek, kärlighet, älskog, vilja och åtrå. *Hugen* skall man omskrifva med att kalla den trollqvinnornas vind och är det rätt att nämna hvilken trollqvinnas man vill, äfvensom att nämna Jötnar och kalla hugen deras hustrurs, mödrars eller döttrars vind. Dessa benämningar utgöra en egen klass. *Hugen* kallas ock sinne, tycke, själskraft, själsstyrka, lust, minne, vett, tänkesätt, lynne och trohet. Äfvenså kallas hugen vrede, fiendskap, ilska, grymhet, olycka, sorg, grämelse, ondt lynne, trätgirighet, lösaktighet, otrohet, modlöshet, fingsinhet, *gesni*, obetänksamhet och envishet.

71. *Handen* må kallas *mund*, arm, *lam* och *ram*. På armen finnas: armboge, armläggen, ulfleden, leden, finger, grep, handen, nagel, fingerspets, *jadar* och *qvickva*. *Handen* kan kallas vapnens och sköldarnes jord, axelns och armens träd, handlofvens, handens och gullringarnes jord: man kan äfven kalla den axelns, falkens och hökens fot eller med andra fågelnamn supplera omskrifningen, ehuru detta är mindre brukadt. Äfven kan armen kallas bågbararn. *Foten* må man kalla fotsålan, vristens och lästens träd eller dylikt: vägens, gångens eller fjätens spets: äfvenså kan man kalla foten dessas träd eller stöd. Benet kan omskrifvas med benämmandet af skida, sko eller byxor. På benet finnas låret, knäet, vaden, benet, läggen, vristen, *jarki* (den yttre delen af foten), fotsålan och tån. Man kan

kan omskrifva benet derigenom, att man kallar det alla dessa tings träd, mast eller rå.

72. *Tal* kallas ord, ordspråk, snillrikhet, samtal, saga, kif, trätä; sång, trolldång, qvåde; prat, *bivä*, *hjalld*, *hjal*, *sqval*, sorl, *thjarka*, gyss, *thrapt*, *skalp*, *hol*; snack: näsvishet, ljudaskaude, skämt; *afgelja*. *Rösten* kallas *hljómr*, *rómr*, *omuá*, *thytr*; *gaull*, *gnyr*, *glymr*; *thrymr*; *rymr*, *brak*, *svipr*; *svipun*, gång. Alla dessa ord skall man nyttja vid omskrifning af strid och supplera omskrifningen med namn på svärd, andra vapen eller sköldar.

73. *Vett* heter vishet, råd, förstånd, minne; tanke, klokhet, talevishet, långsynthet, skaldvishet, ordvishet och anseende. Så kallas ock illfundighet, försåt, lömskhet, opålitlighet och vrede.

74. *Läte* är af två slag: *läte* kallas rösten, *läte* kallas ock sättet att vara. *Reidt* kallas både, när en man är illa till mods och en skepps- eller häst-rustning. *Fär* betyder både vrede och ett skepp. Sådana uttryck har man mycket nyttjat för att dölja meningen och kallas det vanligtvis *ofljöst*. *Lid* (led) kallas på en människa der benen mötas; *lid* heter ett skepp, *lid* en krigshär; *lid* kallas ock det, när en man tillför en annan sin hjälp; *lid* kallas ock öl. *Hlid* kallas öppningen på en gärdesgård; äfvenså en oxe och en bakke. Dessa namn bör man i skaldskap nyttja så dunkelt, att det blir svårt att förstå, i händelse

man menar något annat, än de föregående versarne tyckas tillkännagifva. På samma sätt finnas många andra namn, af hvilka hvarje har många betydelser.

Namn - Register.

A

Adam 1.
Adils 136—138.
Afrika 4, 5.
Afrikaner 3.
Ai 25.
Akilles 87, 88.
Ala 83.
Ale 36, 98, 122, 136, 157.
Alexander 88.
Alt 25.
Alfer 74, 91, 151, 153.
Alfslägt 27.
Althem 28.
Allfader 15, 21, 24, 25, 30, 31, 37.
39, 42, 46, 91, 92.
Allsvider 22, 130.
Allvis 151, 153.
Althjof 25.
Amlode 115.
Amsvartner 39.
Anar 21.
Andlung 29.
Andvare 25, 123, 124, 127, 128.
Andhrimner 45.
Annan 10.
Argulus 7.
Arfuni 151.
Arkipelagen 6.
Arvaker 22, 150.
Arnor Jarlaskald 91, 114.
Asar 12—14, 25, 30—41, 48—51.
55, 59, 65—71, 74, 76, 78, 79.
81—86, 88, 91, 94, 97—101, 110.
113, 117, 118—120, 122—124.
Asaätten 13, 21, 27.
Asiamän (*Asar*) 11, 12, 87.
Asien 5, 9.
Asgård 13, 15, 21, 24, 67, 69, 76.
79, 80, 81, 86, 88, 95, 99, 117, 120.
Asa-Thor 21, 31, 53, 59, 60, 78, 100.
Asabron 26.
Asgrim 116.
Ask 20.
Aslög 151.
Assyrier 4, 6.
Asynjor 30, 34, 41—43, 79, 110.
117, 118.
Atle 127—129, 155.
Atrider 31.
Augustus 132.

B

Baal 4.
Babylon 4.
Balder 11, 26, 32, 33, 37, 65—69.
76, 81, 96, 98, 103, 110.
Batur 25.
Baleig, 31.
Bara 115.
Bedvegg 10.
Bejgud 157.
Beljo 44, 45, 75, 96, 103, 150.
Beldegg 11.
Bergelmer 19.
Bestla 18, 93.
Bergeseätten 43, 48, 50, 68, 94.
Bieks 130.
Billide 15.
Billinde 15, 31.
Bifurr 25.
Bil 22, 43.
Bileig 31.
Bileist 37, 74, 98.
Bilskirner 31, 32, 95.
Bjaf 10.
Bjar 10.
Bjarkamal 139.
Blodughadda 115, 152.
Bódn 83, 85, 94.
Brage (*Guden*) 35, 79, 82, 84, 91—93.
97, 99, 104, 110, 118.
Brage (*Skalden*) 13, 48, 95, 114, 119.
145, 148, 152.
Brand 11.
Bejdablick 28, 33.
Brimer 75, 87.
Brising, 42, 97, 98, 110, 112.
Brock 119, 120.
Brunnåker, 112.
Brynhild 126—128, 155.
Budle 127, 128.
Bure 18, 93, 155.
Buseyra 96.
Byrger 22.
Båge-Asen 98.
Bäf-röst 23, 26, 28, 56, 43, 73.
Bödvar Bjarko 157.
Böge 84, 85.
Bölja 115, 152.
Böll 47.
Bölthorn 18.
Bolverk 31, 84, 85.

Bömbört 25.
 Bör 18. 19. 20. 93.
 Bördornas Gud. 92.

Cerberus 7.
 Cespeth 10.

Chaldeer 6.
 Cham 3.

Dag 21. 114.
 Dag Halld. S. 154.
 Dain (*dverg*) 25.
 Dain (*hjørn*) 27.
 Dainsleif 143.
 Danmark 11—13. 153. 147. 155.
 Dardanus 8.
 Dolgthvare 25.
 Dore 25.
 Drome 38.
 Dræp-Guden 97.
 Dræmn 152.
 Dröpnar (*dverg*) 25.
 Dröpnar (*ring*) 68. 69. 96. 117. 120. 139.
 Dröslæ 159.
 Duf 25.
 Dufva 115. 152.
 Dunejer 27.
 Durathror 27.
 Duren 24.
 Dvalen (*dverg*) 25. 27. 94. 150.
 Dvalen (*hjørn*) 27.
 Döglingar 154.

Egill 94. 155.
 Ejer 41.
 Eigill Skallagrimsson 93. 96. 116.
 Eigtaland 150.
 Ejzenskalde 25.
 Eilme 125.
 Eilif Gudrunsson 94. 95. 106.
 Einar Skulesson 115. 122. 136. 140.
 Einar Skålaglamm 93. 94. 152.
 Eisten Valdason 95.
 Eivind Skaldaspiller 92. 94. 95. 114.
 122. 138. 145.
 Eken (*d*) 47.
 Ekthyrner 46.
 Eldr 118.
 Eldhrimmer 45.
 Elenus 88.
 Ellvægor 17. 102.

Eljudner 38.
 Elle 60. 61.
 Embla 20.
 Endride 103.
 Eneas 5. 88.
 England 12. 146.
 Enhærjare 43. 45—47. 73. 75. 93.
 Eriksmal 95.
 Erp 130. 151.
 Europa 5. 9. 10.
 Eva 1.

Fafner 123—129. 139. 151.
 Fak 159.
 Fake 159.
 Fal 25.
 Falhofner 26. 150.
 Farbøte 37. 98. 99. 111.
 Farmagud 30.
 Farmatyr 31. 91. 92.
 Fenja 152. 133.
 Fenrisulfven 55. 37—40. 72—74. 76. 88. 97.
 Fensal 41. 65. 110.
 Fider 25.
 Filo 25.
 Fimafeng 118.
 Fimbul (*-thul*) 16. 47.
 Fimbulvinter 71.
 Finnsleif 157.
 Fjalar 85.
 Fjarleif 10.
 Fjelsvider 31.
 Fjöllner. (*Oden*) 31.
 Fjöllner (*Sr. Kon.*) 152.
 Fjörgvin 21.
 Fjörgyn 110.
 Fjörm 16. 47.
 Fjörsvartner 151.
 Folkvang 34.
 Fornjót 115.
 Forsete 37. 79. 99.
 Frananger 70.
 Franken 11.
 Fankland 155.
 Freovit 11.
 Freke 45. 46.
 Frej 34. 39. 43—45. 50. 67. 75. 79.
 80. 96. 97. 110. 118. 120. 121. 122.
 Freja 34. 41. 48. 49. 67. 79. 81. 96.
 97. 99. 110. 117. 118. 121.
 Frejor 34.
 Fridleif 10. 11. 152. 153.

Frigida 10.
 Frigia (*Frygiana*) 9. 88.
 Frigg 9. 10. 21. 50. 41. 42. 65. 66.
 67. 69. 75. 79. 92. 96. 98. 105.
 110. 114. 118.
 Frjodigar 11.
 Frode 11. 152—156.
 Froste 25.
 Fulla 41. 69. 79. 110. 117. 122.
 Fyrisvall 117. 158.
 Fällande svek 38.
 Förtärande sorg 58.
G
 Galar 83.
 Gandalf 25.
 Gandvik 107.
 Gang 82.
 Ganglero 14—16. 18—20. 22. 23.
 25—29. 31—35. 41. 44—48. 50.
 51. 62. 69. 71. 75—78.
 Gangrader 30.
 Gardrofiya 43.
 Garm 48. 75.
 Gave 11.
 Gefjon (*Gefjun*) 15. 41. 79. 118.
 Gefn 41. 122.
 Gejrahöd 43.
 Gejrröd 50. 95. 98. 104—107. 109. 110.
 Gejervimul 47.
 Gelja 40.
 Gennar 25.
 Gerd 45. 79. 110.
 Gere 45. 46.
 Gevis 11.
 Gilling 83. 94.
 Gils 26. 150.
 Gimle 15. 29. 75.
 Ginnungagap 16. 17. 19. 25. 151.
 Gipul 47.
 Gjall 68.
 Gjalp 95. 106. 107.
 Gjallarhornet 25. 36. 75.
 Gjallarbron 68.
 Gjuko 127. 131. 153.
 Gjöll 40.
 Glad 26. 151.
 Gladshem 24.
 Glaser 117. 119. 159.
 Glapsvider 31.
 Gleipner-35. 59.
 Glen 22.

Gler 26. 150.
 Glora 10.
 Glitner 28. 37.
 Glum Gejrason 92. 94.
 Gna 42. 43.
 Gnipagrättau 75.
 Gnitheden 125. 126. 126.
 Gedskonungen 98.
 Goe 153.
 Goen 27. 157.
 Gotland 132.
 Gottland 156.
 Grad 47.
 Grafvitner 27. 159. 151.
 Gram 125. 127. 128. 154.
 Grane 126. 127. 159. 150.
 Grekeland 6.
 Grekerne 7. 9.
 Greip 106.
 Grid 105—107.
 Grimer 30.
 Grimhild 127.
 Grimner 31. 94.
 Grinnismal 31. 43. 47.
 Groa 102.
 Grotte 132. 134.
 Grottesängen 132. 134.
 Grjotunagård 100. 105.
 Gräte-Guden 96.
 Gräbak 27. 151.
 Gråskinn 27.
 Gudny 127.
 Gudrun 96. 127. 128. 129.
 Gudolf 10.
 Gagner 75. 119. 120.
 Guldaxe 99. 102. 150.
 Guldtopp 26. 36. 68. 97. 150.
 Gundra 16. 47.
 Gunlöd 84. 85. 95. 110. 114.
 Gunn 43.
 Gunnar 127—130. 150.
 Guttorm 127. 128. 134.
 Gylfe 11. 13. 14. 144.
 Gyller 26. 150.
 Gyllentanne 56.
 Gyllenborste 67. 96. 97.
 Gymer 43. 115. 152.
 Göll (♂) 16.
 Göll (gr.) 43.
 Gömul 47.
 Göpul 47.

Göndul 92. 141.

Götatyr 92.

Göter (*Oden*) 31.**H**abrok 48.

Hagbard 155.

Hake 150.

Hakon 122.

Halegiatal 12.

Halt 116. 155.

Haldan svarte 155.

Haldan gamle (*K.*) 154.

Halfred Vandrädaskald 141. 142.

Hallfröd 92. 114.

Hallarsten 140.

Hallenskide 36.

Hallvard 114. 144. 154.

Halogaland 139.

Hamder 96. 130. 131. 142.

Hamskerper 43.

Hangagud 30. 92.

Hangatyr 91. 92. 142.

Hapta Gud 30.

Har 15. 16. 18—20. 22. 23. 26—

29. 31. 35. 39. 41. 45—48. 50.

51. 63. 65. 69. 71. 76.

Harre 154.

Harald rödskägg 155.

Harbard 31.

Hate 22.

Havard halte 92.

Hefring 115. 152.

Heimdall 35. 56. 68. 73 74. 79. 97.

98. 99. 159.

Hejdrun 46.

Hejmer 131.

Hel 16. 37. 67—69. 75. 75. 76. 96.

98. 151. 155.

Helblinde(*Oden*) 51. (*Lokes bror*) 37. 98.

Helder 154.

Heldingar 154. 155.

Hektor 8. 78. 87. 88.

Hengest 11.

Henredo 10.

Hepte 25.

Heremod 10.

Herfjötter 43.

Herkules 7.

Herikon 8.

Hermod 67—69. 92.

Herran (*Herjan*) 15. 30.

Hertejt 31.

Hertyr 93.

Hild 45.

Hild (*Brynhild*) 126. 127.

Hildegallt 137.

Hildisvin 137.

Hilmer 154.

Himubjörg 28. 36.

Himinbrjoter 63. 151.

Himingläfa 115. 152.

Hindafjällen 127.

Hjalmder 150.

Hjalprek 125.

Hjalte den hugfulle 137.

Hjadvingaeld 142.

Hjadningaväder 142.

Hjarrande 142.

Hjedin 142. 143.

Hjelmbara 30.

Hjuka 22.

Hjördis 125.

Hler 79. 115. 152.

Hlin (*Hlyn*) 42. 75. 79.

Hlymdalarne 131.

Hlökk 43. 141. 142.

Hnikar 15. 31.

Hnikud 15. 31.

Huoss 41. 110. 122.

Hoddmimersholt 77.

Hofvarpner 42. 43.

Holmgården 154.

Hornklofe 141. 144. 152.

Hrafn (*Hætt*) 150.

Hred 16.

Hrimfaxe 21. 151.

Hrimthursar 16—19. 25. 26. 32. 48.

68. 73. 121.

Hrist 43.

Hroptatyr 51. 92. 93.

Hrymer 72—74.

Hräsvalg 29.

Hrönn (*d*) 47.Hrönn (*Agers dotter*) 115. 152.

Huge 57. 61.

Hugen 46. 151. 152.

Hunger 38.

Husdräpa 96. 97.

Hvergelmer 16. 25. 27. 47. 76.

Hvitserk den vate 137.

Hymr 63. 64. 88.

Hyrrocken 67. 96.

Häfer 151.

Hängekäst 96.

Härlader 46.

Höder 36. 66. 76. 96. 98.
 Högne (*Gjukes Son*) 127—130.
 Högne (*Konung*) 142. 143. 150.
 Hölge 139.
 Hölgye 150.
 Hörn 41.
 Höst-långa 103. 110.

Idavallen 24.
 Ide 82. 134.
 Idun 35. 79. 80. 81. 97. 98. 110.
 112. 113. 118.
 Ilus 8.
 Inge 25.
 Isarnkol 22.
 Italien 8.
 Itermann 10.
 Ivalde 10. 97. 119.

Jafnhar 15—17. 19. 25. 31. 34.
 Jagt-Asen 98.
 Jalg (*Falk*) 15. 31.
 Jalangers hed 132.
 Japheth 3.
 Jat 10.
 Jernhandskar (*Thors*) 32.
 Jernsaxa 102. 110.
 Jernskogen 23.
 Jernskon 97.
 Jernvid 23.
 Jernvidjor 23.
 Jerusalem 146.
 Jonaker 130.
 Jord 21. 43. 92. 95. 114.
 Jormundgand 37. 74. 98. 153.
 Joruvallen 25.
 Jormuntek 130. 131.
 Judalandet 145.
 Jupiter 7. 8.
 Jätteqvinnor 16. 22. 23. 75. 95. 108.
 Jötenhem 21. 24. 37. 49. 50. 53.
 67. 74. 81. 99. 100. 102. 112.
 Jötnar (*Fästar*) 17. 23. 29. 49. 50.
 82. 94. 98. 100. 106—108. 117.
 122. 151. 153.

Kejla 96.
 Kerlög 26.
 Kjalur 31. 96.
 Kjallande 96.

Kolja 152.
 Kolle 114.
 Kormack 92. 93. 148.
 Kreta 6—8.
 Kretenser 6.
 Krigs-Guden 93.
 Kyrr 181.
 Körmt 26.

Laomedon 8.
 Ledre 135. 136.
 Leiken 95.
 Leipter 16.
 Lerad 46.
 Lessö 79.
 Lidskjalf 21. 28. 43. 70. 93.
 Lif 77.
 Lifthraser 77.
 Linn 151.
 Lit 25. 67. 96.
 Ljusalter 28. 29.
 Lode 96.
 Lodyn 75.
 Lof 42.
 Loft 42.
 Loftar 155.
 Lofthe 155.
 Loge 56. 57. 61.
 Loke 30. 37. 41. 48. 49. 50. 51. 53. 56.
 57. 61. 65. 66. 69. 70. 71. 73. 74.
 78. 79. 80—82. 97. 98. 104—107.
 111—113. 118—124. 127.
 Loft 37.
 Lora 10. 95.
 Loricus 9. 10.
 Loride 10.
 Lovar 25.
 Lungar 150.
 Lyngve 39.
 Långfot 98.
 Låding 38.
 Löfo 37. 65. 69. 98. 119.

Macedonier 6.
 Magne 76. 77. 88. 95. 102.
 Magi 10.
 Manthengill 154.
 Mardöll 41. 139.
 Mare 150.
 Markus 114. 154.

Medelhafvet 5.
 Meile 103. 111. 114.
 Meklagård 145.
 Menja 132. 133.
 Mennon 9.
 Midgård 20—22. 48. 63. 95.
 Midgårdssormen 37. 62. 64. 72. 73.
 74. 76. 87. 88. 95. 106.
 Mimer 25. 26. 73. 74. 93. 94.
 Mist 43.
 Mistelten 66. 98.
 Mjödsoegner 24.
 Mjödviñer 25.
 Mjöllner 32. 56. 52. 54. 67. 76. 77.
 95. 101. 103. 104. 120. 121.
 Mode (*Thors Son*) 76. 77. 88. 95.
 Mode 10.
 Modgvan 68.
 Möenn 27.
 Mor 150.
 Mundellfare 22. 115.
 Munen 46. 151. 152.
 Munon 9.
 Muspell (*man*) 22. 45. 50. 73. 74.
 Mútapell (*verld*) 16. 17.
 Muspelheim 17. 19. 22.
 Mýsing 132. 133.
 Måne 22.
 Månegarin 23.
 Målaren 17.
 Möckurkalfe 101.
 Mörkalfes 28.
Nad 151.
 Nadre 151.
 Nagellare 21. 50. 72. 74.
 Nain 25.
 Nal 37. 98.
 Nanna 37. 67. 79. 96. 110.
 Nar 25.
 Nate 37. 71. 98.
 Nefve 37. 71.
 Natt 21. 114.
 Nefve 154.
 Neflungar (*Nifl.*) 154.
 Nep. 37. 67.
 Neptunus 7.
 Nidafjällen 76.
 Nide 25.
 Nidöl 74.
 Nidhögg 25. 27. 76. 151.

Niflungar 127. 129. 130. 139.
 Nifelhel 16. 50.
 Nifelheim 17. 25. 37. 38.
 Nikar 15.
 Nikuz 15.
 Niping 25.
 Nitberg 84. 94.
 Njörd 8. 33. 43. 79. 82. 96. 97. 110.
 118. 122.
 Njörn 112.
 Noach 1.
 Noatun 33. 82.
 Nordsetedråpa 115.
 Nordre 19. 25. 113.
 Nöre (*dr.*) 25.
 Norrige 12. 137. 142.
 Nornor 26. 27. 43. 117.
 Nyé 25.
 Nyr 25.
 Nyrad 25.
 Nyt 47.
 Nönn 47.
 Nörve (*Nerve*) 21.
 Nöt (*d*) 47.

Od 41. 50. 110. 122.
 Oden 6. 9. 10—12. 18. 21. 26. 28. 30.
 34. 41. 43. 45—48. 66—69. 73—75.
 79. 84. 85. 86. 88. 91—100. 102.
 104. 106—109. 111. 114. 118—124.
 141. 142. 148. 150. 156.
 Ödrärer 83—85. 94.
 Ofner 27. 151.
 Oglö 92.
 Omn 25.
 Omé 15. 31.
 Onar 25. 114.
 Öre 25.
 Örkenöarne 142.
 Örm Barðs skald 114. 115. 140.
 Örm Stenthors Son 94. 116. 148.
 Oske 15. 31.
 Ottar Svarte 140. 149. 152. 153.
 Otterboten (*Uterb.*) 117. 122. 123.
 139.

Pirrus 88.

Pluto 7.

Pompejus 9.

Priamus 6—9. 87.

Qvaser 70. 83. 84. 94.

Radgrid 43.

Radsvider 25.

Ramn (håv) 137.

Ragnaröcker 35. 41. 71. 87. 88. 143.

Ran 115. 118. 152.

Randgrid 43.

Randver 130.

Ratatösk 27.

Rate 85.

Reck 25.

Refill 125.

Regin 123. 125. 126. 128.

Reginleif 43.

Rejdartyr 91.

Reidgotaland 11. 156.

Rejdmär 123—125.

Rekin 151.

Rhenfloden 129. 139.

Rimdal 115.

Rimfaxe 151.

Rind 36. 43. 98. 110. 114. 117.

Ringhorn 67. 96.

Rikedoms-Guden 96.

Ritta 11.

Rode 142.

Roddrus 88.

Rolf Krake 136—138.

Rom 9.

Romare 9.

Rota 43.

Rotte 125.

Rugner 95. 99. 100. 101. 102. 103.

104. 134. 141. 142.

Räf (skald) 92. 94. 115. 152.

Räser 154.

Röd 151.

Röska 52. 53. 95.

Sader 31.

Saga 41.

Sanngetall 31.

Saturnus 6. 8.

Saxer 137.

Sexland 11. 12.

Sejdmän 17.

Sekten 47.

Seland 12.

Sen 3.

Sesarymner 43. 110.

Siare 17.

Siarr 25.

Sibylla 10.

Sidhötter 31.

Sidskugg 31.

Sif 10. 36. 95. 98. 99. 110. 114.

117—119. 120. 159.

Sigurd Rafnersbane 125—129. 131. 150. 155.

Sigmund Sigurds Son 127. 128.

Sigmund Völsungs Son 125. 131.

Sigarr 11. 155.

Sigfader 51.

Sigge 11.

Sigojer 155.

Sigtuna 12.

Sigyn 37. 71. 79. 98.

Sigtrygg 154.

Sigtyr 91. 92. 119.

Siltopp 26. 150.

Siklingar 155.

Simul 22.

Sinear 3.

Siner 26. 150.

Sindler 97.

Sindre 76. 119.

Sinfjötla 151.

Sjafne 42.

Sjöfn 42.

Skade 33. 71. 81. 82. 96. 99. 118.

Skafid 25.

Skaldskap 82—86. 91—94.

Skato 151.

Skeltvir 155—ingar 155.

Skeggjöld 43.

Skejdbrimor 26. 150.

Skenfaxe 11. 151.

Skidbladner 48. 50. 51. 96. 97. 119. 123.

Skid-Asen 98.
 Skid-Gudinnan 54.
 Skilfving 21.
 Skirver 25.
 Skirner 39. 44. 75.
 Skjalldun 10.
 Skrymer 53—55.
 Skuld 26. 43.
 Skule Halfdans Son 154.
 Skule Thorstens Son 115. 122. 139.
 152.
 Skyle 154.
 Skäfad 150.
 Skäggbrage 97.
 Skögn 42. 92.
 Sköld 10. 11. 152. 155.
 Sköld-Asen 98.
 Sköldungar 11. 152. 155. 155.
 Skön 22.
 Sled 16.
 Sleipner 26. 48. 67. 98. 99. 150.
 Slidrugtanne 67. 97.
 Slugner 138. 150.
 Snotra 42.
 Snäbjörn 115.
 Sol 22. 43.
 Són 83—85. 94.
 Sote 150.
 Starkud 95.
 Starkhets-Bältet 32. 95.
 Sten Herdis'son 114. 140.
 Stenar 140.
 Stenthor 93.
 Stufe 150.
 Surter 16. 29. 75—77. 88.
 Suttung 85—86. 94.
 Svadelföre 48—50.
 Svanhild 130.
 Svafner 27. 151.
 Svarinsbög 25.
 Svartalhem 59. 123.
 Svartalfer 119.
 Svarthöfde 17.
 Svanor 28.
 Svasad 30. 116.
 Svasligt 30.
 Svear 130.
 Svearike (Sverige) 11—13. 134. 137.
 147.
 Svebdegg 11.
 Sveinn 115. 116.
 Sviagris 137. 138.

Svidorr 13.
 Svidrer 15. 31.
 Svidurr 31.
 Svipall 31.
 Svipdag 11. 137.
 Svithor 156.
 Svithjod 108. 156.
 Sviver 96.
 Svält 58.
 Svöll 16. 47.
 Svölner 103.
 Sylg 16.
 Syn 42.
 Syr 41.
 Säg 22.
 Säming 12.
 Södre 19. 25. 113.
 Sökvabäck 41.
 Sörle 130. 131. 142.

Tanngjoster 32.
 Tanngriser 32.
 Thengill 154.
 Theck 25. 31.
 Thecker 51.
 Thjalfe 52. 55. 57. 61. 95. 101. 103.
 Thjasse 33. 80—82. 110. 111. 113. 134.
 Thjoda 125.
 Thjodnuma 47.
 Thjodolf den Hvinske 14. 92. 103.
 110. 114. 115. 138. 145. 147. 151.
 152. 154.
 Thorleif 139. 140.
 Thor 7. 26. 31. 32. 36. 43. 49. 50—
 56. 58—60. 62—67. 70. 71. 73. 74.
 77—79. 88. 91. 93. 95. 98—121.
 Thorbjörn 96.
 Thord Möraskald 140.
 Thord Kolbensson 148.
 Thorgerd Hølgabrud 139.
 Thorgrims Thula 151.
 Thorre 153.
 Thorolf 93.
 Thorsdräpa 106.
 Thorvald Blandaskald 93. 140.
 Thrivalde 95.
 Thracien 9. 10.
 Thridje 15—17. 19. 30. 51. 51. 92.
 Throinn 35.
 Thrór (d) 25. (Oden) 31.

Thrudhem 10.
 Thrudvang 31, 61, 102.
 Thruder 95, 109, 110.
 Thrymhem 33.
 Thuder 51.
 Thul 16, 47.
 Thunder 31, 94, 95.
 Thursar 109.
 Thvite 40.
 Thyn 47.
 Thöck 69.
 Thöll 47.
 Tigge 154.
 Tind 142.
 Tjaldare 150.
 Troau 9.
 Troja 5, 12, 21, 78, 87, 88.
 Trojaner 9.
 Tros 8.
 Turkar 12, 78, 87.
 Turkland 5, 10.
 Twinsot 38.
 Tyr 34, 40, 74, 79, 91, 97, 118.
 Tyrkland 146.

U

der 31.
 Ulf Uggeßson 92—97, 99, 141, 148, 149.
 Ulflæden 35.
 Ulfven (*Fear. u.*) 38—40, 72, 74, 77, 93, 97.
 Uller 36, 79, 95, 98, 105, 109, 110, 141.
 Ulysses 78.
 Unu 115, 152.
 Upsala 137.
 Urd 26, 28.
 Utgård 55.
 Utgårdar-Loke 55—60, 62, 64.

V

afad 51.
 Vaker 31.
 Valaskjalf 28.
 Vale (*dv.*) 25, (*Odens Son*) 36, 42, — (*Lokes Son*) 71, 76, 77, 79, 98.
 Valer 150.
 Valfader 26, 30.
 Valfisk-Guden 26.

Val-Gudar 16.
 Valgöter 93.
 Valkyrjor 43, 67, 93, 117, 126, 141.
 Valhall 14, 30, 34, 45—48, 66, 92, 93, 99, 100.
 Vaner 35, 42, 82, 96.
 Vanadis 42, 110.
 Vana-Gudinnar 110.
 Vanahem 53.
 Vanargand 98.
 Vartare 122.
 Vasad 50.
 Ve 18.
 Veggdegg 11.
 Veggvinu 47.
 Venus 8.
 Verdandi 26.
 Verer 11.
 Verslagen 91.
 Vestfal 11.
 Vesten 150.
 Vestre 19, 25, 113.
 Veturlide 95.
 Vidarr 36, 74—77, 79, 97, 105, 112.
 Vid 16, 47.
 Vidblain 29.
 Vidblinde 140.
 Vider 94, 148.
 Vidfinn 22.
 Viggymner Vimrarvads 95.
 Vidolf 17.
 Vidrer 15, 95, 144.
 Vidur 88, 94.
 Vidsete 137.
 Viga-Glum 92, 144, 152.
 Vigg 150.
 Vigrd 73, 75.
 Vile 18.
 Viler 93.
 Vilmejd 17.
 Vimer 95, 106.
 Vindlone 30.
 Vindalf 25.
 Vindsval 30, 116.
 Vingener 10.
 Vingethor 10.
 Vingolf 15, 24, 30.
 Vinguer 77, 95.
 Vinä 47.
 Virver 25.
 Viter 25.
 Vitergils 11.

Vitill 130.
 Voden 10.
 Volukron 87.
 Vädersölner 27.
 Vögg 136.
 Völsungasläkten 11. 125—132. 155.
 Völusten 94.
 Völuspá 16. 17. 30. 33. 24. 26. 29.
 30. 72. 74.
 Vör 42.
 Vötu 137.

Y
 Ygg 93. 148.
 Yggdrásl 25. 27. 28. 48. 73 74.
 Ylg 16.
 Ymer 17—20. 24. 113—115.
 Yngvar 155.
 Yngve (*Odens Son*) 12. 113.
 Yngve (*Half ans Son*) 154.
 Ynglingar fr. Y. O. S. 12.
 Ynglingar fr. Y. H. S. 154.
 Ynglingar fr. Yngvar 155.
 Yrsa 135—138.
 Yvigg 11.

Z
 Zoroaster 4. 6.

Ä
 Äk-Thor 31. 32. 33. 56. 78. 87. 89.
 Ärsvestens Gud 96.

Ä
 Äger 79. 82. 84. 91. 99. 104. 116.
 115. 117. 118. 125. 152.

Ö
 Öd 21. 114.
 Ödhumla 18.
 Ödle 154.
 Ödlingar 154.
 Öflingbarde 95.
 Ölvalde 82.
 Ölver hnufo 95.
 Ömnighets-Guden 96.
 Örboda 43.
 Örgelmer 17.
 Örmt. 26.
 Örner 133.
 Örnefjärden 135.
 Örvandel 102.
 Örvang 25.
 Östre 19. 25. 113. 114.

Rätselser:

Sid.	rad.	5	sär: dem	läs: henne
—	23	—	1 — Jernvid der	— Jernvid; der
—	—	—	11 — Menniskos	— Menniskors
—	27	—	6 — ursprung	— ursprung
—	28	—	14 — stammar	— stammar
—	29	—	23 — heter	— heter
—	32	—	2 — Grimmismal	— Grimmismal
—	—	—	8 — störsa	— största
—	37	—	18 — Nares eller Nar- ves dotter	— deras son är Naro eller Narve;
—	45	—	26 — Ganglere	— Ganglere
—	57	—	12 — dem	— den
—	81	—	28 — han	— hon
—	94	—	7 — böra	— börda
—	95	—	6 —	} — Så att — Så, att
—	96	—	6 och 23 —	
—	97	—	15 — Heimdalls mjötud	— Heimdalls-mjötud:
—	103	—	3 — Hös-långa	— Höst-långa
—	114	—	3 — kallar den gamle	— kallar den: den gamle
—	125	—	28 — trodblocken	— trädblocken
—	148	—	21 — Hvinko	— Hvinske.

